BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG

TRẦN QUỲNH ANH

DẠY HỌC PIANO CHO HỌC SINH TIỂU HỌC Ở TRUNG TÂM NGÔI SAO NHỎ - LONG BIÊN - HÀ NỘI

LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC
Khóa 8 (2016 - 2018)

Hà Nội, 2018

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG

TRẦN QUỲNH ANH

DẠY HỌC PIANO CHO HỌC SINH TIỂU HỌC Ở TRUNG TÂM NGÔI SAO NHỎ - LONG BIÊN - HÀ NỘI

LUẬN VĂN THẠC SĨ
Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp dạy học Âm nhạc
Mã số: 60 14 01 11

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Phúc Linh

Hà Nội, 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan, đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu trong luận văn là trung thực và chưa có công bố trong công trình nghiên cứu khoa học nào khác. Tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm với lời cam đoan của mình.

Hà Nội, ngày tháng năm 2018

Tác giả

Trần Quỳnh Anh

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

ĐH	Đại học
ĐHSPNTW	Đại học Sư phạm□Nghệ thuật Trung ương
ĐHVHNTQĐ	Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội
HVANQGVN	Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam
Nxb	Nhà xuất bản
PGS.TS	Phó giáo sư tiến sĩ
Th.s	Thạc sĩ
TS	Tiến sĩ

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU 1
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TRẠNG DẠY HỌC ĐÀN PIANO TẠI TRUNG TÂM NGÔI SAO NHỎ - LONG BIÊN - HÀ NỘI 7
1.1. Một số khái niệm 7
1.1.1. Dạy học 7
1.1.2. Bài tập và phát triển 10
1.1.3. Kỹ thuật và tác phẩm 12
1.2. Đặc điểm tâm sinh lý của học sinh ở lứa tuổi tiểu học 16
1.2.1. Đặc điểm về mặt cơ thể, nhận thức 16
1.2.2. Đặc điểm tâm lý 19
1.3. Thực trạng dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội 21
1.3.1. Một số nét về các Trung tâm năng khiếu. 21
1.3.2. Vài nét về Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ 23
1.3.3. Thực trạng dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ 24
Tiểu kết 39
Chương 2: BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY HỌC PIANO CHO HỌC SINH TIỂU HỌC Ở TRUNG TÂM NGÔI SAO NHỎ 42
2.1. Sử dụng phương pháp dạy học 42
2.1.1. Nhóm phương pháp trực quan 42
2.1.2. Nhóm phương pháp thực hành 45
2.1.3. Hướng dẫn kiến thức nhạc lý trong dạy học piano 47
2.2. Hướng dẫn rèn luyện thực hành piano 51
2.2.1. Luyện tập các tư thế học đàn 52
2.2.2. Luyện tập các kỹ thuật piano cơ bản 56
2.2.3. Tăng cường các kỹ thuật luyện ngón 61
2.3. Một số biện pháp khác 71

2.3.1. Bổ sung các tác phẩm mới trong giáo trình dạy học.....71
2.3.2. Bổ sung các tiết học rèn luyện kỹ năng 79
2.3.3. Nâng cao trình độ của giáo viên.....86
2.3.4. Nâng cao khả năng diễn tấu của học sinh 87
2.3.5. Tổ chức biểu diễn cho học sinh 88
2.4. Thực nghiệm Sư phạm 89
2.4.1. Mục đích thực nghiệm 89
2.4.2. Đối tượng thực nghiệm 90
2.4.3. Thời gian và địa điểm thực nghiệm 90
2.4.4. Nội dung thực nghiệm.....90
2.4.5. Tiến hành thực nghiệm.....90
2.4.6. Phân tích đánh giá kết quả thực nghiệm 93
Tiểu kết.....96
KẾT LUẬN 99
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....103
PHỤ LỤC.....108

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Âm nhạc có một vai trò quan trọng trong cuộc sống tinh thần và tình cảm của con người. Trên thế giới và tại Việt Nam ngày nay, âm nhạc còn là một nghệ thuật của âm thanh có tác dụng đối với sự phát triển của trẻ nhỏ. Hiện nay, các bậc phụ huynh với mong muốn con em mình được phát triển toàn diện nên ngoài những môn học ở trường, họ bắt đầu chú trọng đến những môn học năng khiếu tại các Trung tâm dạy nhạc ở Hà Nội với nhiều bộ môn dành cho trẻ em như: hát, múa, mỹ thuật, nhạc cụ… Trong các hoạt động dạy học nhạc mang tính chất xã hội hóa thì piano vẫn là bộ môn được nhiều bậc phụ huynh tin tưởng và lựa chọn.

Piano là môn học không chỉ giúp cho các em phát triển về thể chất mà còn rèn luyện cho các em phát triển trí não, khả năng tư duy, sự tập trung, khéo léo và mang tính giải trí lành mạnh giúp các em thể hiện được tình cảm của bản thân. Đối với học sinh trong độ tuổi từ 6-10 tuổi đang học tại bậc tiểu học, việc các em mong muốn được học một môn học năng khiếu là một nguyện vọng rất chính đáng. Việc học piano giúp cho đời sống tinh thần của các em thêm phong phú, giúp các em tự tin và mạnh dạn hơn trong cuộc sống.

Ngoài các trường đào tạo âm nhạc chuyên nghiệp như Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam, Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội và Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương, để đáp ứng đầy đủ nhu cầu học tập của học sinh, các Trung tâm năng khiếu được mở ra ngày càng nhiều. Trung tâm năng khiếu là một môi trường học tập không chuyên dành cho các em học sinh có nhu cầu học tập các bộ môn năng khiếu nghệ thuật. Với những ưu điểm riêng, các Trung tâm năng khiếu hiện nay đang dần nhận được sự tin tưởng và đón nhận của các bậc phụ huynh, trong đó có Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên – Hà Nội.

Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ nằm trong khu đô thị Việt Hưng thuộc địa bàn quận Long Biên thành phố Hà Nội. Trung tâm tọa lạc tại khu vực có trình độ dân trí cao, mức thu nhập của phụ huynh ổn định, do đó hầu hết các gia đình đều có nhu cầu và khả năng cho con em mình học piano.

Là giáo viên dạy học bộ môn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, trong những năm qua tôi nhận thấy lớp học piano đã thu hút được khá đông học sinh tham gia. Lớp học piano tại Trung tâm đã đạt được kết quả khả quan, nhiều học sinh đã nắm được các kiến thức nhạc lý cơ bản và biết chơi đàn ở mức từ sơ giản đến nâng cao. Trải qua quá trình học tập tại Trung tâm, các em tỏ ra hứng thú và yêu thích bộ môn piano.

Tuy nhiên, việc dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ vẫn còn gặp nhiều khó khăn và hạn chế trong việc tìm ra cách dạy học với sự đa dạng trong phương pháp và phù hợp với trình độ học sinh cũng như với mô hình lớp học. Tài liệu dạy học cũng còn chưa đi sâu vào việc luyện tập các kỹ thuật riêng biệt của piano, các tác phẩm trong giáo trình còn tương đối dễ, không phù hợp với sự đa dạng trong trình độ va khả năng tiếp thu của học sinh. Trung tâm chưa tổ chức được các tiết học bổ trợ các kỹ năng khác cho học sinh cũng như việc tổ chức các buổi biểu diễn nhằm nâng cao khả năng và thói quen diễn tấu trước đông đảo người nghe vẫn chưa được Trung tâm chú trọng.

Nhận thấy thực trạng trên, đồng thời với mong muốn nâng cao chất lượng dạy học bộ môn piano cho học sinh lứa tuổi tiểu học tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên – Hà Nội nên tôi đã chọn đề tài: ***"Dạy học Piano cho học sinh tiểu học ở Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội"*** làm đề tài luận văn chuyên ngành Thạc sĩ Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc.

2. Lịch sử nghiên cứu

Ở Việt Nam, đã có một số đề tài nghiên cứu, bài viết đề cập đến việc dạy học đàn piano. Có thể kể đến một số đề tài nghiên cứu như:

Luận án tiến sĩ của Trần Thu Hà tại Maxcơva với đề tài *Nghệ thuật đàn Piano Việt Nam* (1987) đã đề cập đến lịch sử của cây đàn piano và từ đó phân tích một số tác phẩm của các nhạc sĩ Việt Nam sáng tác cho piano.

Nghiên cứu và phân tích một số giáo trình piano cơ bản cho trẻ nhỏ (2014), luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc tại Trường ĐHSPNTTW của tác giả Lê Nam viết về bốn giáo trình piano cơ bản dành cho thiếu nhi. Những *Nghiên cứu và phân tích một số giáo trình piano cơ bản cho trẻ nhỏ* của Lê Nam giúp ích rất nhiều trong quá trình viết luận văn của chúng tôi.

Những tài liệu, giáo trình trên hầu hết đề cập đến sự quan trọng của các kỹ thuật luyện ngón trong việc học đàn piano, là những tài liệu quý để đề tài tham khảo. Tuy nhiên, các công trình trên đưa ra một hệ thống kỹ thuật luyện ngón nhất định, chủ yếu cho chuyên nghiệp mà không cho đối tượng học sinh không chuyên tại các Trung tâm âm nhạc. Vì thế, chúng tôi đã tham khảo thêm 1 số giáo trình, tài liệu dạy học piano dành cho học sinh lứa tuổi tiểu học như: Giáo trình *Piano cho thiếu nhi* của Lê Dũng gồm 4 phần với nhiều tác phẩm từ sơ giản đến nâng cao, phù hợp với học linh lứa tuổi tiểu học. Tuyển tập tác phẩm *Piano cổ điển được yêu thích* của Lê Dũng với các tác phẩm quen thuộc với học sinh. Ngoài ra còn 1 số giáo trình nước ngoài khác như: *Methode Rose, Gogo Piano, John Thompson's,….*

Bên cạnh đó, trong quá trình nghiên cứu, tôi còn tham khảo nhiều luận văn nghiên cứu về việc dạy piano cho học sinh như:

Dạy piano cho học sinh năng khiếu tại trung tâm Yamaha - Hà Nội (2016) - luận văn Th.s chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc Trường ĐHSPNTTW của Phan Thị Thiện.

Một số vấn đề trong việc giảng dạy học sinh Piano nhỏ tuổi ở Việt Nam (2003), Luận văn Th.s, Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam của Vũ Thị Phương Mai cũng đã nếu ra những vấn đề cơ bản trong việc dạy học bộ môn piano cho trẻ nhỏ.

Dạy học Piano cho trẻ em tại Trung tâm Music Talent bằng bộ giáo trình John Thompson's (2017), Luận văn Th.s chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc Trường ĐHSPNTTW của Phạm Quang Vinh.

Mỗi luận văn trên đều có nội dung cụ thể có liên quan đến phương pháp dạy học bộ môn piano cũng như xoay quanh các vấn đề liên quan đến cây đàn piano. Đây đều là những tài liệu vô cùng quý báu để chúng tôi tham khảo. Tuy vậy, theo sự tìm hiểu của chúng tôi thì chưa có công trình nào nghiên cứu về vấn đề dạy học piano cho học sinh lứa tuổi tiểu học ở Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội. Vì thế, đề tài của chúng tôi không trùng lặp với các đề tài khác.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu để đề xuất các biện pháp nâng cao chất lượng dạy học piano cho học sinh tiểu học ở Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu cơ sở lý luận và vai trò của việc học piano đối với học sinh lứa tuổi tiểu học.

- Làm rõ thực trạng dạy học piano cho học sinh lứa tuổi tiểu học ở Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội.

- Tiến hành thực nghiệm sư phạm cho học sinh lứa tuổi tiểu học đang tham gia học bộ môn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội.

- Đề xuất các biện pháp nâng cao chất lượng dạy học piano cho học sinh tiểu học ở Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Các biện pháp nâng cao chất lượng dạy học piano cho học sinh ở lứa tuổi tiểu học tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi nghiên cứu giới hạn đối với các học sinh ở lứa tuổi tiểu học đang tham gia học bộ môn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội từ tháng 5 năm 2015 đến tháng 9 năm 2017.

- Địa điểm nghiên cứu: Dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên – Hà Nội.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp sưu tầm tư liệu để phục vụ cho việc phân tích, so sánh, tổng hợp những vấn đề được đề xuất trong nội dung luận văn.

- Phương pháp điều tra, khảo sát nhằm mục đích tìm hiểu thực trạng dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội.

- Phương pháp thực nghiệm sư phạm nhằm mục đích minh chứng cho các biện pháp nâng cao chất lượng dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên, Hà Nội có tính khoa học, hiệu quả và có tính thực tiễn.

6. Những đóng góp của đề tài

Sau khi hoàn thành, luận văn sẽ có thể:

- Góp phần nâng cao chất lượng dạy và học bộ môn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội.

- Đổi mới phương pháp, dựa vào các đặc điểm trong tâm sinh lý của học sinh lứa tuổi tiểu học cũng như từng mô hình lớp học để có những phương pháp dạy học phù hợp, mang lại hiệu quả cao.

- Đổi mới giáo trình, bổ sung các tác phẩm piano với mức độ từ dễ đến khó để phù hợp hơn với đối tượng là học sinh ở lứa tuổi tiểu học và trình độ, khả năng tiếp thu, năng khiếu của từng cá nhân học sinh.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, luận văn gồm có 02 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận và thực trạng dạy học đàn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội.

Chương 2: Biện pháp nâng cao chất lượng dạy học piano cho học sinh tiểu học ở Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ.

Chương 1
CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TRẠNG DẠY HỌC ĐÀN PIANO TẠI TRUNG TÂM NGÔI SAO NHỎ - LONG BIÊN - HÀ NỘI

1.1. Một số khái niệm

Trong những nghiên cứu về cơ sở lý luận, việc giải thích các khái niệm được sử dụng trong luận văn là rất quan trọng nhằm mục đích làm sáng rõ cơ sở vận dụng các khái niệm này trong luận văn. Chúng tôi xin viện dẫn những giải thích khái niệm qua tham khảo *Từ điển tiếng Việt* của Hoàng Phê và *Từ điển Bách khoa Việt Nam* (Tập 1/2/3/4) của Trung tâm biên soạn Từ điển Bách khoa Việt Nam. Để tiện cho việc so sánh với cách suy nghĩ và giải thích khái niệm với các học sinh học đàn piano, ngoài những *Từ điển tiếng Việt* nói trên, chúng tôi còn tham khảo từ các công trình nghiên cứu khác nữa.

1.1.1. Dạy học

1.1.1.1. Dạy

Trong các bộ môn nghệ thuật tại Trung tâm Ngôi sao nhỏ - Long Biên - Hà Nội, với hoạt động dạy nhạc hoặc dạy đàn piano các giao viên luôn phải tiếp cận với thuật ngữ dạy, học, dạy học... Để có thể hiểu rõ hơn ý nghĩa của thuật ngữ dạy, chúng tôi cho rằng việc "Truyền lại tri thức hoặc kỹ năng một cách ít nhiều có hệ thống, có phương pháp. Làm cho biết điều phải trái, biết cách tu dưỡng và cư xử với người, với việc" [21; 244].

Trong khái niệm dạy nhạc có những ví dụ rất cụ thể như dạy đàn, dạy hát, dạy nghề là rất đúng với những đặc thù của ngành âm nhạc. Việc truyền lại tri thức trong dạy piano trước hết là truyền dạy những vấn đề mang tính lý thuyết, ngoài ra còn truyền lại kỹ năng chơi đàn. Tuy nhiên, trong phương pháp dạy học mới trong đó có dạy học piano là truyền lại tri thức hoặc kỹ năng một cách có hệ thống, có phương pháp là rất quan trọng. Trong truyền thống âm nhạc dân gian của cha ông thì các truyền nghệ,

truyền ngón là rất quan trọng, phương pháp này đôi khi cũng được các giáo viên của Trung tâm ứng dụng trong thực tế.

1.1.1.2. Học

Theo *Từ điển Bách khoa Việt Nam:*

> Học tập là loại nhận thức có hai chức năng xã hội cơ bản: Giúp con người tiếp thu những nội dung và phương thức nhận thức được khái quát hóa dưới dạng các tri thức, phương pháp, kỹ năng, kỹ xảo tạo ra và phát triển phẩm chất, năng lực của con người kết tinh trong đó, làm cho nhân cách và tâm lý của họ hình thành và phát triển. Giúp cho thế hệ đang lớn lên hòa nhập với xã hội, lĩnh hội được những chuẩn mực giá trị của nó [29; 345].

Đối với học sinh học các bộ môn nghệ thuật tại Trung tâm Ngôi sao nhỏ - Long Biên - Hà Nội, bên cạnh việc thu nhận tri thức văn hóa xã hội, tri thức âm nhạc thì việc luyện tập kỹ năng chơi đàn piano giữ một vị trí quan trọng tại các cơ sở dạy đàn piano.

Cùng với đó theo Wikipedia tiếng Việt "Học còn gọi là học tập, học hành, học hỏi, là quá trình tiếp thu cái mới hoặc bổ sung, trau dồi các kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm, giá trị, nhận thức hoặc sở thích và có thể liên quan đến việc tổng hợp các loại thông tin khác" [49].

Theo tôi, các em học sinh piano cần xây dựng một cách học tích cực và sáng tạo để có thể tiếp thu tốt giờ dạy trên lớp, chăm chỉ tập luyện ở nhà và mạnh dạn khi biểu diễn trước công chúng. Việc học đi đôi với hành có một tầm quan trọng nhất định trong khái niệm học đàn piano.

1.1.1.3. Dạy học

Khái niệm dạy học là khá toàn diện và rõ nghĩa trong khái niệm dạy học nói chung với các ngành nghề khác nhau. Tuy nhiên, để làm rõ nghĩa hơn trong lĩnh vực dạy nhạc, chúng tôi cũng cần nghiên cứu thêm về các lĩnh vực có liên quan như lĩnh vực giáo dục và sư phạm. Hoàng Phê giải

nghĩa khái niệm "Dạy để nâng cao trình độ văn hóa, phẩm chất đạo đức theo chương trình nhất định" [21; 244].

Theo cuốn giáo trình *Lí luận giáo dục*, PGS. TS Phạm Viết Vượng có nêu: "Giáo dục là quá trình tác động có mục đích, có hệ thống của nhà giáo dục đến các đối tượng giáo dục, thông qua việc tổ chức các hoạt động đa dạng, với những nội dung, những hình thức và các phương pháp giáo dục phù hợp với đặc điểm tâm lí lứa tuổi" [40; 11].

Còn *Từ điển Bách khoa* lại cho rằng "Giáo dục là quá trình đào tạo con người một cách có mục đích, nhằm chuẩn bị cho con người tham gia đời sống xã hội, tham gia lao động sản xuất, nó được thực hiện bằng cách tổ chức việc truyền thụ và lĩnh hội những kinh nghiệm lịch sử của loài người." [29; 120].

Trước đây, người ta hiểu hoạt động sư phạm chỉ là hoạt động của người thầy. Người thầy đóng vai trò trung tâm trong quá trình dạy và học. Trong hoạt động sư phạm âm nhạc nói chung và piano nói riêng, người thầy chủ động từ việc chuẩn bị nội dung giảng dạy, phương pháp truyền thụ, đến những lời chỉ dẫn, những câu hỏi... Còn học sinh tiếp nhận thụ động, học thuộc để trả bài. Nhưng hiện nay đã xuất hiện những phương pháp dạy học mới, hướng tới học sinh, lấy học sinh làm trung tâm để thay đổi cách nhìn cũng như giúp phát huy hết được những ưu điểm của học sinh trong suốt quá trình học.

Các phương pháp dạy học mới vẫn giữ quan điểm giáo viên là người truyền đạt tri thức đến cho học sinh nhưng bên cạnh đó, đưa học sinh lên làm trung tâm, là đối tượng chính và giáo viên là người khơi gợi, tác động để học sinh tự tìm hiểu. Do đó, PGS.TS Nguyễn Thu Tuấn đã nêu ra khái niệm: "Dạy học là quá trình hoạt động tương tác của hai chủ thể giáo viên và học sinh" [33; 28]. PGS.TS Phạm Viết Vượng cũng đưa ra khái niệm "Dạy học là quá trình hoạt động của hai chủ thể, trong đó dưới sự tổ chức,

hướng dẫn và điều khiển của giáo viên, học sinh nhận thức lại nền văn minh nhân loại và rèn luyện hình thành kỹ năng hoạt động" [41; 58].

Qua kinh nghiệm sư phạm của bản thân, tôi cho rằng trong dạy học âm nhạc nói chung và bộ môn piano nói riêng thì tầm quan trọng của mối quan hệ tương tác giữa thày và trò là rất quan trọng. Mỗi học sinh đều được thể hiện cái tôi của mình thông qua việc thể hiện sở thích âm nhạc của cá nhân, có thể lựa chọn các tác phẩm âm nhạc và chơi các tác phẩm đó theo sự cảm nhận của bản thân. Do đó, chúng tôi hoàn toàn nhất trí với cách giải thích khái niệm của PGS.TS Phạm Việt Vượng.

1.1.2. Bài tập và phát triển

1.1.2.1. Bài tập

Trong lĩnh vực âm nhạc nói chung và trong lĩnh vực đàn piano nói riêng, khái niệm về thuật ngữ bài tập thường được hiểu như những khúc luyện tập kỹ thuật để giải quyết những chỗ khó trong tác phẩm âm nhạc. Trong nghệ thuật đàn piano Việt Nam, chúng ta cũng đã có nhiều cố gắng và đã có những thành tựu nhất định trong cách hiểu về khái niệm bài tập. Trong nhóm thuật ngữ chỉ bài tập này bao hàm những lĩnh vực khác nhau như: Bài tập Gamme một tay bao gồm bài tập liền bậc (trái hoặc phải); Bài tập Gamme hai tay; Bài tập Luyện ngón (Hanon); Bài tập (Etude) với các dạng khác nhau. Hoàng Phê nêu khái niệm "Bài tập là bài giao cho học sinh làm để tập vận dụng những điều đã học" [21; 27]. Như vậy, trên thực tế của đời sống âm nhạc, khái niệm về thuật ngữ bài tập đã vượt xa những khái niệm được nêu ra trong trích dẫn bên trên bởi tính đặc thù trong âm nhạc.

1.1.2.2. Phát triển

Quá trình dạy đàn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội là quá trình giới thiệu, giúp học sinh làm quen để từ đó phát triển khả năng chơi đàn của mình. Nói cụ thể hơn, đây chính là quá trình phát

triển các kỹ năng chơi đàn piano và phát triển khả năng cảm thụ qua các tác phẩm âm nhạc trong quá trình học tập của các em.

Theo *Từ điển Bách khoa Việt Nam*:

> Phát triển là một phạm trù triết học, chỉ ra tính chất của những biến đổi đang diễn ra trong thế giới. Phát triển là một thuộc tính phổ biến của vật chất. Mọi sự vật và hiện tượng của hiện thực không tồn tại trong trạng thái bất biến... Phương thức phát triển là chuyển hóa những thay đổi về lượng thành những thay đổi về chất và ngược lại theo kiểu nhảy vọt... [31; 424].

Hoàng Phê thì lại cho rằng "Phát triển là biến đổi hoặc làm cho biến đổi từ ít đến nhiều, từ hẹp đến rộng, từ thấp đến cao, từ đơn giản đến phức tạp" [21; 769].

Theo chúng tôi, đối với việc dạy đàn piano tại Trung tâm Ngôi sao nhỏ, cũng cần ứng dụng phương pháp phát triển trong dạy học như đi từ dễ đến khó, từ đơn giản đến phức tạp,... Quá trình phát triển này thông qua sự tận tình chỉ dạy của các giáo viên và sự học tập, luyện tập chăm chỉ của học sinh. Quá trình tương tác giữa dạy và học này có một tầm quan trọng có ý nghĩa quyết định tới sự phát triển kỹ năng chơi đàn piano của các em. Từ đó, tạo nên những sự biến đổi về chất lượng khi thực hành luyện tập các bài tập Gamme, Etude cũng như các tác phẩm âm nhạc.

Như vậy, để phát triển khả năng chơi đàn của học sinh, giáo viên dạy đàn piano của Trung tâm cần xem xét lại một số vấn đề sau: Thái độ và tinh thần trách nhiệm trong việc dạy học của bản thân ra sao; Việc giao bài và cách dạy học, thị phạm... có hấp dẫn học sinh hay không; Nội dung và phương pháp dạy đàn có gì đổi mới hay không.

Tất nhiên, sự không tiến bộ, không phát triển của học sinh cũng cần được nhìn nhận từ hai phía thầy và trò. Nếu giáo viên nhiệt tình và dạy giỏi

nhưng học sinh không muốn học hoặc không có năng khiếu thì cũng không thể phát triển được.

1.1.3. Kỹ thuật và tác phẩm

1.1.3.1. Kỹ thuật

Trong giảng dạy piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội, vấn đề kỹ thuật được hiểu là kỹ thuật diễn tấu. Để có thể hiểu rõ hơn nhằm mục đích có thể giải thích cho các em học sinh, chúng tôi tham khảo thêm những ý nghĩa rộng hơn của thuật ngữ này.

Theo *Từ điển Bách khoa Việt Nam*, khái niệm kỹ thuật được giải thích như sau:

> Kỹ thuật là kinh nghiệm, kỹ năng, các thao tác, các cơ cấu, các máy móc, các hệ thống, các phương pháp và pơhương tiện quản lý, khai thác, bảo vệ, xử lý vật chất, năng lượng và thông tin, được xây dựng nhằm mục đích sản xuất và phục vụ các nhu cầu trực tiếp của xã hội. Kỹ thuật cần bao hàm tất cả những kỹ năng, kỹ xảo, kinh nghiệm của một dạng hoạt động bất kỳ như kỹ thuật múa, ca hát, viết văn, hội họa, thể dục thể thao và kỹ thuật sản xuất [29; 550].

Khái niệm về thuật ngữ kỹ thuật trong âm nhạc cũng được một số nhà chuyên môn hiểu theo ba dạng khác nhau, đó là kỹ thuật, kỹ năng và kỹ xảo. Trong biểu diễn âm nhạc nói chung, đàn piano nói riêng, yếu tố kỹ thuật hay nói cụ thể hơn là kỹ thuật diễn tấu có một tầm quan trọng đặc biệt. Để có thể diễn đạt và biểu cảm được những hình tượng âm nhạc do nhạc sĩ sáng tác viết ra, người nghệ sĩ đàn piano cần có những trang bị cần thiết về kỹ thuật. Trong nghệ thuật biểu diễn âm nhạc nói chung, đàn piano nói riêng, kỹ thuật diễn tấu luôn có một vị trí quan trọng. Trong một số phòng hòa nhạc trên thế giới và tại Việt Nam, khán thính giả đã thuộc lòng những tác giả và tác phẩm quen thuộc nhưng vẫn đi nghe hòa nhạc để có

thể phát hiện ra một tài năng trẻ trong lĩnh vực piano với sự thể hiện kỹ thuật diễn tấu và cảm xúc âm nhạc mang tính sáng tạo của người nghệ sĩ biểu diễn.

Như vậy, cái đẹp trong âm nhạc vẫn chủ yếu được người nghệ sĩ thể hiện qua cảm xúc âm nhạc và người nghe sẽ phải thốt lên rằng đêm diễn của nghệ sĩ hay và đầy cảm xúc. Ngược lại, nếu qua đêm diễn, họ chỉ khen là người nghệ sĩ đó chơi piano giỏi quá về mặt kỹ thuật thì chưa đủ, vì vậy các yếu tố kỹ thuật cần phục vụ cho cái đẹp trong âm nhạc. Một nghệ sĩ có kỹ thuật chơi đàn tốt chưa chắc đã có thể truyền đạt hết nội dung cũng như cảm xúc mà tác giả muốn gửi gắm đến người nghe thông qua các tác phẩm âm nhạc của mình.

Người nghệ sĩ giỏi ngoài việc phải có những kỹ thuật chơi đàn điêu luyện thì cần phải có khả năng diễn tấu tốt. Không những thế, có nhiều người nghệ sĩ còn sáng tạo thêm và làm cho tác phẩm hay hơn, giàu cảm xúc hơn trên cơ sở bản phổ của nhạc sĩ sáng tác. Đấy chính là đỉnh cao của nghệ thuật biểu diễn, là sự thể hiện khả năng diễn tấu tuyệt vời của người nghệ sĩ cũng như làm cho tác phẩm âm nhạc như được sinh ra thêm một lần nữa.

Ngoài thuật ngữ kỹ thuật, khái niệm kỹ năng chính là tiến trình ứng dụng tri thức vào trong thực tiễn học tập biểu diễn đàn piano và tiến trình này đòi hỏi phải có một thời gian tích lũy nhất định để có thể rèn luyện kỹ năng trong thực tiễn và đúc rút thành các bài học mang tính quy luật từ đó giải quyết những khó khăn gặp phải trong thực tế sau đó. Những kỹ năng trong biểu diễn đàn piano có thể được sử dụng trong biểu diễn và phục vụ cho việc dạy học piano, đồng thời cũng có thể có tác động ngược lại đối với sự sử dụng các kỹ năng mới trong tác phẩm của các nhạc sĩ sáng tác âm nhạc.

Trong nghệ thuật biểu diễn nhạc cụ phương Tây nói chung và đàn piano nói riêng, các nghệ sĩ và các nhà sư phạm thường đề cập tới thuật ngữ kỹ xảo khi bàn về những kỹ thuật đạt tới trình độ nhuần nhuyễn nhằm giải quyết các vấn đề mang tính đặc tả trong cả hình tượng và ngôn ngữ âm nhạc và trong những cách giải quyết kỹ thuật đặc biệt.

Kỹ xảo thường được đề cập khi người nghệ sĩ biểu diễn đạt được mức độ thành thục. Hiện nay, có nhiều nghệ sĩ ngoài việc thể hiện các kỹ thuật trong các tác phẩm âm nhạc, họ còn chơi ngẫu hứng, biến tấu và biểu diễn theo nhiều cách khác nhau. Để làm được điều đó, người nghệ sĩ phải đạt được đến mức kỹ xảo.

1.1.3.2. Tác phẩm

Các tài liệu được sử dụng để dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội bên cạnh những bài Etude còn có các tác phẩm trong và ngoài nước. Tác phẩm âm nhạc có những nội dung, quy mô, cấu trúc và cách tiếp cận để diễn tấu khác nhau. Theo *Từ điển Bách khoa Việt Nam* "Tác phẩm là công trình bằng văn bản hoặc vật chất cụ thể do các nhà nghiên cứu, nhà văn , nhà văn hóa, nhà nghệ thuật, nhà khoa học... sáng tạo nên" [31; tr.25].

Trong lĩnh vực âm nhạc, tác phẩm là sản phẩm do các nhạc sỹ sáng tác sáng tạo ra và là một sản phẩm văn hóa – nghệ thuật âm nhạc mang tính lịch sử, tính học thuật. Các tác phẩm âm nhạc phương Tây đã có một chiều dày lịch sử, nó vừa mang tính kế thừa vừa mang tính sáng tạo của cá nhân nhạc sĩ với ảnh hưởng lịch sử và văn hóa của thời đại. Các tác phẩm âm nhạc cũng được chia ra theo các dòng âm nhạc như các tác phẩm thính phòng giao hưởng, các tác phẩm dân gian truyền thống do nhân dân lưu truyền từ nhiều đời và để lại cho con cháu qua phương pháp truyền khẩu, các tác phẩm âm nhạc giải trí (Pop, Rock, Jazz...) cũng đạt được tới tính phổ cập cao.

Tác phẩm âm nhạc sau khi được nhạc sĩ sáng tác sáng tạo nên trong các bản phổ lại cần được nghệ sĩ biểu diễn sáng tạo lần thứ hai để tạo nên thế giới âm thanh thực, phục vụ cho sự thưởng thức của thính giả. Tác phẩm âm nhạc có được sự hưởng ứng của khán thính giả hay không còn phụ thuộc vào khả năng tiếp thu của cộng đồng dân cư yêu âm nhạc. Tác phẩm âm nhạc còn có vị trí rất quan trọng trong các cơ sở đào tạo âm nhạc chuyên nghiệp và không chuyên nghiệp, trong đó có Trung tâm Ngôi sao nhỏ - Long Biên - Hà Nội của chúng tôi. Trên thực tế, chúng tôi cũng sử dụng nhiều dạng tác phẩm khác nhau như:

- Tác phẩm âm nhạc quốc tế: Việc ứng dụng các tác phẩm âm nhạc quốc tế trong dạy học piano vẫn chiếm một vị trí quan trọng trong ý nghĩa học thuật và trong sự phát triển kỹ thuật diễn tấu đàn piano một cách bài bản. Bên cạnh đó, trong việc dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, chúng tôi cũng sử dụng một số tiểu phẩm, ca khúc quốc tế nhằm mục đích tạo sự hấp dẫn đối với các lứa tuổi học sinh bởi tính phổ cập và dễ hiểu của tác phẩm âm nhạc.

Cùng với đó, có rất nhiều tác phẩm cổ điển nổi tiếng và dần trở nên quen thuộc với phụ huynh và học sinh, do đó nếu được học các tác phẩm có giai điệu hay và nổi tiếng sẽ khiến cho học sinh thêm hào hứng. Đồng thời, các tác phẩm âm nhạc cổ điển thường đòi hỏi sự cảm thụ cao hơn cũng như cần có những kỹ thuật tốt vì thế việc ứng dụng các tác phẩm âm nhạc quốc tế, đặc biệt là âm nhạc cổ điển là điều thiết yếu cần có.

- Tác phẩm âm nhạc Việt Nam: Ngoài các tác phẩm âm nhạc quốc tế thì việc đưa các tác phẩm âm nhạc Việt Nam vào giáo trình để dạy cho học sinh tiểu học là vô cùng cần thiết. Các em học sinh ở lứa tuổi tiểu học vừa bước chân ra khỏi trường mầm non, là một môi trường mà hầu hết các em đều được dạy rất nhiều các bài hát thiếu nhi nên nếu vừa hát vừa đàn được các bài hát đó trên đàn piano sẽ tạo được cho các em sự hào hứng. Cùng

với đó, ở lứa tuổi này, trong giai đoạn mới bắt đầu làm quen với cây đàn piano thì việc học các bài hát thiếu nhi cũng sẽ phù hợp hơn, bởi lẽ các bài hát này các em đã thuộc giai điệu, đồng thời, các kỹ thuật mà tác phẩm yêu cầu không quá phức tạp, phù hợp với trình độ và độ tuổi của học sinh.

Bên cạnh đó, chúng tôi đưa các tác phẩm âm nhạc Việt Nam vào trong quá trình dạy học vừa là để thông qua tác phẩm âm nhạc, giáo dục cho học sinh về tình yêu quê hương, lòng yêu nước, tình cảm giữa ông bà cha mẹ với con cái.

1.2. Đặc điểm tâm sinh lý của học sinh ở lứa tuổi tiểu học

Để có thể nâng cao chất lượng dạy học piano cho học sinh lứa tuổi tiểu học ở Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, chúng tôi cho rằng những nghiên cứu về tâm sinh lý học sinh tiểu học có một tầm quan trọng nhất định. Ở mỗi một lứa tuổi, học sinh lại có những đặc điểm khác nhau về tâm sinh lý và đời sống tình cảm. Việc tìm ra những đặc điểm chung dựa trên đối tượng là học sinh tiểu học sẽ giúp cho luận văn của chúng tôi đi sâu vào vấn đề, tập trung vào đối tượng mà luận văn muốn hướng tới đó là dạy học piano cho học sinh ở lứa tuổi tiểu học. Trong đó, những phân tích về đặc điểm cơ thể, đặc điểm tâm lý và sự phát triển của quá trình nhận thức, tình cảm là rất cần thiết góp phần giúp giáo viên hiểu hơn về đối tượng học sinh chúng tôi muốn hướng tới để từ đó tìm ra những phương pháp phù hợp với tâm lý chung, góp phần nâng cao chất lượng dạy và học. Để tìm ra các đặc điểm của tâm sinh lý lứa tuổi học sinh tiểu học, chúng tôi đã tham khảo và trích dẫn ý của tác giả Văn Tường, *Những đặc điểm tâm sinh lý của học sinh tiểu học*, http://www.lequydonhanoi.edu.vn/vn/Guong-mat-tieu-bieu/Dac-diem-tam-sinh-ly-cua-hoc-sinh-tieu-hoc.html, truy cập 2/3/2018 [46].

1.2.1. Đặc điểm về mặt cơ thể, nhận thức

Hệ xương của học sinh ở lứa tuổi tiểu học chưa phát triển hoàn chỉnh do đó dễ bị biến đổi do các tác động bên ngoài cũng như thói quen sinh

hoạt. Vì thế, để đảm bảo các em học sinh đang ở lứa tuổi này được phát triển toàn diện và đúng cách, phụ huynh cùng giáo viên cần lưu ý hướng dẫn cho học sinh cách ngồi học cho đúng để tránh vẹo cột sống, cách cầm bút hay tư thế tay cho phù hợp, hoặc lựa chọn các hoạt động vui chơi lành mạnh, phù hợp với độ tuổi cũng như sự phát triển của từng đối tượng học sinh.

Hệ thần kinh của các em trong giai đoạn này cũng đang phát triển một cách mạnh mẽ, các em đã bắt đầu hình thành tư duy logic, có khả năng quan sát và tiếp thu các kiến thức xung quanh nhanh hơn, do đó để kích thích trí não của các em phát triển, phụ huynh có thể lựa chọn cho học sinh chơi các trò chơi như giải đố, xếp hình hay học một số bộ môn giúp kích thích sự phát triển của não bộ như học piano, chơi cờ, giải đố,..

Ở độ tuổi này, trí não các em phát triển mạnh, khả năng quan sát và tư duy logic của các em đã bắt đầu hình thành. Các cơ quan như thị giác, thính giác, xúc giác đều đang trong giai đoạn phát triển mạnh mẽ. Các em ở lứa tuổi này thường bị thu hút bởi các hình ảnh, màu sắc sặc sỡ hay những vật có chuyển động. Các em có thể nghe nhạc tốt và phân biệt được hướng âm thanh, độ vang cũng như độ ngắt nghỉ của âm thanh vì thế để phát triển về thính giác cho học sinh, chúng ta cần thông qua các hoạt động liên quan đến âm nhạc hoặc các bộ môn năng khiếu như: Nhạc cụ, hát, nhảy, múa,… từ đó hình thành cho học sinh khả năng cảm thụ âm nhạc tốt hơn.

Về ngôn ngữ: Học sinh ở lứa tuổi tiểu học hầu như đã phát triển ngôn ngữ nói thành thạo và bắt đầu chuyển sang ngôn ngữ viết. Qua quá trình học tập, học sinh được phát triển toàn diện hơn, có khả năng tự đọc và viết, tự nhận thức được các kiến thức xung quanh qua quá trình nghe, nói, đọc, viết.

Ngôn ngữ là phương tiện truyền tải thông tin hữu hiệu nhất và là một trong các phương pháp dạy học đang được áp dụng nhiều nhất hiện nay. Tuy nhiên, sự tiếp thu của học sinh ở lứa tuổi này chưa đồng đều, khả năng nghe – hiểu của học sinh vẫn còn hạn chế đối với những từ ngữ mang tính chuyên ngành hoặc những sự vật hiện tượng quá phức tạp. Do đó, trong quá trình dạy học, giáo viên cần lựa chọn từ ngữ sao cho phù hợp với lứa tuổi học sinh, dùng nhiều hình ảnh hoặc so sánh đến những sự vật hiện tượng gần gũi để học sinh dễ liên tưởng, so sánh. Các kiến thức về mặt lý thuyết cũng cần được chắt lọc làm sao để học sinh có thể tiếp thu được một cách tốt nhất.

Trí nhớ: Học sinh từ lớp 1 - lớp 3 thường ghi nhớ sự vật hiện tượng theo kiểu máy móc do đó thường nhớ trước quên sau. Đến giai đoạn lớn hơn (lớp 4 – 5), học sinh đã bắt đầu hình thành được thói quen ghi nhớ có chủ định. Biết so sánh, liên tưởng để dễ nhớ, dễ thuộc hơn và ghi nhớ theo dạng khái quát. Do mỗi lứa tuổi cũng như cá thể đều có những đặc điểm khác nhau nên trong quá trình dạy học, giáo viên cần nắm bắt được tâm lý chung và đặc điểm riêng của từng học sinh để xây dựng được tiết học có hiệu quả, các kiến thức lý thuyết cần ngắn gọn, sử dụng thêm các giáo cụ trực quan sinh động, hấp dẫn sự tập trung của học sinh. Dùng những từ ngữ mang tính so sánh, liên tưởng gần gũi để học sinh dễ nhớ và làm tăng thêm sự hào hứng của học sinh.

Ý chí: Đôi khi học sinh ở lứa tuổi tiểu học đi học không phải vì thích học mà có khi chỉ đơn giản vì thích đến lớp để cô cho cái kẹo, cho xem tivi,… Ở lứa tuổi này, các hành vi của học sinh phụ thuộc khá nhiều vào yêu cầu của người lớn. Ý chí thực hiện hành vi của các em chưa cao do đó để tạo động lực học tập cũng như giúp các em thêm hào hứng mỗi khi đến lớp, giáo viên cần tinh tế nắm bắt được nhu cầu của học sinh. Có thể khen

thưởng mỗi khi học sinh học tốt và cho các em có một nguồn động lực để phấn đấu.

Sang đến độ tuổi cuối tiểu học, các em đã bắt đầu có nhận thức về sở thích nhưng chưa bền vững. Các em có thể có những hành vi tùy hứng nên việc học thường không được ổn định, do đó giáo viên cần có sự nhẫn nại trong quá trình dạy học, không nên đánh giá học sinh quá vội vàng qua một vài tiết học. Phải gây được sự hứng thú cho học sinh đồng thời có những biện pháp thưởng – phạt phù hợp với lứa tuổi để học sinh có thêm nguồn động lực.

1.2.2. Đặc điểm tâm lý

Các em học sinh có độ tuổi từ 6 – 10, đang theo học ở cấp bậc tiểu học có đặc điểm tâm sinh lý khác với các học sinh ở lứa mầm non hay trung học cơ sở. Đối với các em 6 tuổi, vừa bước vào lớp 1, đây là giai đoạn thay đổi mạnh mẽ từ môi trường học tập dẫn đến thay đổi về tâm lý của các em. Khi còn ở mầm non, các em chủ yếu được vui chơi thì khi bắt đầu bước vào tiểu học, các em phải đối mặt với áp lực học tập rất lớn, đồng thời việc rèn luyện nề nếp theo đúng quy định của lớp học cũng khiến nhiều em không khỏi bỡ ngỡ.

Học sinh ở lứa tuổi này dễ bị giao động bởi các yếu tố bên ngoài, chưa kiểm soát được hành vi nên dễ bị mất tập trung hay phân tán tư tưởng sang hoạt động khác. Thông thường, học sinh thường hay yêu thích các bộ môn liên quan đến hoạt động về thể chất, đồng thời, các em thường có thói quen chú ý đến những giờ học có giáo cụ trực quan sinh động. Những giáo cụ trực quan này giúp kích thích trí tò mò của các em về những điều mới lạ, thích thú với những âm thanh, những bài hát hay nhưng chỉ được một thời gian ngắn. Sang đến những năm cuối tiểu học, (9 - 10 tuổi), học sinh bắt đầu có ý thức và tinh thần tự giác hơn. Tinh thần học tập cũng ổn định hơn, việc tập trung trong một tiết học dài cũng như tự giác để học và làm bài tập

đã tương đối tốt. Đối với học sinh ở lứa tuổi này cần có những phương pháp riêng và cách thức phù hợp để các em phát triển được cả về thể chất, tư duy, trí não, tâm hồn.

Về mặt tình cảm, học sinh đang trong độ tuổi từ 6 – 10 tuổi là giai đoạn phát triển mạnh mẽ nhất về mặt tình cảm. Học sinh ở lứa tuổi này có thể rất tình cảm với bố mẹ hay anh chị em trong nhà, có thể thể hiện tình cảm của mình mà không ngại ngùng hay xấu hổ điều gì cả. Các em đã bắt đầu có những biểu hiện cảm xúc, thể hiện sự yêu ghét rất rõ ràng và thể hiện chính kiến của mình, biết mình thích bộ môn gì hay không thích học bộ môn gì. Ngoài việc tôn trọng sở thích cá nhân của con, phụ huynh cũng cần có một định hướng đúng đắn để con được phát triển theo chiều hướng tốt.

Ngược lại, có nhiều học sinh vẫn chưa kiềm chế được tâm trạng và hành vi thể hiện cảm xúc của mình. Trẻ có thể vừa cười đấy nhưng cũng có thể khóc ngay được. Khi vừa tiếp xúc với môi trường học mới, cô giáo mới, các em tỏ ra rất sợ hay không dám thể hiện bản thân, nhưng chỉ sau một vài buổi học, các em bắt đầu thích khẳng định và được thể hiện mình. Có nhiều phụ huynh hay than phiền rằng con họ có tính rất hay cả thèm chóng chán, mới đầu rất yêu thích một thứ đồ chơi hay một môn học mới nhưng chỉ đi học được vài hôm, trẻ tỏ ra chán nản và không muốn đi học nữa.

Để phát triển tình cảm của học sinh, phụ huynh nên cho con học các bộ môn liên quan đến nghệ thuật như: Ca hát, các môn nhạc cụ, vẽ,… các bộ môn này ngoài việc giúp học sinh phát triển về năng khiếu mà còn thông qua lời ca tiếng hát, tiếng đàn hay những bức tranh, học sinh có thể thể hiện được bản thân mình và từ đó giúp giáo viên có thể nắm bắt được nội tâm của học sinh. Để học sinh hợp tác trong giờ học, giáo viên cần nắm rõ được sở thích của từng học sinh, tinh tế nhận biết sự thay đổi trong tâm tư, tình cảm của học sinh để từ đó thay đổi phương pháp dạy học sao cho phù hợp.

1.3. Thực trạng dạy học đàn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội

1.3.1. Một số nét về các Trung tâm năng khiếu

Hiện nay, khi xã hội ngày càng phát triển, với nhu cầu được phát triển toàn diện, làm phong phú hơn đời sống tinh thần của các em nên nhiều phụ huynh tìm đến với bộ môn piano. Đặc biệt là ở các quận đang phát triển hiện nay trên thành phố Hà Nội thì nhu cầu này ngày càng tăng cao. Do đó, để đáp ứng nhu cầu học piano của phụ huynh và học sinh trong lứa tuổi tiểu học, thì ngoài những trường đào tạo âm nhạc chuyên nghiệp ra thì các Trung tâm hay câu lạc bộ năng khiếu mở ra ngày càng nhiều. Mục tiêu mà các Trung tâm năng khiếu muốn hướng tới đó là dạy học và đào tạo các bộ môn năng khiếu với đối tượng học sinh không chuyên, tạo cho các em có được cơ hội để tiếp cận gần hơn với các bộ môn năng khiếu để từ đó hình thành và phát triển khả năng của cá nhân. Hiện nay, với thời đại của công nghệ thông tin, để học piano, ngoài những phương pháp truyền thống là đưa con đến trường học thì phụ huynh có thêm nhiều lựa chọn như cho con học trên mạng, tự mua các giáo trình học online, mua sách tự học,…

Các phương pháp trên có nhiều ưu điểm như: Ít tốn kém hơn về mặt tiền bạc, tiết kiệm thời gian đi lại, công sức đưa đón con đi học cũng như có thể chủ động về thời gian học,… nhưng lại gặp phải những khó khăn khác như: Học sinh không tự giác học tại nhà, không có không gian và môi trường học tập phù hợp để học sinh có nguồn động lực trong học tập,... Cộng thêm việc có nhiều kiến thức cần sự giải thích và hướng dẫn kỹ lưỡng từ phía giáo viên, hay gặp những chỗ khó hiểu, học sinh cần có người chỉ bảo thì lại không có. Hay như việc học trong sách hay giáo trình online không có sự tương tác giữa thầy và trò do đó gây ra sự nhàm chán và không hiệu quả.

Hiểu được điều đó, nhiều bậc phụ huynh vẫn trung thành với phương pháp học truyền thống là đưa con đến với các trung tâm hay câu lạc bộ dạy học âm nhạc để tìm kiếm giáo viên và môi trường đào tạo phù hợp với con em mình. Các trung tâm hay câu lạc bộ năng khiếu hiện nay mở ra đa số dạy học rất nhiều bộ môn năng khiếu như: Thanh nhạc, mỹ thuật, dance sport, đàn piano, đàn organ, đàn guitar,… Với mức học phí vừa phải cộng với việc đăng ký học khá dễ dàng, đây là những địa chỉ mà rất nhiều phụ huynh tìm đến. Ngoài ra, không ít những thầy cô dạy học đàn tự mở lớp tại nhà, do đó việc kiểm soát chất lượng dạy học, phương pháp dạy học cũng như giáo trình còn là điều khó khăn.

Với tâm lý chung muốn con phát triển toàn diện, tuy nhiên nhiều phụ huynh lại không thật sự chú trọng đến việc học đàn của con. Qua quá trình dạy học và tiếp xúc với nhiều phụ huynh học sinh, chúng tôi nhận thấy có rất nhiều phụ huynh thật sự quan tâm đến việc học piano của con. Ngoài việc đưa đón con đi học, họ tìm hiểu thêm thông tin trên mạng hoặc hỏi giáo viên các kiến thức có liên quan để có thể về học cùng và nhắc nhở con học tập thêm. Vì đặc điểm của môn học mang tính thực hành cao nên việc có được sự quan tâm và nhắc nhở thường xuyên của phụ huynh sẽ giúp cho học sinh học tập tốt hơn.

Đối với học sinh đang ở lứa tuổi phát triển, các em cần có được sự nhắc nhở thường xuyên của bố mẹ về tư thế đặt tay, tư thế ngồi hay việc cân đối thời gian để luyện tập piano hàng ngày. Việc đến lớp học 1 tuần từ 1 – 2 buổi không thể giúp các em có được những kỹ năng trong việc học piano mà cần được thực hiện thường xuyên ở nhà, kết hợp với sự hướng dẫn của giáo viên thì việc học piano mới mang lại hiệu quả cao. Nhận biết được điều đó, nhiều phụ huynh kiên nhẫn tìm hiểu để học cùng con, động viên và khuyến khích con học tập, hiểu được bộ môn này mang tính nghệ thuật và năng khiếu cao, không phải học sinh nào cũng có khả năng cảm

thụ để học nhanh ngay từ đầu do đó việc phối hợp giữa giáo viên và phụ huynh trở nên nhịp nhàng hơn.

Ngược lại, cũng có phụ huynh coi piano chỉ là bộ môn mang tính giải trí đơn thuần, họ cho con đi học để con biết chơi đàn, để không thua thiệt so với các bạn khác. Họ không thật sự quan tâm đến việc học đàn của con, giao phó hoàn toàn trách nhiệm cho giáo viên và để mặc cho con tự phát triển, con thích thì con học, con không thích thì thôi khiến cho giáo viên rất khó khăn trong việc dạy học cho những học sinh này. Nắm bắt được tâm lý đó của phụ huynh, nhiều trung tâm âm nhạc được thành lập mà không thông qua khâu kiểm duyệt chất lượng đào tạo cũng như trình độ của giáo viên.

Các trung tâm này thuê giáo viên là các sinh viên hiện còn đang đi học với chi phí rẻ, đồng thời áp dụng phương pháp học vẹt, truyền tay để học sinh nhanh thuộc và đánh được nhiều bài, phụ huynh nhìn thấy con chơi được nhanh lại rất tin tưởng, cứ nghĩ con học có hiệu quả. Chính những điều này đã gây ra những tiêu cực không đáng có và làm giảm sự tin tưởng của các bậc phụ huynh về các trung tâm năng khiếu hiện nay. Ngoài các trung tâm năng khiếu ra thì trên địa bàn thành phố Hà Nội cũng có nhiều hình thức và địa điểm dạy học piano khác như: Tại các trường học tiểu học công lập và dân lập, tại các nhà văn hóa,…

1.3.2. Vài nét về Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ

Để đưa ra các thông tin về Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, chúng tôi đã tham khảo *Báo cáo tổng kết năm học 2016-2017* của Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ [32; 1]. Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ do cô Nguyễn Thúy Hà sáng lập từ năm 2014, Cô Nguyễn Thúy Hà là giáo viên giảng dạy bộ môn piano, cô có đủ năng lực sư phạm và trình độ về chuyên môn. Qua nhiều năm dạy học, được rất nhiều học sinh yêu mến, cô đã và đang truyền cảm hứng và lòng yêu piano đến với đông đảo học sinh. Ban đầu chỉ có các lớp dạy học

piano, sau 4 năm hình thành và phát triển, Trung tâm đã mở rộng và tổ chức thêm nhiều bộ môn nghê thuật khác nhau như: Múa, mỹ thuật, đàn Guitar, đàn phím điện tử, đàn Violon,… để tạo thêm nhiều sự lựa chọn cho phụ huynh và học sinh.

Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ nằm trong khu Đô thị Việt Hưng thuộc phường Giang Biên – Quận Long Biên – Hà Nội là nơi sinh sống của nhiều hộ gia đình trẻ, có con nhỏ trong độ tuổi đang đi học tại cấp bậc tiểu học, do đó nhu cầu học các bộ môn năng khiếu tại đây tương đối cao. Đồng thời với mức thu nhập ổn định, trình độ dân trí cao cũng khiến cho nhiều phụ huynh không chỉ mong con học tốt các môn học ở trường mà còn được trau dồi thêm khả năng cảm thụ âm nhạc thông qua các môn học năng khiếu về âm nhạc. Do đó, bộ môn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ luôn được các em học sinh đón nhận nhiệt tình.

Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ có đầy đủ các phương tiện dạy cho giáo viên và cơ sở vật chất để học cho học sinh. Mỗi bạn được trang bị một đàn riêng, có cả piano điện cho các bạn tiện cắm tai nghe trong quá trình học, đàn piano cơ cho các bạn luyện tập ngón tay và rèn luyện tai nghe nhạc. Cùng với đó, Trung tâm xây dựng cho học sinh không gian xanh và sạch, môi trường học tập lý tưởng giúp cho các em có thêm nhiều trải nghiệm để học tập bộ môn tốt hơn.

1.3.3. Thực trạng dạy học đàn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ

1.3.3.1. Mô hình dạy học

Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ xây dựng cho học sinh môi trường học tập chuyên nghiệp và lý tưởng giúp các em được học trong điều kiện tốt nhất để phát huy hết khả năng học tập của mình. Cùng với đó, Trung tâm còn tổ chức nhiều mô hình học tập khác nhau, phù hợp với mọi nhu cầu và khả năng của từng học sinh. Có các mô hình lớp học cá nhân, học theo nhóm

(từ 2-3 học sinh) mỗi học sinh học 1 bài riêng, lớp tập thể (6-8 học sinh) cả lớp học chung 1 bài.

Mỗi học sinh đến học với Trung tâm đều sẽ được kiểm tra trình độ đầu vào. Dựa vào nhu cầu học của học sinh, khả năng tiếp thu, khả năng tập trung cũng như năng khiếu của từng học sinh mà Trung tâm sẽ tư vấn và xếp mô hình lớp học phù hợp với từng học sinh.

- Với học sinh từ 6-8 tuổi và chưa học đàn bao giờ, với mức độ tiếp thu và tập trung ở mức độ trung bình theo lứa tuổi, học sinh sẽ được xếp học lớp tập thể từ 6-8 học sinh và cả lớp sẽ học chung 1 bài. Mục tiêu của mô hình học này là giúp cho học sinh làm quen với cây đàn piano, rèn luyện được tư thế ngồi, đặt tay sao cho đúng, nhớ được vị trí của các nốt nhạc trên đàn và trên bản nhạc,…

Mô hình học này sẽ không quá chú trọng vào việc luyện ngón hay đi sâu vào những kiến thức nhạc lý quá phức tạp, chủ yếu xây dựng cho các em có môi trường học đàn vui vẻ, có thể chơi được vài tác phẩm ở mức sơ giản từ đó giúp học sinh làm quen và yêu thích bộ môn piano. Đối với mô hình học tập này, sẽ có 1 giáo viên chính đứng lớp, giảng bài cho học sinh và có 1 trợ giảng để giải đáp các thắc mắc của học sinh và đi xuống từng đàn, chỉnh sửa tư thế tay, ngồi cho từng học sinh.

Ở mô hình học này, có ưu điểm đối với phụ huynh là học phí sẽ rẻ hơn so với lớp học nhóm hay lớp học cá nhân. Với học sinh, mô hình lớp học này khiến học sinh cảm thấy hào hứng khi được tham gia nhiều các hoạt động với nhạc, được trao đổi và có thêm nhiều bạn mới. Đối với giáo viên, khi dạy học ở mô hình này, giáo viên sẽ quan sát được bao quát lớp học, tổ chức được các hoạt động tập thể hoặc những tiết học như rèn luyện khả năng nghe nhạc, tổ chức vận động theo nhạc, giúp học sinh hào hứng với môn học.

Tuy nhiên, với mô hình học tập thể này tồn tại khá nhiều hạn chế như việc tổ chức, ổn định trật tự lớp làm sao cho học sinh ngồi yên, tập trung nghe giảng và thực hiện đúng những yêu cầu của giáo viên. Việc học chung 1 bài khiến cho tốc độ giảng bài của giáo viên bị giới hạn, làm sao phải đảm bảo cho tất cả học sinh trong lớp cùng tiếp thu được những kiến thức mà giáo viên muốn truyền đạt. Trong thực tế, các giáo viên dạy học mô hình này nhận ra rằng sẽ xảy ra trường hợp học sinh có năng khiếu sẽ bị học chậm hơn hoặc học sinh yếu lại bị học quá sức, phải chạy đua với các bạn trong lớp.

Để cho mô hình học này đạt hiệu quả, giáo viên cần có phương pháp cụ thể giúp cho học sinh tập bài, các bạn phải thực hiện đúng theo mệnh lệnh, các tiếng đàn phát ra của cả lớp phải cùng 1 lúc, đều nhịp. Trên thực tế, có những bạn thuộc bài và có những bạn chưa thuộc bài. Việc dung hòa được tiếng đàn của cả lớp đều nhau như nhau cũng là một vấn đề nan giải đối với các giáo viên dạy học tại mô hình học này.

Với học sinh từ 8-10 tuổi chưa học piano bao giờ hoặc các học sinh đã từng học piano trước đó (có thể từ 6-10 tuổi), Trung tâm sẽ xếp học sinh học lớp nhóm từ 2-3 học sinh nhưng học mỗi bạn 1 bài khác nhau. Với đặc điểm là các bạn đã có đủ nhận thức và tính tự giác, đồng thời mức độ phát triển và khả năng tiếp thu của các bạn không đồng đều (có nhiều bạn tiếp thu ở mức độ bình thường nhưng có nhiều bạn lại tiếp thu nhanh và có năng khiếu) do đó, tùy vào khả năng và năng khiếu của từng bạn, giáo viên sẽ có những phương pháp và đưa ra các dạng bài tập phù hợp với từng cá nhân.

Ưu điểm của mô hình này là học sinh được học theo đúng năng lực của mình, không bị ảnh hưởng bởi các học sinh khác, nếu học sinh có việc bận có thể xin nghỉ mà không sợ bị học chậm hơn so với các bạn. Trong quá trình học, Trung tâm đã trang bị cho học sinh tai nghe để thuận tiện

trong việc học sinh tập bài, không gây ồn trong lớp hoặc làm ảnh hưởng đến các bạn xung quanh. Giáo viên khi đến từng đàn dạy cho từng bạn một cũng sẽ đeo tai nghe riêng do đàn piano điện tử được thiết kế có 2 lỗ cắm tai nghe nên rất thuận tiện. Đồng thời, Trung tâm cũng rất chú trọng trong việc lựa chọn những loại tai nghe có nhiều kích cỡ, nhẹ, có đệm mút êm để phù hợp với mọi độ tuổi của học sinh cũng như đảm bảo cho học sinh sẽ không bị đau tai trong quá trình sử dụng.

Các học sinh học tại mô hình nhóm học theo khả năng thường học nhanh hơn so với các mô hình học cả lớp chung 1 bài. Tuy nhiên, nhược điểm của mô hình này là việc mỗi bạn thường học 1 bài riêng, trong quá trình học được đeo tai nghe khiến cho các học sinh trong lớp không có các hoạt động chung, từ đó không gắn kết được các thành viên trong lớp lại với nhau. Để học tốt trong mô hình học này, đòi hỏi học sinh phải có sự tự giác và tập trung cao độ, khi giáo viên giao bài và quay sang hướng dẫn bạn khác, học sinh bắt buộc phải tự giác tập bài nếu như học sinh không chủ động thì sẽ không đạt được hiệu quả cao.

Việc học sinh đeo tai nghe cũng khiến cho giáo viên không thể kiểm soát thường xuyên được việc tập luyện của học sinh, có nhiều học sinh biết được điều đó nên có những hành vi đối phó ví dụ như khi cô kiểm tra thì tập bài còn khi cô sang dạy bạn khác thì toàn đánh bài linh tinh. Cùng với đó, học sinh học tại mô hình này cũng dễ bị nhàm chán do không được tiếp xúc với các học sinh khác, không được thay đổi các hoạt động. Do đó, mô hình học này chỉ phù hợp với các học sinh từ 8-10 tuổi chưa học bao giờ hoặc đối với các học sinh có độ tuổi từ 6-10 tuổi đã từng học piano trước đó.

Ngoài ra, Trung tâm còn có mô hình học cá nhân với ưu điểm là 1 thầy kèm riêng 1 trò khiến cho học sinh tập trung hơn trong giờ học, tốc độ học nhanh hơn. Tuy nhiên, học phí của mô hình này sẽ cao hơn hẳn so với

các mô hình học theo nhóm hay học tập thể, đồng thời việc học cá nhân dễ khiến cho học sinh cảm thấy nhàm chán do đó mô hình lớp học cá nhân có khá ít học sinh đăng ký theo học.

Tùy vào từng đối tượng học sinh và nhu cầu học, Trung tâm sẽ lựa chọn mô hình lớp học cho học sinh đồng thời sắp xếp các giáo viên có trình độ chuyên môn và kỹ năng sư phạm phù hợn để theo dõi và dạy cho học sinh. Hiểu được những ưu, nhược điểm của từng mô hình dạy học, Trung tâm đã khắc phục bằng cách với mô hình lớp tập thể, để giúp cả lớp có thể chơi được các tác phẩm một cách trôi chảy và đều nhau, giáo viên hướng dẫn bài chậm, chia câu, đoạn cho học sinh dễ tập. Ngoài ra, trợ giảng của lớp học cũng xuống từng đàn, chỉ dạy cho học sinh còn kém. Giáo viên trực tiếp giao bài tập để học sinh thực hành luyện tập tại nhà. Đồng thời, Trung tâm yêu cầu phụ huynh của các học sinh học tại mô hình lớp học tập thể sẽ đi học cùng con, có những đoạn khó hay những kiến thức lý thuyết quan trọng, phụ huynh cùng con ngồi nghe giảng và từ đó phụ huynh dễ dàng kèm thêm cho con tại nhà.

Đối với lớp học theo nhóm, giáo viên thường xuyên kiểm tra kết quả của việc thực hành luyện tập đã được giao, tạo cho học sinh thói quen tự giác tập luyện tại nhà cũng như trên lớp học. Khi hướng dẫn học sinh, giáo viên vẫn quan sát, chú ý mức độ luyện tập và thái độ học tập của học sinh trong lớp học.

Đồng thời, trung tâm thường xuyên tiến hành trao đổi học sinh giữa các lớp và thay đổi các mô hình học khác nhau nhằm tạo ra cho học sinh những trải nghiệm với nhiều mô hình học, giúp học sinh không bị nhàm chán.

Ngoài ra, Trung tâm còn tổ chức các buổi kiểm tra đánh giá định kỳ giúp phụ huynh nắm bắt được tình hình học tập của con, giúp học sinh có thêm động lực để phấn đấu trong những khóa học tiếp theo. Sau kỳ kiểm

tra, Trung tâm sẽ đánh giá và phân loại học sinh từ đó tìm kiếm các học sinh có năng khiếu để phát triển và bồi dưỡng, đồng thời cũng phát hiện các học sinh yếu kém để có phương pháp dạy học phù hợp hơn, giúp học sinh có thể cải thiện điểm số trong lần kiểm tra tiếp theo hoặc thay đổi mô hình lớp học phù hợp hơn với học sinh. Tuy có nhiều mô hình học tập phù hợp với học sinh nhưng việc tổ chức mô hình học sao cho sinh động và hợp lý với thời gian biểu của học sinh, cách xếp lớp cũng là điều mà Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ cần khắc phục.

Tóm lại, để khắc phục được các nhược điểm và phát huy được các ưu điểm của các mô hình lớp học này, giáo viên cần linh hoạt trong cách sử dụng phương pháp dạy học, có kinh nghiệm trong việc tổ chức và ổn định lớp học, biết cách giải quyết các tình huống sư phạm đồng thời cập nhật các phương pháp dạy học mới để làm đa dạng và phong phú hơn, giúp học sinh học tập có hiệu quả tốt nhất.

1.3.3.2. Tài liệu dạy học

Về tài liệu dạy học của Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, chúng tôi tham khảo và trích dẫn trong *Báo cáo tổng kết năm học 2016-2017* [32]. Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ đang sử dụng tài liệu *Let's Learn Piano* do cô Nguyễn Thúy Hà – quản lý của Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ tự biên soạn với các tác phẩm được chọn lọc và tham khảo từ 1 số các giáo trình cũng như tài liệu khác. Qua nhiều năm dạy học, với những kinh nghiệm đã tích lũy được cùng với sự am hiểu của mình về học sinh ở lứa tuổi tiểu học, cô đã sưu tầm và tổng hợp để cho ra đời tài liệu dạy học mang tên *Let's Learn Piano* với các phần phù hợp với mọi lứa tuổi học sinh. Đặc biệt đối với học sinh tiểu học thì sẽ chỉ sử dụng tài liệu piano B1 và B2 với các tác phẩm cơ bản, chủ yếu đi sâu vào việc hướng dẫn cho các em làm quen, ghi nhớ được cao độ và trường độ các nốt nhạc. Không giống như những tài liệu dạy học khác, *Let's Learn Piano* hướng tới đối tượng là các em học sinh tiểu học chưa được làm quen

với piano, giúp việc học piano đối với học sinh trở nên dễ dàng hơn, tạo sự hứng thú và giúp các em làm quen dần với việc học đàn.

Các tác phẩm piano ban đầu thường với giai điệu đơn giản, đi từ dễ đến khó, từ bài làm quen với 3 nốt nhạc đầu tiên là đô, rê, mi đến những bài 5 nốt và 7 nốt nhạc. Từ bài cho học sinh tập riêng tay phải đến tay trái rồi mới ghép 2 tay. Các em được làm quen với việc đặt các ngón tay trên đàn theo thứ tự và chơi các nốt liền bậc để nắm vững được số ngón tay và nhớ vị trí của nốt nhạc trên đàn. Trường độ nốt nhạc của các bài đầu tiên chủ yếu là các trường độ cơ bản như nốt đen, trắng hay tròn, đi từ dễ đến khó để làm sao các em nắm được các kiến thức nhạc lý cơ bản.

Ngoài ra ở phần sau của tài liệu còn bổ sung thêm các bài tập lý thuyết nhằm giúp học sinh nắm vững được các kiến thức về nhạc lý cơ bản, phục vụ tốt hơn cho việc thị tấu các tác phẩm sau này. Tài liệu cũng chú trọng đến việc giúp học sinh làm quen với việc xếp ngón tay và rèn luyện được cho học sinh khả năng thị tấu khá tốt. Đa số học sinh đều có thể nắm vững được các kiến thức về nhạc lý cơ bản và có thể chủ động trong việc học bài mới.

Tuy nhiên, tài liệu *Let's Learn Piano* với các bài tập thực hành cùng các tác phẩm để đưa vào dạy học còn khá dễ, tiến trình dạy học còn chậm. Lượng kiến thức không nhiều, giai điệu của các tác phẩm chưa hay và chưa có các tác phẩm tiêu biểu trong và ngoài nước nên khiến nhiều học sinh có năng khiếu cảm thấy nhàm chán. Tài liệu này mặc dù có đề cập đến các kỹ thuật cơ bản của piano thông qua các tác phẩm như: Kỹ thuật non legato, kỹ thuật legato,… nhưng chưa đi sâu vào chi tiết từng kỹ thuật, các tác phẩm để thực hành luyện tập các kỹ thuật này cũng còn khá dễ chỉ phù hợp với học sinh từ 6-7 tuổi đang học ở giai đoạn đầu.

Nếu như cứ áp dụng tài liệu *Let's Learn Piano* vào mô hình lớp nhóm hoặc cá nhân với đối tượng học sinh 8-10 tuổi hoặc đã từng học

piano trước đó thì sẽ không phù hợp. Cùng với đó, việc luyện ngón cho học sinh thông qua các dạng bài như: Gamme, Hanon và Etude cũng chưa được đưa vào giáo trình. Tài liệu chưa có thêm phần học bổ trợ các kỹ năng khác cho học sinh như rèn luyện tiết tấu, xướng âm,...

Khi thực hiện xây dựng tài liệu, Trung tâm hướng tới việc rèn luyện cho học sinh khả năng đọc nốt tốt và chơi được các tác phẩm ở mức sơ giản đồng thời việc luyện ngón hàng ngày đối với các em học sinh tiểu học thường gây cảm giác nhàm chán, khiến các em không hứng thú và gắn bó lâu dài với Trung tâm do đó trong tài liệu dạy học chưa bổ sung thêm các bài tập giúp học sinh rèn luyện kỹ thuật luyện ngón.

Để hướng dẫn luyện ngón cho học sinh, các giáo viên khi dạy học phải tự chuẩn bị các dạng bài tập luyện ngón, mỗi giáo viên lại có định hướng riêng cho học sinh dẫn đến việc không đồng nhất trong phương pháp dạy học. Tài liệu cũng chưa có những tác phẩm giúp học sinh rèn luyện các kỹ thuật cơ bản của piano như: Kỹ thuật legato, non legato,… cùng với đó các trường độ khó hơn như nốt móc đơn, nốt đen chấm dôi,.. cũng phải đến cuối tài liệu B2 mới bắt đầu xuất hiện.

Việc rèn luyện tư thế ngồi, tư thế đặt tay trên đàn sao cho đúng cũng chưa được tài liệu đề cập đến và thiếu những hình ảnh minh họa để phụ huynh và học sinh tham khảo. Đặc điểm của học sinh tiểu học là thường nhanh quên, có thể hôm nay làm tốt nhưng hôm sau đi học lại không nhớ. Cùng với đó, nhiều bậc phụ huynh không nắm được các kiến thức cơ bản của piano nên khi ở nhà học sinh ngồi sai tư thế hay đặt tay sai, phụ huynh cũng không thể làm mẫu để hướng dẫn đúng cho con được. Do đó tài liệu dạy học *Let's Learn Piano* cần bổ sung thêm phần rèn luyện các kỹ thuật cơ bản bao gồm tư thế tay, tư thế ngồi kèm theo hình ảnh và ví dụ minh họa để phụ huynh và học sinh dễ dàng theo dõi.

Với đặc điểm mô hình dạy học chủ yếu là các lớp học tập thể hoặc học theo nhóm do đó việc sử dụng tài liệu với các tác phẩm và dạng bài tập quá dễ sẽ không phù hợp và không ứng dụng được với sự đa dạng trong trình độ tiếp thu của học sinh. Trên thực tế, có nhiều học sinh khi đến với Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ đã được học đàn từ năm 4-5 tuổi, khi bắt đầu bước vào cấp bậc tiểu học, các em đã được rèn luyện trong ít nhất từ 1-2 năm học piano nên các em này chắc chắn đã có được những nền tảng nhất định. Hay như các em học sinh có năng khiếu và tiếp thu nhanh, các em có thể chỉ trong thời gian ngắn đã nắm được hết các kiến thức và chơi được các tác phẩm trong tài liệu dạy học vì thế việc đa dạng hóa các dạng bài tập đồng thời bổ sung thêm nhiều các tác phẩm ở mức độ từ dễ đến khó vào tài liệu dạy học *Let's Learn Piano* dành cho học sinh tiểu học là điều cần thiết.

1.3.3.3. Trình độ giáo viên

Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ được quản lý bởi cô Nguyễn Thúy Hà và nhiều thầy cô giáo tâm huyết và nhiệt tình với công tác giảng dạy. Đa số giáo viên tại Trung tâm đều là những giáo viên trẻ, đã tốt nghiệp hoặc đang học năm cuối các trường đại học như: ĐHSPNTTW, HVANQGVN, ĐHVHNTQĐ,… [32; 1]. Giáo viên có đủ kiến thức chuyên môn để có thể dạy bộ môn piano từ cơ bản đến nâng cao, lồng ghép vào đó là kỹ năng dạy xướng âm, rèn luyện tiết tấu cho học sinh. Tuy nhiên, với đối tượng mà Trung tâm hướng tới là học sinh lứa tuổi tiểu học, do đó ngoài những kiến thức về piano để dạy học cho học sinh, Trung tâm còn chú trọng vào việc lựa chọn các giáo viên có kinh nghiệm dạy học, có kỹ năng sư phạm tốt.

Khi dạy học tại Trung tâm, các giáo viên ngoài những kiến thức tích lũy được qua quá trình học tập tại trường học thì cũng được trau dồi thêm các kỹ năng mềm về dạy học, cách trao đổi với phụ huynh học sinh, phương pháp giúp học sinh yêu thích hơn đối với bộ môn và được trải nghiệm thực tế để tích lũy thêm những kinh nghiệm cho bản thân.

Tuy nhiên, trình độ giáo viên tại đây còn chưa đồng đều, các thầy cô đa số đều là sinh viên năm cuối hoặc vừa tốt nghiệp nên kinh nghiệm dạy học, kỹ năng sư phạm còn hạn chế, việc bao quát lớp, phương pháp tổ chức và quản lý học sinh còn thiếu sót. Các phương pháp mà giáo viên ứng dụng trong dạy học chưa bám sát với thực tế, hay như cách trao đổi với phụ huynh là những điều mà giáo viên dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ còn đang cần phải học hỏi và trau dồi thêm.

1.3.3.4. Phương pháp dạy học

Phương pháp dạy học là một trong những điều làm nên sự khác biệt giữa các giáo viên và là nền tảng để giúp giáo viên truyền đạt tri thức đến với học sinh một cách dễ dàng hơn. Để tạo được hứng thú và sự yêu thích của học sinh, giáo viên cần linh hoạt, kết hợp nhiều phương pháp dạy học khác nhau. Giáo viên cần nắm vững được tâm lý và đặc điểm của từng học sinh để làm sao khuyến khích, cổ vũ tinh thần học tập của các em nhưng vẫn phải có sự cứng rắn nhất định để học sinh hiểu được tầm quan trọng của việc học. Là một người giáo viên tốt, phải có tính kiên nhẫn, đặc biệt đối với các em học sinh ở lứa tuổi tiểu học, các em có cá tính hay hiếu động, việc kiên nhẫn giúp học sinh dần hiểu ra bản chất của việc học piano và từ đó khắc phục được các nhược điểm của mình.

Giáo viên cần vận dụng linh hoạt các phương pháp dạy học làm sao để phát huy tối đa khả năng sáng tạo và năng lực học tập của học sinh đồng thời vẫn đem lại hiệu quả cao giúp học sinh nắm vững được các kiến thức lý thuyết và từ đó ứng dụng vào thực hành.

Cùng với đó, đối với mỗi đối tượng học sinh, giáo viên lại cần có những cách thức và phương pháp dạy học khác nhau để làm sao phù hợp được với từng cá thể học sinh. Để làm được tất cả những điều trên, đòi hỏi người giáo viên phải có kỹ năng sư phạm tốt, có nhiều kinh nghiệm dạy

học cho học sinh tiểu học đồng thời biết vận dụng và sáng tạo trong mỗi giờ lên lớp.

Nắm bắt được thực tế đó, các giáo viên thường xuyên trò chuyện, trao đổi tình hình học tập thực tế của học sinh với phụ huynh và cũng khuyến khích các giáo viên khác trao đổi trực tiếp với phụ huynh học sinh. Ngoài việc giúp phụ huynh nắm bắt rõ được tình hình học tập của con em mình thì thông qua đó, cô khiến cho phụ huynh hiểu những khó khăn mà các em gặp phải trong quá trình học tập để từ đó phụ huynh có cái nhìn bao quát hơn về môn học và hiểu hơn về quá trình học tập của con. Nhiều phụ huynh cảm thấy rất thích thú khi được hiểu rõ quá trình học tập cũng như nhìn thấy sự tiến bộ của con qua từng ngày đi học. Cô cho phụ huynh thấy được sự quan tâm của mình đến với từng học sinh, sự sát sao của cô đã giúp không ít học sinh tiến bộ và cảm thấy yêu thích bộ môn piano hơn.

Nhìn chung, các giáo viên dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ đều sử dụng các phương pháp dạy học truyền thống nhưng mang lại hiệu quả cao như: Phương pháp thuyết trình, phương pháp sử dụng các giáo cụ trực quan, phương pháp trình diễn hay phương pháp thực hành luyện tập,… ngoài ra giáo viên còn lồng ghép thêm phương pháp tổ chức trò chơi, xây dựng mô hình học tập lý tưởng và thay đổi theo chủ đề hay không gian mô hình lớp học để tạo thêm hứng thú cho học sinh.

Tuy nhiên, với đặc thù của piano là bộ môn mang tính thực hành cao, giáo viên tại Trung tâm ngoài việc sử dụng các phương pháp truyền thống kể trên để áp dụng vào dạy nhạc lý, giúp học sinh bổ sung kiến thức cần thiết phục vụ cho việc học piano thì để giúp học sinh thực hành piano và đàn được các tác phẩm 1 cách thành thạo, giáo viên cần kiên nhẫn, rèn luyện cho học sinh để tạo được kỹ năng cơ bản như: kỹ năng luyện ngón, kỹ năng thực hiện 1 số các kỹ thuật cơ bản của piano hay kỹ năng đọc cao độ, phân biệt trường độ,....

Ưu điểm: Đội ngũ giáo viên của Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ đa số đều là các giáo viên trẻ do đó các thầy cô đều có sự năng động và nhiệt tình với công việc. Họ sẵn sàng lắng nghe, tiếp thu những kinh nghiệm bổ ích, cập nhật những phương pháp học tập mới hay thử nghiệm các phương pháp học tập khác nhau. Ngoài các phương pháp truyền thống, giáo viên còn sử dụng thêm các phương pháp dạy học tích cực, tạo cho học sinh cảm thấy hào hứng bằng các trò chơi âm nhạc kết hợp vận động, kích thích được sự phát triển của học sinh và mang lại cho học sinh cảm giác mới lạ. Cuối buổi học, giáo viên có thể khuyến khích, tạo cho học sinh thêm động lực bằng những phần quà nhỏ.

Giáo viên luôn chú trọng vào việc dạy học sinh cách tự học bài, tự đọc nốt, không dạy truyền tay và hướng dẫn học sinh cách tự học tại nhà. Việc này không chỉ giúp học sinh nắm vững các kiến thức đã học mà còn khiến cho học sinh có tính chủ động, tự giác trong việc học piano.

Ngoài ra, giáo viên còn lập ra bảng thi đua công khai để các em có thêm động lực trong học tập, từ đó nâng cao hơn chất lượng học. Việc kết hợp nhiều phương pháp dạy học khác nhau, phù hợp với mọi đối tượng học sinh, lấy học sinh làm trung tâm giúp phát huy tốt đa khả năng học. Cùng với đó, các thầy cô luôn trò chuyện, trao đổi trực tiếp với học sinh không chỉ về vấn đề học tập mà còn những vấn đề xung quanh, tạo cho học sinh cảm giác gần gũi và yêu mến thầy cô nhiều hơn.

Đặc biệt, với sự tận tình và quan tâm đến từng học sinh, hiểu được mỗi học sinh là một cá thể độc lập nên có những suy nghĩ, khả năng về nhận thức và năng khiếu riêng nên Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ luôn lấy học sinh làm trung tâm, tùy vào khả năng của từng học sinh mà cần có những phương pháp dạy học cũng như mô hình lớp học riêng.

Nhược điểm: Cũng vì đa số là các giáo viên còn trẻ tuổi nên chưa có nhiều kinh nghiệm trong việc đứng lớp. Nhiều giáo viên còn lúng túng

trong cách xử lý tình huống cũng như việc sử dụng phương pháp dùng lời làm sao để cho học sinh hiểu được những kiến thức muốn truyền đạt. Đối tượng học sinh ở đây là học sinh tiểu học, các em vẫn còn giữ những thói quen và nề nếp cũ khi còn học ở mầm non nên không thể tránh khỏi trong giờ học có nhiều học sinh không tập trung vào bài giảng, các em có khi mải suy nghĩ chuyện ở nhà, mải nói chuyện với nhau hoặc bận những chuyện cá nhân riêng.

Đứng trước các tình huống trên, các giáo viên tại trung tâm Ngôi Sao Nhỏ nhiều khi luống cuống chưa biết xử lý tình huống. Cách thức tổ chức lớp học tập thể còn yếu kém đồng thời khi cần sử dụng phương pháp dùng lời thì chưa biết cách diễn đạt ngắn gọn dễ hiểu, dùng từ còn nặng tính chuyên ngành đôi khi khiến học sinh hiểu không rõ hoặc có khi hiểu sai ý của giáo viên.

Trên thực tế, khi dạy học cho học sinh tiểu học đặc biệt là các em học sinh lớp 1 thì việc dạy các em vẫn phải kèm theo việc dỗ, có nhiều em còn nhút nhát, không chịu vào lớp ngồi học, luôn bám theo bố mẹ, có khi còn khóc và không hợp tác với giáo viên. Có em lại quá hiếu động, không chịu ngồi im nghe giáo viên giảng bài, các em chạy nhảy quanh lớp, tự tiện ra khỏi chỗ hoặc trêu chọc các bạn bên cạnh.

Đối với các học sinh ở độ tuổi này, ngoài những phương pháp dạy học thông thường, giáo viên cần linh hoạt trong cách dạy học, thường xuyên có những phần thưởng khích lệ tinh thần học tập của học sinh. Các em trong độ tuổi này chưa có tính tự giác để hoàn thành bài tập về nhà do đó giáo viên cần cân nhắc và hạn chế số lượng bài tập được giao. Có thể nhờ thêm sự nhắc nhở của phụ huynh để giúp cho học sinh học tập tốt hơn.

Hay như các em học sinh ở độ tuổi 9-10 tuổi học những cuối của cấp bậc tiểu học thì lại có những đặc điểm và cần những phương pháp dạy học riêng. Các em trong độ tuổi này thường đã có những suy nghĩ và chính kiến

riêng của bản thân, nếu như vẫn áp dụng những phương pháp dạy học giống như đối với học sinh lớp 1 thì chắc chắn sẽ không hiệu quả.

Đối với các học sinh này, giáo viên cần thường xuyên trò chuyện, trao đổi để hiểu được tâm lý của các em từ đó khuyên nhủ, cổ vũ tinh thần giúp các em học tập tốt hơn. Cùng với đó, ở độ tuổi này, các em đã bắt đầu có tính tự giác và biết hoàn thành các yêu cầu được giao do đó giáo viên cần giao thêm các bài tập về nhà cho học sinh tự thực hành luyện tập, có thể nhắc nhở và khiển trách nếu như học sinh không hoàn thành yêu cầu được giao.

Qua nhiều năm hoạt động, mặc dù Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ đã nhận ra được những đặc điểm trong tâm sinh lý của học sinh tiểu học, từ đó đưa ra những phương pháp dạy học phù hợp với học sinh tiểu học tuy nhiên trên thực tế vẫn còn nhiều bất cập cần được giải quyết.

Với đặc điểm của Trung tâm là chủ yếu xây dựng cho học sinh mô hình học lớp tập thể hoặc lớp học theo nhóm nên việc sử dụng phương pháp dạy học như thế nào cho hiệu quả đối với lớp học tập thể những vẫn phải phù hợp với từng đối tượng học sinh, mang lại hiệu quả cao trong học tập nhưng vẫn khiến học sinh vui vẻ và hứng thú với bộ môn thật sự không phải là chuyện dễ dàng. Trung tâm vẫn còn cần đổi mới thêm các phương pháp dạy học để ngày càng nâng cao thêm chất lượng dạy học đồng thời tìm tòi thêm các phương pháp mới giúp tiếp cận được nhiều hơn với các em học sinh.

1.3.3.5. Khả năng tiếp thu của học sinh

Do các đặc điểm trong tâm sinh lý của học sinh ở lứa tuổi học sinh tiểu học đã có đủ điều kiện để học bộ môn piano do đó đa số các em trong độ tuổi này đều tiếp thu khá tốt. Các em đã có khả năng tiếp thu những kiến thức về nhạc lý cơ bản, có khả năng để tự thực hành luyện tập tại nhà hay có khả năng tập trung ở mức độ vừa phải, đủ để học piano. Đồng thời, độ

lực của ngón tay của các em đã có, ngón tay phát triển đủ để nhấn được phím đàn. Tuy nhiên, cũng tùy vào khả năng của từng học sinh, mỗi cá nhân lại có những sự phát triển khác nhau. Các em học sinh có cùng độ tuổi, cùng học trong 1 khoảng thời gian nhất định, cùng mô hình lớp học và giáo viên dạy học nhưng cũng có thể kết quả học tập lại khác nhau. Vì piano mang tính thực hành cao, ngoài giờ học trên lớp thì còn yêu cầu các em phải có sự luyện tập tại nhà. Cùng với đó, yếu tố năng khiếu cũng đóng góp 1 phần không nhỏ dẫn đến việc kết quả học tập của các em có sự chênh lệch khác nhau.

Ví dụ: Tại mô hình lớp học nhóm có 2 học sinh. Dương Ngọc Lan và Phạm Hải Yến. 2 em cùng 8 tuổi, đã học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ được 3 tháng và cùng được sự hướng dẫn của cô Diệu Ly.

Đánh giá kết quả học tập	**Ngọc Lan**	**Hải Yến**
- Khả năng đọc cao độ đúng	Đạt	Đạt
- Khả năng nhận biết và ghi nhớ trường độ	Đạt	Chưa đạt
- Khả năng tự ghép 2 tay	Chưa đạt	Chưa đạt
- Khả năng thực hành số ngón tay cho sẵn	Đạt	Chưa đạt
- Tư thế chơi đàn đúng	Đạt	Đạt
- Khả năng tiếp thu	Tốt	Tốt

1.3.3.6. Phương thức quản lý học sinh

Phương thức quản lý học sinh của Trung tâm hoàn toàn sử dụng trên máy tính. Việc điểm danh học sinh và giáo viên dựa trên máy dập vân tay, có giáo vụ luôn túc trực tại trung tâm để giải quyết các tình huống và đón, trả học sinh. Mỗi học sinh khi đăng ký học sẽ được phát thẻ điểm danh, ngoài việc khi đi học, giáo vụ dễ dàng theo dõi thông tin và lịch học của

từng học sinh thì đây cũng là cách giúp phụ huynh theo dõi lịch học và kiểm soát số buổi học của học sinh.

Trung tâm luôn quan tâm đến việc học và theo dõi việc tự học của học sinh tại nhà bằng cách thường xuyên liên lạc, trao đổi với phụ huynh để cập nhận thông tin giúp phụ huynh nắm rõ được tình hình học tập của học sinh. Nếu có bất cứ điều gì vướng mắc trong quá trình học, giáo viên sẽ trao đổi trực tiếp với phụ huynh để tìm ra phương án giải quyết.

Để đảm bảo chất lượng đầu ra cho học sinh, Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ thường xuyên tổ chức các lớp học tự nguyện, bổ túc ngoài giờ cho các học sinh còn yếu kém. Ngoài ra, nhằm tạo điều kiện học tập cho các em học sinh chưa có điều kiện mua đàn piano để tập tại nhà, ngoài giờ học, Trung tâm có hỗ trợ cho học sinh được tập đàn miễn phí. Giá học phí học piano của Trung tâm ở mức vừa phải, phù hợp với thu nhập của hầu hết các gia đình trong khu vực.

Thứ 7 và chủ nhật hàng tuần, Trung tâm tổ chức các buổi học thử miễn phí cho học sinh muốn đăng ký học. Đây là cơ hội để các em học sinh chưa tiếp xúc với đàn piano bao giờ được trải nghiệm và khám phá bản thân.

Tiểu kết

Trong những năm trở lại đây, piano đã dần trở nên quen thuộc hơn đối với phụ huynh và học sinh, không chỉ vì piano mang lại những lợi ích về mặt giải trí, tinh thần mà còn giúp học sinh phát triển về trí não, khả năng tập trung cũng như rèn luyện được tính kiên trì. Nắm bắt được nhu cầu đó, hàng loạt các trung tâm năng khiếu được mở ra, chiêu sinh với nhiều hình thức và mô hình dạy học khác nhau. Trung tâm nào cũng đẹp, cũng trang bị những phương tiện dạy học đầy đủ nhưng thực tế về chất lượng dạy và học thì chưa được kiểm chứng rõ ràng. Điều đó ảnh hưởng không nhỏ đến sự tin tưởng của phụ huynh đối với các trung tâm thật sự có

chất lượng mà nghiêm trọng hơn là ảnh hưởng đến việc học piano của các em học sinh sau này.

Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ đã hoạt động được hơn 4 năm (tháng 4 năm 2014 – tháng 4 năm 2018), nhận được sự tin tưởng và yêu mến của rất nhiều các bậc phụ huynh và học sinh trong khu vực. Với sự tận tình của các thầy cô giáo, có nhiều em học sinh đã nắm vững được các kiến thức nhạc lý cơ bản, chơi thành thạo được 1 số tác phẩm trong và ngoài nước. Đặc biệt, trung tâm luôn chú ý để phát hiện các em học sinh có năng khiếu để từ đó bồi dưỡng và đưa các em đi tham gia các cuộc thi lớn hay thi vào các trường đào tạo chuyên nghiệp.

Không giống với các Trung tâm khác, mô hình lớp học piano cá nhân tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ không được nhiều bậc phụ huynh lựa chọn để cho con theo học mà chủ yếu lựa chọn mô hình lớp học theo nhóm và tập thể. Do đó việc nâng cao chất lượng dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, đổi mới phương pháp dạy học là điều cần thiết. Cùng với đó, để phù hợp với các mô hình lớp học cũng như đối tượng học sinh, Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ cần xây dựng và hoàn thiện giáo trình dành cho học sinh tiểu học một cách hợp lý hơn.

Ngoài ra, Trung tâm vẫn cần nâng cao thêm chất lượng của giáo viên, cùng tìm ra phương pháp dạy học mới mang lại hiệu quả, phân loại đối tượng và khả năng học tập của học sinh để từ đó khoanh vùng và có những phương pháp phù hợp với từng đối tượng học sinh và mô hình mà học sinh đang học tập.

Đặc biệt, cần xây dựng và hoàn thiện giáo trình dạy học piano tại Trung tâm. Đưa thêm phần rèn luyện tư thế ngồi, tư thế tay bằng các ví dụ minh họa và hình ảnh, bổ sung các bài tập luyện ngón cơ bản như: Gamme, Hanon, Etude một cách bài bản, đi từ dễ đến khó, phân loại bài và khối lượng bài sao cho phù hợp, dựa vào độ tuổi, khả năng, và tình trạng học của

từng học sinh. Đồng thời việc bổ sung thêm các tác phẩm quốc tế và Việt Nam cũng là điều vô cùng cần thiết cũng như cần đưa thêm các tiết học bổ trợ như rèn luyện tiết tấu, xướng âm,… để học sinh được phát triển toàn diện hơn.

Tất cả những điều trên đều đang là thực trạng còn tồn đọng trong việc dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ gây ảnh hưởng về lâu dài cho sự phát triển của học sinh và của cả Trung tâm. Vì thế, việc nghiên cứu và tìm ra hướng giải quyết, giúp nâng cao chất lượng dạy học piano, khắc phục được các nhược điểm trong việc sử dụng giáo trình, phương pháp dạy học là điều cần thiết. Ngoài ra, Trung tâm cần phát huy được những thế mạnh đang có, khắc phục những nhược điểm còn tồn đọng để giúp học sinh có được một môi trường học tập lý tưởng, lành mạnh, khiến học sinh thêm yêu thích bộ môn piano và mang lại hiệu quả cao trong học tập.

Chương 2
BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY HỌC PIANO CHO HỌC SINH TIỂU HỌC Ở TRUNG TÂM NGÔI SAO NHỎ

2.1. Sử dụng phương pháp dạy học

Phương pháp dạy học là 1 trong những đặc điểm vô cùng quan trọng trong việc giúp học sinh tiếp thu được những kiến thức mà giáo viên muốn truyền tải để từ đó áp dụng được vào thực hành. Đối với bộ môn piano có đặc thù là mag tính thực hành cao do đó việc lồng ghép những phương pháp dạy học phù hợp giúp học sinh thực hành luyện tập dựa trên những kiến thức lý thuyết đã được học là điều vô cùng cần thiết.

2.1.1. Nhóm phương pháp trực quan

2.1.1.1. Phương pháp trình diễn

Phương pháp trình diễn là phương pháp mà giáo viên có thể áp dụng với tất cả các mô hình lớp học piano, đồng thời đây cũng là phương pháp được sử dụng nhiều nhất trong quá trình dạy học piano cho học sinh tiểu học tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ. Phương pháp này có thể áp dụng trong giờ kiểm tra bài cũ, giáo viên yêu cầu học sinh trình diễn lại các tác phẩm đã được học để kiểm tra mức độ tập luyện bài ở nhà, đồng thời chỉnh sửa cho học sinh những lỗi sai để từ đó hoàn thiện bài hơn. Khi học bài mới, sau mỗi đoạn, giáo viên cũng cần yêu cầu học sinh trình diễn lại đoạn hoặc tác phẩm vừa học, trong quá trình học sinh trình diễn, giáo viên sửa lỗi sai, nhắc nhở học sinh về tư thế ngồi, tay,... từ đó hoàn thiện kỹ năng trình diễn cho học sinh.

Phương pháp này giúp cho học sinh làm quen và hình thành được kỹ năng trình diễn, giúp học sinh thêm tự tin và khẳng định được mình khi trình diễn trước lớp (học sinh tiểu học thường hay thích thể hiện bản thân). Ngoài ra, trước khi trình diễn, giáo viên cần thị phạm trước cho học sinh để học sinh nắm được cách trình diễn và từ đó tự rút ra kinh nghiệm cho bản

thân. Qua phương pháp này, giáo viên dễ dàng nhận ra những ưu - nhược điểm của học sinh trong việc tiếp thu các kiến thức lý thuyết để từ đó áp dụng vào thực hành.

Có những học sinh nhút nhát, sợ đám đông, khi học thì chơi đàn rất tốt nhưng khi kiểm tra hoặc trình diễn trước lớp thì lại bị tâm lý, không chơi được. Ngược lại cũng có những học sinh rất thích được trình diễn trước đám đông, thích khẳng định mình và biểu diễn cho mọi người xem.

Nắm được tâm lý đó, giáo viên cần có những cách thức phù hợp với từng đối tượng học sinh để làm sao các em có thể thể hiện bản thân mình đúng nhất. Một số học sinh của Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ có những phong cách trình diễn tác phẩm hay và đặc biệt, các em trình diễn rất tự tin giống như những nghệ sĩ chuyên nghiệp, lôi cuốn được người nghe. Có những học sinh chỉ biểu diễn các tác phẩm bình thường nhưng lại biết cách thể hiện sắc thái, biểu diễn những tiếng đàn du dương, giàu nhạc cảm và thể hiện được cảm xúc của bản thân. Điều đó thể hiện việc năng khiếu của các em được bộc lộ ra trong quá trình học và cũng là một đặc điểm thú vị, đặc thù của các các môn năng khiếu nói chung và bộ môn piano nói riêng.

Tuy nhiên không phải học sinh nào cũng có được khả năng này, do đó việc sử dụng phương pháp trình diễn là cần thiết để giúp học sinh làm quen và không còn bỡ ngỡ mỗi khi trình diễn trước đám đông.

Khác với phương pháp kiểm tra đánh giá, là giáo viên kiểm tra học sinh thông qua các hình thức viết, vấn đáp hay thực hành tác phẩm đã được học, ở phương pháp trình diễn chú trọng hướng tới việc rèn luyện cho học sinh trình diễn trước đám đông. Đây cũng là một kỹ năng quan trọng trong việc học piano với đặc trưng là môn học mang tính thực hành và trình diễn cao. Đồng thời, thông qua phương pháp này,

giáo viên có thể tìm kiếm được các học sinh có năng khiếu từ đó bồi dưỡng và nâng cao trình độ của học sinh.

2.1.1.2. Phương pháp dạy học sử dụng giáo cụ trực quan

Phương pháp này cũng thường xuyên được sử dụng và không thể thiếu trong các giờ dạy học piano đặc biệt là với mô hình lớp tập thể. Ngoài ra, đối với các mô hình học khác, giáo viên cần cân nhắc để lựa chọn các phương tiện dạy học nào phù hợp với từng nội dung bài học của học sinh và với không gian, mô hình của lớp học.

Các phương tiện dạy học trực quan có thể sử dụng thường là đàn piano, băng đĩa mẫu về các tác phẩm sắp được học, tranh ảnh về các nhạc sĩ tiểu biểu được sử dụng để giới thiệu cho học sinh hoặc máy đếm nhịp (metronome),... Phương pháp này có thể sử dụng khi học sinh mới tiếp xúc và làm quen với đàn piano, giáo viên giới thiệu các bộ phận của đàn trên cây đàn mẫu, hướng dẫn học sinh cách ngồi trên đàn và cách phân biệt các phím đàn. Ở đây nếu không có đàn trước mặt, học sinh khó có thể tưởng tượng ra được, từ đó dẫn đến việc không hiểu những kiến thức mà giáo viên muốn truyền đạt. Ngoài ra, học piano nếu không được thực hành ngay trên đàn thì buổi học sẽ không mang lại hiệu quả.

Để phát triển thêm khả năng nghe của học sinh, giáo viên có thể kết hợp lồng ghép các trò chơi với âm thanh, qua các hoạt động luyện tập tiết tấu, nghe cô đàn mẫu, phản xạ nhanh với các lệnh của giáo viên và các bài tập riêng dành cho tai nghe. Bài tập phát triển tai nghe rất phong phú, giáo viên cần vận dụng linh hoạt và phân bố thời gian hợp lý, đan xen vào giữa các tiết học để giúp học sinh thêm hào hứng đồng thời rèn luyện thêm các kỹ năng cho học sinh như bài tập xác định âm thanh, nghe giáo viên đánh một nốt bất kỳ trên đàn và thẩm âm theo, nghe giai điệu, gõ lại tiết tấu, tập nghe một nốt và chồng âm hai nốt...

Việc tổ chức các trò chơi hay bài tập phát triển tai nghe sẽ phù hợp với mô hình lớp tập thể do các bạn được học cùng 1 bài, trình độ có thể tương đương nhau do đó giáo viên dễ dàng đưa ra các dạng bài tập phù hợp. Ngoài ra có thể sử dụng máy đếm nhịp hoặc các thanh phách để rèn luyện cho học sinh về khả năng thẩm âm tiết tấu hoặc học về số chỉ nhịp. Trên thực tế việc sử dụng máy đếm nhịp khi tập luyện đối với đàn piano cơ thường gây khó khăn cho học sinh vì tiếng của máy đếm nhịp so với tiếng đàn piano cơ thường nhỏ, khi học sinh tập đàn, tiếng đàn sẽ át đi tiếng của máy đếm nhịp khiến việc tập luyện với máy đếm nhịp không hiệu quả.

Để khắc phục nhược điểm trên, đối với học sinh sử dụng đàn cơ khi luyện tập, giáo viên có thể sử dụng nhạc beat hoặc tiết tấu có sẵn trong đàn organ hoặc băng đĩa để cho học sinh luyện tập. Đối với học sinh luyện tập trên đàn piano điện tử, thông thường đa số các đàn piano điện tử đều có sẵn chức năng của máy gõ nhịp hoặc bộ đệm tiết tấu giống như với đàn organ. Với ưu điểm là dễ dàng điều chỉnh âm lượng của tiếng đàn và âm lượng của tiết tấu hoặc bộ phận gõ nhịp trong đàn, học sinh sẽ thuận tiện hơn trong việc luyện tập tiết tấu. Để áp dụng phương pháp này, Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ thường xuyên đầu tư các trang thiết bị hiện đại, cơ sở vất chất đầy đủ như đàn piano cơ, điện tử để phục vụ cho việc dạy học piano tại đây.

2.1.2. Nhóm phương pháp thực hành

2.1.2.1. Phương pháp thực hành luyện tập

Đây là một trong những phương pháp quan trọng vì bản chất của việc học piano là mang tính thực hành nhiều, do đó việc áp dụng những kiến thức lý thuyết vào thực hành là vô cùng quan trọng và được áp dụng với tất cả mô hình lớp học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ. Đối với những trường độ đơn giản như nốt đen, nốt trắng, học sinh mặc dù đã biết cách để chơi nhưng nhiều khi không luyện tập thường xuyên, không thuộc các nốt nhạc có trong bài dẫn đến việc học sinh chơi các tác phẩm không

được nhuần nhuyễn, trôi chảy, có khi còn không ra được giai điệu của tác phẩm đó. Khó hơn, khi hướng dẫn cho học sinh học về trường độ nốt đơn, mặc dù đã thuộc rất rõ lý thuyết về trường độ nốt đơn nhưng để học sinh áp dụng vào các tác phẩm, làm sao để chơi được đúng trường độ nốt đơn lại là một vấn đề vô cùng phức tạp.

Việc tiếp thu các kiến thức về nhạc lý đối với học sinh tiểu học không quá khó, tuy nhiên để chơi thành thạo được một tác phẩm hoặc có thể thị tấu và chơi được giai điệu của một tác phẩm mới lại là chuyện không đơn giản. Nắm được điều đó, giáo viên cần hướng dẫn học sinh thực hành các mẫu tiếu tấu về nốt đen với máy đếm nhịp sau đó chuyển từ nốt đen sang nốt đơn. Đối với các tác phẩm nhịp 2/4, 3/4, 4/4, giáo viên yêu cầu học sinh thực hành các mẫu tiết tấu đúng, chia một phách ra làm 2 nốt đều nhau để cho ra được trường độ nốt đơn, từ đó ghép cao độ vào để ra được giai điệu của tác phẩm. Hay như muốn thực hành được trường độ nốt đen chấm dôi, học sinh cần tập luyện nhuần nhuyễn trường độ nốt đen và nốt đơn trước, sau đó mới có thể chơi được trường độ nốt đen chấm dôi.

Để thực hành luyện tập tốt về vấn đề tiết tấu, học sinh cần luyện tập với máy đếm nhịp đồng thời việc thực hành luyện tập phải được thực hiện thường xuyên, lặp đi lặp lại để học sinh có thể thuộc và nắm vững được bài. Trong quá trình học, giáo viên cần đưa ra yêu cầu chính xác để học sinh dựa vào đó, có phương hướng và mục tiêu luyện tập. Giáo viên có thể chia nhỏ bài để học sinh dễ dàng hơn trong việc luyện tập. Mức độ khó của việc thực hành luyện tập cần tăng dần, tránh trường hợp học sinh đã thực hành tốt rồi nhưng vẫn phải tập đi tập lại dẫn đến việc nhàm chán. Cùng với đó, giáo viên cần hướng dẫn học sinh cách thực hành luyện tập tại nhà sao cho có hiệu quả.

2.1.2.2. Phương pháp ôn tập

Ôn tập là phương pháp được thực hiện thường xuyên vào đầu hoặc cuối các giờ học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ và được sử dụng ở hầu hết các mô hình lớp học. Phương pháp này áp dụng vào cả những lúc giáo viên hướng dẫn học sinh về nhạc lý hay những lúc học sinh thực hành chơi tác phẩm. Việc ôn tập cần diễn ra thường xuyên, không chỉ là cơ sở để kiểm tra, đánh giá mức độ thực hành luyện tập của học sinh tại nhà hay mức độ tiếp thu và ghi nhớ của học sinh về những kiến thức đã được học mà việc ôn tập lại những kiến thức cũ cũng là nền tảng cho những bài học mới sau này.

Phương pháp ôn tập yêu cầu sự tự giác và chăm chỉ nhất định của học sinh trong việc ôn tập lại các tác phẩm cũ đã được học. Ngoài ra, trong giờ học bài mới, giáo viên cũng cần lồng ghép phương pháp này để ôn tập, củng cố lại các kiến thức cho học sinh.

Các phương pháp trên đều đã được chọn lọc và là những phương pháp phù hợp với việc dạy học piano tại các mô hình lớp học của Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ. Đối với mô hình lớp tập thể, giáo viên cần linh hoạt vận dụng các phương pháp này làm sao cho phù hợp với nội dung của bài học. Riêng với lớp học cá nhân hay lớp học theo nhóm, ngoài việc lồng ghép và chọn lọc các phương pháp dạy học ở trên ra, giáo viên cũng có thể sử dụng thêm nhiều phương pháp khác nữa để phù hợp với đối tượng học sinh, khả năng tiếp thu, năng khiếu, đặc điểm tâm sinh lý cũng như mô hình của lớp học.

2.1.3. Hướng dẫn kiến thức nhạc lý trong dạy học piano

Do Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, với mục tiêu là muốn hướng dẫn cho học sinh hiểu được những kiến thức về nhạc lý cơ bản để từ đó có thể áp dụng được vào thực hành cũng như có khả năng tự đàn được các tác phẩm tương tự với bài đã được học. Cùng với đo, mô hình lớp học cá nhân tại

Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ ít được phụ huynh quan tâm, số lượng học sinh tham gia khá ít mà chủ yếu tập trung vào các lớp học tập thể (từ 6-8 học sinh) và mô hình lớp học theo nhóm (2-3 học sinh) do đó để phù hợp với mô hình dạy học những vẫn đem lại hiệu quả cao trong học tập, giáo viên dạy học tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ vẫn cần sử dụng những phương pháp truyền thống như: Phương pháp thuyết trình; Phương pháp gợi mở - vấn đáp; Phương pháp trình diễn để ứng dụng vào dạy học nhạc lý giúp học sinh học tốt hơn bộ môn piano.

Những phương pháp này đều được áp dụng vào giảng dạy đa số các môn học với mô hình lớp học tập thể để dạy học nhạc lý cho học sinh nhưng do đặc thù của bộ môn piano nên chúng tôi chỉ lựa chọn 1 số các phương pháp phù hợp và có thể áp dụng vào dạy học piano cho các mô hình lớp học tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ. Tuy nhiên, tùy vào đối tượng học sinh, khả năng tiếp thu cũng như mô hình lớp học cụ thể mà giáo viên cần lựa chọn các phương pháp phù hợp kết hợp với nội dung bài học để đạt được hiệu quả cao nhất.

2.1.3.1. Phương pháp thuyết trình

Phương pháp thuyết trình là phương pháp quen thuộc nhưng mang lại hiệu quả cao trong đa số các tiết học. Lời nói là chính là nguồn tri thức được thầy cô truyền tải đến cho học sinh, giúp học sinh tiếp nhận và ghi nhớ một cách dễ dàng nhất. Nắm bắt được tâm lý chung của học sinh tiểu học đồng thời hiểu được nhu cầu học tập của từng học sinh nên giáo viên tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ luôn khiến học sinh hào hứng và sử dụng phương pháp thuyết trình vô cùng hiệu quả.

Ở những tiết học đầu tiên, giáo viên hướng dẫn cho học sinh cách làm quen với cây đàn piano như nhận biết màu sắc phím đàn, chùm hai phím đen, chùm ba phím đen… Với mục tiêu của Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ là xây dựng cho học sinh kỹ năng độc lập trong việc học, không dạy truyền

tay nên với tất cả các mô hình lớp học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, khi bắt đầu học bài mới, giáo viên sẽ chia bài ra thành từng đoạn nhỏ, sau đó học sinh được dành khoảng 10-15 phút để tự tập bài (đối với những bài có kiến thức tương tự với những bài mà học sinh đã được học), sau đó giáo viên sẽ nghe từng bạn chơi một rồi đưa ra nhận xét.

Để hình thành cho học sinh năng lực tự học bài mới, không dạy truyền tay cũng như độc lập trong việc học piano, giáo viên cần sử dụng phương pháp thuyết trình để hướng dẫn cho học sinh những kiến thức về nhạc lý cơ bản từ đó ứng dụng vào trong thực hành. Nếu không sử dụng phương pháp này để dạy học nhạc lý cho học sinh, học sinh sẽ không hiểu được những kiến thức về lý thuyết có trong mỗi tác phẩm từ đó dẫn đến không thể thực hành đúng được tác phẩm đó, khiến cho việc học không mang lại hiệu quả. Cùng với đó, giáo viên cần chú ý đến đặc điểm tâm sinh lý của học sinh tiểu học, kết hợp với đặc điểm tiêng của từng cá nhân học sinh, từ đó, lựa chọn được những từ ngữ đơn giản, phù hợp với nội dung bài học. Giáo viên cần lưu ý không sử dụng từ ngữ mang tính trừu tượng khó liên tưởng dẫn đến việc học sinh khó hiểu và không tiếp thu được các kiến thức mà giáo viên muốn truyền đạt. Đối với các mô hình lớp học cá nhân và học theo nhóm, giáo viên vẫn cần dùng lời để hướng dẫn cho học các kiến thức về nhạc lý cơ bản để từ đó học sinh nắm được các kiến thức có trong tác phẩm và có thể chơi tác phẩm đó 1 cách dễ dàng hơn. Đồng thời, việc trang bị cho học sinh những kiến thức cơ bản về nhạc lý cũng là nền tảng để học sinh tự chơi được các tác phẩm tương tự sau này.

2.1.3.2. Phương pháp gợi mở - vấn đáp

Phương pháp gợi mở - vấn đáp là quá trình tương tác trực tiếp giữa giáo viên và học sinh, đòi hỏi học sinh phải có sự động não, suy nghĩ để trả lời các câu hỏi của giáo viên. Nhiệm vụ của giáo viên là gợi mở cho học sinh để học sinh tự tìm tòi, nhớ lại những kiến thức đã được học, từ đó đưa

ra câu trả lời chính xác giúp học sinh thể hiện được suy nghĩ, ý tưởng của mình hoặc khám phá ra những kiến thức mới. Ở phương pháp này, giáo viên không đưa ra các kiến thức trực tiếp mà chỉ gợi mở, đưa ra các gợi ý hoặc những thông tin có liên quan đến kiến thức sắp học và dẫn dắt học sinh tư duy, suy nghĩ để tìm ra câu trả lời đúng. Ưu điểm của phương pháp này là kích thích được sự tư duy của học sinh, giúp học sinh ghi nhớ các kiến thức nhanh và dễ dàng hơn. Đồng thời đây cũng là phương pháp mà giáo viên cần áp dụng để hướng dẫn cho học sinh cách tự học những bài mới.

Phương pháp gợi mở - vấn đáp có thể áp dụng xuyên suốt hoặc lồng ghép trong quá trình dạy học bộ môn piano. Khi hướng dẫn bài mới về trường độ nốt đơn, giáo viên có thể yêu cầu học sinh nhắc lại các trường độ đã được học sau đó gợi mở để học sinh biết được mối liên hệ giữa các trường độ với nhau, từ đó ghi nhớ và nắm được trường độ nốt đơn. Hoặc khi giáo viên muốn hướng dẫn cho học sinh học về khái niệm trường độ của dấu chấm dôi, giáo viên có thể đưa ra khái niệm, cho ví dụ về trường độ nốt trắng chấm dôi. Sau khi học sinh đã trả lời đúng về trường độ nốt trắng chấm dôi, giáo viên có thể gợi mở để học sinh tự suy ra giá trị của trường độ nốt đen chấm dôi. Tương tự như thế, phương pháp gợi mở - vấn đáp cũng có thể áp dụng khi giáo viên hướng dẫn học sinh cách nhận biết và so sánh giữa dấu luyến và dấu nối.

Việc gợi mở có thể lôi cuốn học sinh vào bài học, cùng với đó khi học sinh trả lời các câu hỏi vấn đáp, giáo viên dễ dàng nhận ra được lực học của học sinh từ đó giúp học sinh trau dồi và bổ sung những lỗ hổng về mặt kiến thức. Ngược lại, phương pháp này cần phải có sự chuẩn bị kỹ lưỡng của giáo viên về hệ thống các gợi ý làm sao gần nhất và khiến cho học sinh dễ liên tưởng đến các kiến thức mới nhất. Đồng thời, việc vấn đáp giữa giáo viên và học sinh sẽ có những tính huống bất ngờ xảy ra khi học

sinh trả lời không đúng vào câu hỏi được cho hoặc tự đặt ra các câu hỏi mà giáo viên không chuẩn bị trước vì vậy cũng cần giáo viên phải biết cách xử lý tình huống nhanh nhạy.

Có thể nói, phương pháp gợi mở - vấn đáp là phương pháp cần được sử dụng để hướng dẫn cho học sinh về nhạc lý cơ bản. Việc nắm được các kiến thức về nhạc lý có trong mỗi tác phẩm mà học sinh được học là nền tảng để học sinh có thể tự học các tác phẩm khác nhau cũng như hình thành cho học sinh những kiến thức cơ bản của âm nhạc nói chung và piano nói riêng. Phương pháp gợi mở - vấn đáp cần được áp dụng trong các giờ học piano và có thể áp dụng trong tất cả các mô hình lớp học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ.

2.2. Hướng dẫn rèn luyện thực hành piano

Ngoài những phương pháp trên, dù cho là với mô hình lớp học nào thì Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ cũng đều cần chú ý vào việc bổ sung thêm cho học sinh các tiết học luyện tập kỹ thuật cơ bản của việc học piano như: Kỹ thuật non legato; Legato;…., bổ sung thêm các dạng bài tập luyện ngón như: Gamme; Hanon; Etude,.. với nhiều dạng bài và mức độ khó khác nhau. Giáo viên cũng cần cho học sinh ứng dụng các kỹ thuật được học thông qua các tác phẩm độc tấu piano trong và ngoài nước, tổ chức thêm các tiết học rèn luyện tiết tấu hay xướng âm. Đây đều là những phương pháp cơ bản và đặc trưng của việc học piano nhưng chưa được Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ chú trọng và áp dụng vào trong quá trình dạy học bộ môn piano hoặc đã áp dụng nhưng vẫn còn gặp nhiều thiếu sót.

Tài liệu mà Trung tâm đang sử dụng cũng chưa bổ sung phần rèn luyện tư thế tay, ngồi đúng khi học piano bằng hình ảnh và ví dụ minh họa, chưa có các tác phẩm piano trong và ngoài nước với nhiều mức độ từ dễ đến khó để phù hợp với nhiều mô hình lớp học và đa dạng trình độ của học sinh. Hiểu được thực trạng đó, chúng tôi xin đưa ra một số biện pháp, đi

sâu vào giải quyết những bất cập còn tồn tại trong phương pháp dạy học bộ môn piano, giúp xây dựng giáo trình phù hợp hơn với đa dạng trình độ học sinh và mô hình của từng lớp học, bổ sung thêm các tiết học rèn luyện kỹ năng nhằm nâng cao chất lượng dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội.

2.2.1. Luyện tập các tư thế học đàn

Luyện tập tư thế ngồi và tư thế tay đúng là yêu cầu bắt buộc đầu tiên của việc học piano. Mặc dù đây không phải là phương pháp mới cũng như học sinh học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ vẫn được các giáo viên hướng dẫn về cách ngồi và đặt tay trên đàn sao cho đúng nhưng do đặc điểm của học sinh là nhanh quên nên học sinh cần luyện tập thường xuyên. Cùng với đó, việc luyện tập tư thế ngồi và đặt tay cần được sự nhắc nhở mỗi khi học sinh làm sai nên ngoài việc hướng dẫn cho học sinh trên lớp, tài liệu dạy học nên bổ sung thêm các hình ảnh minh họa và ví dụ cụ thể cùng nhưng hướng dẫn chi tiết để phụ huynh cũng có thể nắm được, từ đó quan sát và nhắc nhở học sinh khi tập luyện tại nhà.

2.2.1.1. Tư thế ngồi

Tư thế ngồi vô cùng quan trọng trong việc rèn luyện kỹ năng chơi đàn, đặc biệt đối với học sinh tiểu học, việc có một tư thế ngồi đúng sẽ giúp các em phát triển tốt về cơ xương, cột sống. Để có một tư thế ngồi đúng, đầu tiên cần lựa chọn độ cao của ghế cho phù hợp với từng đối tượng học sinh, tránh ghế quá cao hoặc quá thấp gây khó khăn trong việc luyện tập. Học sinh chú ý kê ghế ngay ngắn ở chính giữa đàn, khoảng cách từ học sinh đến đàn vừa bằng độ dài cánh tay dưới cộng với bàn tay được để trên phím đàn một cách thoải mái. Học sinh chú ý ngồi thẳng lưng thoải mái, không so vai rụt cổ, không gồng người. Chân thả lỏng tự nhiên, đối với học sinh chưa chạm chân được xuống đất thì giáo viên có thể kê thêm 1 cái ghế nhỏ ở dưới cho học sinh kê chân lên, đầu gối gập lại tạo thành 1 góc 90 độ.

Đối với mô hình lớp tập thể, do lớp có khá đông học sinh (6-8 học sinh) giáo viên không thể xuống từng đàn hướng dẫn cho từng bạn được do đó với mô hình này, Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ đã bổ sung thêm giáo viên trợ giảng. Còn đối với mô hình lớp học cá nhân hay theo nhóm, trong quá trình học, giáo viên có thể dễ dàng chỉnh sửa cho học sinh ngay khi thấy học sinh làm sai.

Đặc điểm của học sinh tiểu học đôi khi còn chưa tự giác (nhất là trong độ tuổi từ 6-8 tuổi), có khi giáo viên vừa sửa tư thế ngồi cho các em xong, đến khi quay lại các em lại ngồi sai tư thế. Chính vì đặc điểm này, giáo viên cần thường xuyên nhắc nhở, chú ý quan sát để hướng dẫn cho học sinh về tư thế ngồi sao cho đúng. Tránh việc học sinh ngồi sai gây mất thẩm mỹ đồng thời ảnh hưởng về cơ xương và cột sống của các em sau này.

Tư thế đúng

Tư thế sai

[Nguồn: Tác giả chụp; 2/7/2018]

2.2.1.2. Tư thế tay

Khi bắt đầu cho học sinh làm quen với đàn, trước tiên học sinh cần nhớ quy ước về số ngón tay của hai bàn tay. Trên thực tế, có rất nhiều học sinh nhớ được đúng quy ước về số ngón tay bên tay phải, tuy nhiên với tay trái thì thường hay nhầm lẫn ngón tay út của bàn tay trái là ngón số 1. Giải thích cho việc này, vì ngón út của tay trái được đặt vào vị trí nốt Đồ trên đàn. Học sinh tiểu học có thói quen suy nghĩ rằng cứ ngón tay nào đặt vào nốt Đồ là ngón số 1, do đó rất hay nhầm lẫn. Để khắc phục được điều trên,

giáo viên cần giải thích kỹ cho học sinh, đồng thời để cho học sinh dễ nhớ, giáo viên có thể cho học sinh hình của hai bàn tay trái và phải, yêu cầu học sinh tô màu theo cách tô cùng một màu cho hai số ngón tay giống nhau, điều này giúp học sinh nhanh chóng ghi nhớ và dễ kết hợp khi luyện tập. Người ta quy ước 2 ngón cái của 2 bàn tay đều là số 1 và lần lượt số 2,3,4,5 cho các ngón tay tiếp theo. Với phương pháp tô màu bàn tay này, giáo viên có thể áp dụng được với tất cả các mô hình dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ. Việc tuân thủ số ngón tay khi chơi đàn là vô cùng quan trọng, nó giúp cho học sinh thuận tiện hơn trong quá trình luyện tập và biểu diễn, đồng thời việc xếp số ngón tay hợp lý và theo logic giúp học sinh di chuyển ngón tay nhanh, dễ dàng hơn khi chơi các bản nhạc khó.

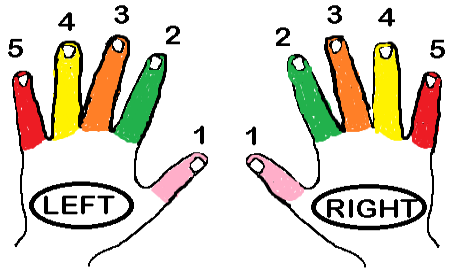

Quy ước về số ngón tay

[51]

Sau đó giáo viên cần hướng dẫn học sinh cách đặt tay đúng trên đàn, tất cả các ngón tay phải đặt hết lên trên các phím đàn, ngón tay khum tròn giống như đang ôm một quả bóng

Tư thế ngón tay khi để trên phím đàn

[51]

Cổ tay với cánh tay dưới tạo thành một đường thẳng, không để cổ tay quá thấp hoặc quá cao, không được tì cổ tay xuống đàn.

Tư thế tay đúng

Tư thế tay sai

[Nguồn: Tác giả chụp; 2/7/2018]

Khi bắt đầu tập, giáo viên hướng dẫn cho học sinh biết cách đặt tay rơi từ trên xuống, đầu mũi ngón tay chạm vào đàn không được gãy ngón, động tác cử động của bàn tay phải uyển chuyển mềm mại, tiếng đàn khi phát ra ở mỗi ngón tay phải rõ, to bằng nhau. Chú ý các ngón tay số 2,3,4,5 khi chạm vào đàn là bằng đầu mũi của ngón tay, ngón tay khi nhấn xuống hay nhấc lên đều ở tư thế khum tròn, riêng ngón 1 để ở tư thế tự nhiên. Để thực hiện đúng kỹ thuật trên, học sinh cần cắt móng tay thường xuyên, tránh để móng tay dài sẽ làm ảnh hưởng đến quá trình thực hành luyện tập.

Bàn tay đúng

Bàn tay sai

[47]

Dù cho là ở mô hình lớp học nào thì việc rèn luyện cho học sinh có được tư thế ngồi đúng và đặt tay đúng là điều vô cùng quan trọng. Việc bổ

sung các ví dụ cụ thể, hướng dẫn chi tiết cùng với những hình ảnh minh họa về cách rèn luyện tư thế đúng cho học sinh sẽ giúp ích rất nhiều cho học sinh cũng như phụ huynh tại nhà.

2.2.2. Luyện tập các kỹ thuật piano cơ bản

Các kỹ thuật cơ bản của piano bao gồm các kỹ thuật như: Non legato; Legato; Marcato; Staccato. Đây là những kỹ thuật cơ bản mà học sinh cần được học và luyện tập thường xuyên trong quá trình học piano. Do giáo trình *Let's Learn Piano* với đa số các dạng bài dễ và đơn giản, có đề cập nhưng chưa đi sâu vào các dạng bài luyện tập kỹ thuật cơ bản cho học sinh nên sẽ chỉ phù hợp với trình độ của học sinh trong độ tuổi từ 6-7 tuổi học trong giai đoạn đầu mà không đa dạng được trình độ của nhiều đối tượng học sinh và các mô hình lớp học khác nhau tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ.

Vì thế, những dạng bài tập rèn luyện các kỹ thuật cơ bản của việc học piano cùng với những ví dụ chúng tôi đưa ra sẽ có những yêu cầu phức tạp hơn để phù hợp với nhiều đối tượng và trình độ của học sinh. Trong quá trình dạy học, giáo viên sẽ chọn lọc các tác phẩm phù hợp với từng cá nhân hoặc mô hình lớp học để hướng dẫn cho học sinh.

2.2.2.1. Legato

Legato có nghĩa là liền tiếng, ký hiệu legato là một nét vòng cung nối các nốt nhạc không cùng cao độ với nhau. Muốn thực hiện được kỹ thuật này, học sinh cần thực hành luyện tập thật chậm, nhấn phím sau rồi mới thả phím trước một cách nhịp nhàng, làm cho tiếng đàn phát ra phải liền mạch. Tránh trường hợp nhấn đồng thời hai phím đàn cùng một lúc hoặc chưa ấn phím sau đã nhả phím trước ra quá sớm. Khi hướng dẫn học sinh thực hiện kỹ thuật legato, giáo viên cần lưu ý cho học sinh để tránh nhầm lẫn với kỹ thuật non legato. Kỹ thuật này giúp các nốt nhạc được nối

lại với nhau, tạo ra các âm thanh liền mạch, giúp tác phẩm có thêm màu sắc nhẹ nhàng, truyền cảm.

Ví dụ 1: Trích đoạn tác phẩm *Don Juan* của nhạc sĩ W. A. Mozart

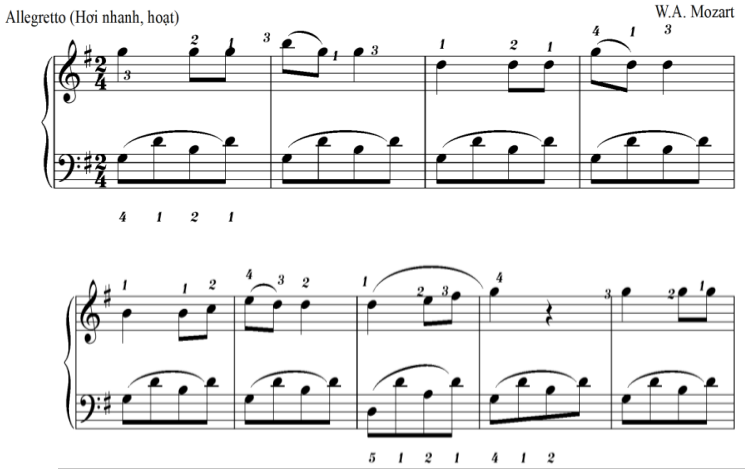

[PL5.5; 138]

Đây là tác phẩm có thể phù hợp với học sinh lứa tuổi tiểu học và học tại mô hình lớp học theo nhóm hoặc cá nhân. Đối với mô hình lớp tập thể, học sinh để chơi được tác phẩm này cần có nền tảng nhất định và nên áp dụng ở giai đoạn sau của khóa học. Tác phẩm chủ yếu sử dụng kỹ thuật legato, với ký hiệu là dấu luyến nối các nốt nhạc không cùng cao độ lại với nhau. Tay phải cần chú ý số ngón tay thay đổi ở những nốt nhạc giống nhau. Tay trái sử dụng liên tục kỹ thuật legato do đó, khi chơi, học sinh cần chơi liền mạch các nốt, nhấn nốt sau mới nhấc nốt trước để tạo ra các nốt nối tiếp nhau, liền tiếng.

2.2.2.2. Non legato

Để luyện tập được kỹ thuật này, giáo viên cần yêu cầu học sinh chơi từng nốt nhạc một. Đánh nốt trước nhấc lên rồi mới chuyển sang nốt sau. Khi dạy về kỹ thuật non legato, giáo viên cần chú ý giải thích và thị phạm cho học sinh làm sao để tách nốt nhưng âm thanh vang lên không sắc, gọn như Staccato và phải ngân, nghỉ đủ trường độ của nốt nhạc. Đây là 1 dạng kỹ thuật cơ bản mà bất cứ học sinh nào khi học piano đều cần

phải được luyện tập thường xuyên. Kỹ thuật non legato xuất hiện rất nhiều trong những tác phẩm piano kể cả tác phẩm quốc tế lẫn tác phẩm piano Việt Nam.

Ví dụ 2: Trích *Etude Op. 139, N^0 7* của K. Czerny

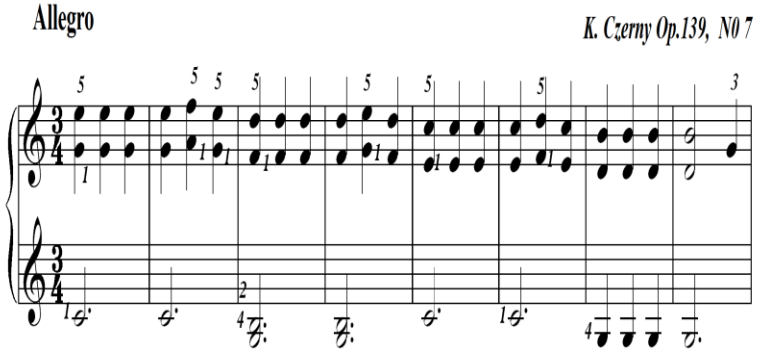

[PL4.4; 128]

Đối với bài *Etude Op. 139, N^0 7* là dạng bài yêu cầu kỹ thuật bấm quãng 6 tay phải, đây là dạng bài chỉ dành cho học sinh đã từng học piano trước đây hoặc học sinh có năng khiếu học trong mô hình lớp nhóm hoặc cá nhân. Cùng với đo, để chơi được tác phẩm này, học sinh cần phải rèn luyện kỹ thuật legato 1 cách thành thạo rồi mới chuyển sang kỹ thuật non legato.

Đối với dạng bài này, giáo viên cần thị phạm và hướng dẫn cho học sinh nhiều lần, tránh trường hợp học sinh do muốn dùng lực để bấm 2 nốt cùng một lúc tạo thành việc các ngón tay bị căng cứng, gãy ngón dẫn đến đau tay và sai kỹ thuật. Đồng thời việc di chuyển và bấm chính xác các nốt cũng là một vấn đề bởi các em không có sự ước chừng và quen tay nên nếu ngay từ đầu đã tập nhanh thì sẽ kiểm soát được dẫn đến việc bấm nhầm nốt.

Trước khi vào bài, giáo viên cần cho học sinh tập thêm các bài gam quãng 6 với tốc độ chậm để quen tay và bắt bầu làm quen với quãng 6, có thể ước chừng được khoảng cách giữa các nốt. Có thể thấy trong trích đoạn bài *Etude Op. 139, N^0 7* không có ký hiệu gì trên đầu nốt nhạc, do đó, học

sinh sử dụng kỹ thuật non legato, chơi rời các nốt ra, tạo âm thanh vang đều, nhấc tay nhẹ nhàng giữa các nốt nhạc với nhau. Để thực hiện tốt được kỹ thuật non legato, giáo viên cần hướng dẫn học sinh cách thả lỏng cổ tay, các ngón tay thoải mái nhịp nhàng bấm các quãng và di chuyển linh hoạt.

2.2.2.3. Staccato

Staccato là kỹ thuật yêu cầu người chơi đánh nảy, tạo ra âm thanh sắc gọn. Ký hiệu thường được thể hiện qua dấu chấm (.) trên đầu mỗi nốt nhạc. Staccato thường được sử dụng trong các tác phẩm có giai điệu vui vẻ, cùng với đó đây là kỹ thuật khó cần được luyện tập nhiều để tạo được âm sắc tốt. Đây là 1 kỹ thuật khó trong việc học piano do đó học sinh cần thực hành vững các kỹ thuật legato và non legato trước, ở giai đoạn sau, giáo viên mới nên cho học sinh học về kỹ thuật staccato.

Ví dụ 3: Trích *Children' Song (Bài hát thiếu nhi)* của Vekeren

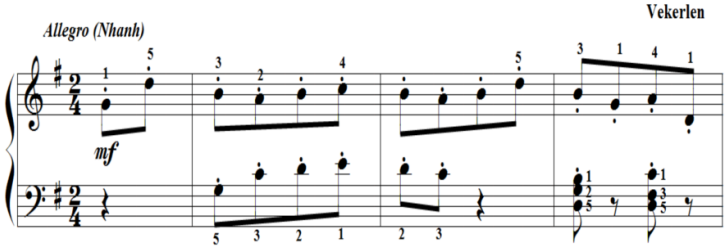

[PL5.2, 135]

Đa số các tác phẩm có sử dụng kỹ thuật tạo âm staccato đều có giai điệu vui tươi và yêu cầu chơi ở tốc độ nhanh để có thể ra được tính chất, màu sắc đặc trưng của kỹ thuật này. Với tác phẩm *Children' Song*, tất cả các nốt ở tay phải và tay trái đều có ký hiệu staccato. Muốn thực hiện được kỹ thuật này, các ngón tay và cổ tay cần thả lỏng, ngón tay khi nhấn xuống phím đàn liền lập tức nảy lên dứt khoát để tạo ra âm thanh sắc gọn. Trường độ sử dụng trong đoạn này chủ yếu là các nốt đơn, tay trái chú ý ngắt tiếng ở những chỗ có dấu lặng. Ngoài ra khi hướng dẫn cho học sinh tập tác phẩm này, giáo viên cần lưu ý học sinh tuân thủ đúng số ngón tay.

Vì kỹ thuật staccato này khá trừu tượng, nhiều học sinh mặc dù đã làm đúng những hướng dẫn của giáo viên là nhấn phím đàn xuống và bật nảy ngón tay lên lập tức nhưng vẫn không thể tạo ra âm thanh sắc đặc trưng của kỹ thuật này, nên giáo viên cần thị phạm kỹ để học sinh có thể nắm được kỹ thuật staccato trước sau đó mới ứng dụng được vào bài. Ngoài ra, trước khi thực hiện kỹ thuật staccato, học sinh có thể tập kỹ thuật non legato trước để thuộc số ngón tay đồng thời ghi nhớ được cao độ vào trường độ của bài. Sau đó, giáo viên hướng dẫn học sinh tập luyện bài theo kỹ thuật staccato để tạo nên tính chất tươi vui đồng thời bắt đầu tập luyện để đạt được tempo yêu cầu. Đối với tác phẩm này, giáo viên có thể áp dụng cho đối tượng học sinh học lớp cá nhân hoặc lớp nhóm. Riêng với mô hình lớp tập thể, ở giai đoạn học sinh đã học tương đối thành thạo, giáo viên cũng có thể áp dụng tác phẩm này vào quá trình dạy học.

2.2.2.4. Marcato

Thuật ngữ marcato chỉ một dạng kỹ thuật chơi nhấn nốt, không quá ngắn, cũng không quá dài và thường được chơi với cường độ mạnh, ký hiệu là dấu nhấn dọc hay nhấn ngang trên nốt nhạc >, /\ .

Ví dụ 4: Trích tác phẩm *Etude*, tác giả Gnhexian

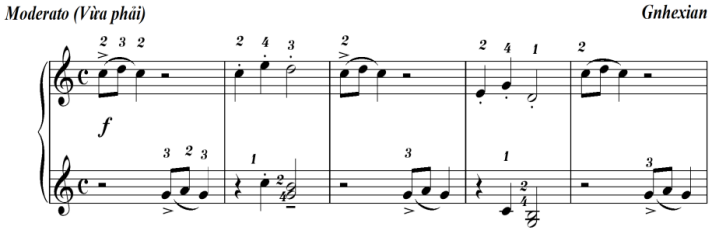

[PL4.6; 130]

Ở tác phẩm này, tay phải tay trái thay phiên nhau chơi ở ô nhịp số 1,3,5, ký hiệu > nhấn vào nốt đầu tiên. Khi gặp dấu >, giáo viên lưu ý học sinh cần phải nhấn vào nốt đó với cường độ mạnh để làm nổi bật nốt nhạc đó lên. Các ô nhịp 2,4 cần thực hiện kỹ thuật staccato, tay chơi nhấc ngón nhanh để thể hiện tốt, tạo ra âm thanh nảy sắc gọn. Đây là 1 trong những

tác phẩm Etude cần thực hiện nhiều kỹ thuật trong cùng 1 tác phẩm. Đồng thời, giáo viên cũng cần lưu ý cho học sinh nhấc sau khi ngân đủ trường độ của nốt đen xong đến khi gặp dấu lặng cần nhấc tay lên để ngắt âm nhưng không sắc gọn như kỹ thuật staccato.

Ở tác phẩm này, giáo viên có thể lựa chọn để dạy cho mô hình lớp nhóm hoặc cá nhân và với đối tượng là học sinh đã từng học piano hoặc có khả năng tiếp thu tốt. Với mô hình lớp tập thể, giáo viên có thể chọn lọc trình độ chung của lớp đồng thời hướng dẫn kỹ từng kỹ thuật để có thể kết hợp chung trong tác phẩm này.

2.2.3. Tăng cường luyện tập các kỹ thuật luyện ngón

2.2.3.1. Kỹ thuật luyện ngón

Kỹ thuật luyện ngón là những kỹ thuật mang tính đặc thù, được sử dụng nhằm mục đích giúp cho người chơi đàn piano rèn luyện được tư thế ngồi, tư thế tay để trên phím đàn sao cho đúng và thuận tiện, đồng thời thực hiện được đúng các kỹ thuật cơ bản khác như: Non legato, legato, staccato,... Cùng với đó, việc tập luyện các kỹ thuật luyện ngón góp phần giúp cho người chơi đàn làm quen, luyện các ngón tay để trở nên thành thạo, phát triển, có đủ độ lực và sự nhanh nhẹn để ứng dụng vào các tác phẩm khó sau này. Đối với học sinh tiểu học, việc luyện ngón đối với các em khi mới học là một điều vô cùng xa lạ vì thế để tạo thêm hứng thú cho học sinh đồng thời giúp học sinh luyện ngón hiệu quả nhất, giáo viên cần có những phương pháp phù hợp, đưa ra các dạng bài luyện ngón kết hợp với các hoạt động khác.

Đồng thời, đối với học sinh tiểu học, giáo viên có thể trao đổi với phụ huynh việc luyện ngón là rất cần thiết, hoạt động này cần được rèn luyện thường xuyên trước khi tập bài và đây là bài tập bắt buộc của tất cả học sinh học piano. Việc trao đổi giữa giáo viên và phụ huynh sẽ khiến cho phụ huynh hiểu hơn từ đó động viên học sinh luyện tập hàng ngày.

Đối với học sinh tiểu học, khi bắt đầu hướng dẫn cho học sinh về kỹ thuật luyện ngón thông qua các bài tập luyện ngón chúng ta nên bắt đầu với dạng bài Gamme và Hanon trước. Gamme và Hanon là dạng bài tập luyện ngón cơ bản, có âm hình giống nhau với các nốt liền bậc hoặc cách bậc đi lên và đi xuống. Đồng thời đây là 2 dạng bài tập cần được đưa vào hướng dẫn đầu tiên trong quá trình học sinh bắt đầu làm quen với luyện ngón. Giáo viên có thể cho học sinh luyện tập Gamme trước, bắt đầu bằng những Gamme cơ bản không có dấu hóa, sau đó kết hợp với dạng bài luyện ngón Hanon. Việc luyện tập Gamme và Hanon có thể áp dụng cho tất cả các mô hình lớp học piano với đối tượng là học sinh tiểu học tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ.

2.2.3.2.Gamme

Đối với học sinh tiểu học, việc luyện tập Gamme hàng ngày giữ một phần vai trò quan trọng trong quá trình học. Luyện tập Gamme thường xuyên, không chỉ giúp cho học sinh phát triển về tay, hiểu được các kỹ thuật luồn ngón và vắt ngón để từ đó áp dụng vào các tác phẩm khó sau này mà còn trang bị cho học sinh những kiến thức về cấu tạo và tính chất trong hệ thống Gamme. Luyện tập Gamme chính là bước đầu tiên trong việc thực hành luyện tập các kỹ thuật luyện ngón mà bất cứ học sinh tiểu học nào cũng cần phải được trang bị ngay từ khi bắt đầu làm quen với piano.

Ví dụ 5: *Gamme C – dur 2 quãng 8*

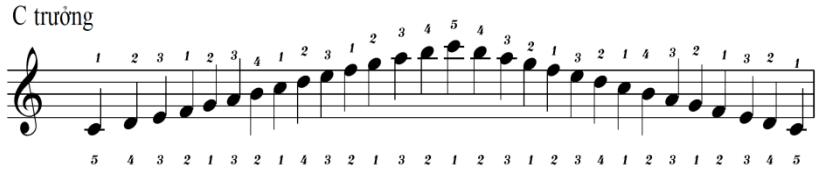

[PL2.1; 114]

Đối với Gamme C – dur sẽ bắt đầu bằng nốt Đô và cũng sẽ kết thúc bằng nốt Đô. Khi đi lên, tay phải sẽ sử dụng kỹ thuật luồn ngón, tay trái sử dụng kỹ thuật vắt ngón, khi đi xuống, 2 tay sẽ ngược lại, tay phải vắt ngón,

tay trái luồn ngón. Khi mới luyện tập, giáo viên có thể cho học sinh tập Gamme C – dur theo trường độ nốt đen, sau khi học sinh đã thành thạo, giáo viên có thể kết hợp luyện tập Gamme với luyện tập tiết tấu bằng cách thay đổi trường độ các nốt trong Gamme để tạo thêm phần mới mẻ, hứng thú đồng thời luyện tập được nhiều các kỹ năng cho học sinh cùng một lúc. Khi cho học sinh luyện tập Gamme kết hợp cùng tiếu tấu, giáo viên cần cho học sinh luyện tập cùng với Metronome (với piano cơ) hoặc bộ phận gõ nhịp (với piano điện tử), điều chỉnh tempo từ chậm đến nhanh để giúp học sinh giữ nhịp đồng thời luyện tập tai nghe nhịp.

Lưu ý, đối với lớp cá nhân hoặc học theo nhóm, sau khi học sinh luyện tập thành thạo rồi giáo viên có thể kết hợp cho học sinh luyện Gamme với tiết tấu. Còn đối với mô hình lớp tập thể, giáo viên chỉ nên cho học sinh luyện tập Gamme với trường độ nốt đen thông thường đến khi đảm bảo tất cả học sinh trong lớp đều thành thạo rồi mới có thể chuyển sang luyện tập ở mức độ nâng cao hơn. C – dur là một trong những Gamme đơn giản nhất do đó học sinh cần luyện tập thường xuyên để có thể chơi được những Gamme khó hơn sau này.

2.2.3.3. Hanon

Hanon không chỉ là yêu cầu, quy trình dạy học đàn piano, mà còn là dạng bài tập, phương pháp phát triển ngón tay. Bài luyện ngón Hanon là một trong những dạng bài giúp phát triển ngón tay nhanh nhẹn, linh hoạt, bấm chính xác các nốt trên đàn, đồng thời tạo sự đa dạng kỹ thuật khi chơi đàn. Với bài tập Hanon, đặc điểm chủ đạo là từng bài đều được sắp xếp vị trí ngón tay cố định trong các âm hình, từ đó hình thành tuyến giai điệu tịnh tiến đi lên và đi xuống, giúp các em từ làm quen tới thành thạo kỹ thuật chuyển ngón từ âm vực thấp lên âm vực cao và ngược lại.

Hanon là dạng bài luyện ngón tương đối đơn giản, phù hợp với học sinh tiểu học vì thế giáo viên cần tăng cường đưa các dạng bài Hanon vào

quá trình dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ. Yêu cầu của các bài luyện Hanon luôn lặp đi lặp lại nhiều lần để học sinh bắt đầu từ tốc độ chậm, xếp ngón tay chính xác đến tăng dần tốc độ nhằm đạt được đến độ nhuần nhuyễn. Như vậy, bài luyện Hanon là phương pháp dạy học piano hiệu quả và có thể áp dụng cho mọi đối tượng học sinh ở lứa tuổi tiểu học đồng thời với tất cả các mô hình lớp học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, các dạng bài Hanon cũng có thể được lồng ghép vào để luyện ngón cho học sinh thông qua mỗi tiết học.

Ví dụ 6: Trích bài *luyện ngón Hanon N^0 1*

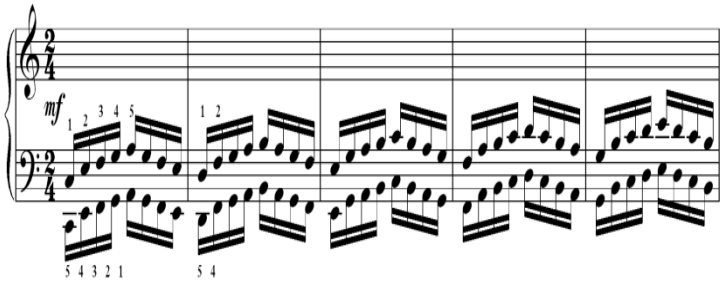

[PL3.1; 117]

Đối với học sinh tiểu học, bài *Hanon 1* này hoàn toàn phù hợp và có thể áp dụng cho các em luyện tập từ chậm đến nhanh. Đối với những bài tập Hanon dạng này, học sinh được giáo viên hướng dẫn tỉ mỉ để hiểu rõ tác dụng của mỗi dạng kỹ thuật nhằm phát triển kỹ năng di chuyển ngón tay cơ bản. Bài tập cần được luyện riêng từng tay, trong đó đặc biệt lưu ý đến cách tập bên tay trái, khi các ngón tay bấm phím tương đối thành thạo sẽ chuyển sang tiến hành ghép hai tay cùng bấm phím cách nhau một quãng tám. Ở mô hình lớp cá nhân và học theo nhóm, khi các em tập tương đối hoàn chỉnh, giáo viên hướng dẫn cách luyện tập với các kỹ thuật cơ bản khác như: non legato (rời tiếng), legato (liền tiếng) và staccato (nảy tiếng). Ngoài những yêu cầu sự chính xác, âm thanh vang đều ở tất cả các vị trí ngón tay, giáo viên yêu cầu các em trả bài với cường độ âm thanh khác nhau như nhỏ (p), to (f). Mục đích để âm thanh phát ra có cường độ đều

nhau, đây là phương pháp học cần đến sự tỉ mỉ, kiên nhẫn, bởi rất khó thể hiện sắc thái cường độ nếu bị tật ở ngón tay như quá ngắn hoặc tay trái khi bấm không có lực, âm thanh phát ra yếu và nhỏ.

Cùng với đó, giáo viên cần nhắc nhở và chỉnh sửa cho học sinh về tư thế của tay. Trong nhiều trường hợp, học sinh thường có xu hướng đánh gãy ngón hoặc cổ tay tỳ xuống phía dưới đàn. Giáo viên cần lưu ý cho học sinh tư thế tay đúng, thường xuyên nhắc nhở, kiểm tra để học sinh tạo được kỹ năng đúng. Còn đối với mô hình lớp tập thể, giáo viên nên hướng dẫn kỹ hơn và ở cho học sinh luyện tập các bài tập Hanon ở dạng cơ bản.

2.2.3.4. Etude

Mỗi bài Etude sẽ giúp cho học sinh giải quyết được một vấn đề về kỹ thuật ngón tay khác nhau, giúp cho học sinh hoàn thiện hơn trong cách chạy ngón, tư thế chơi đàn đồng thời giúp ngón tay khỏe hơn để chuẩn bị cho những tác phẩm khó hơn sau này. Không giống như luyện tập Gamme hay Hanon – là những bài tập luyện ngón đơn thuần với giai điệu đi lên hoặc đi xuống liền bậc hãy cách quãng, Etude được xem như một tác phẩm hoàn chỉnh, cũng có những giai điệu hay và cấu trúc rõ ràng, do đó khiến cho học sinh thêm hào hứng, không bị nhàm chán bởi các bài luyện ngón đơn thuần.

Tăng cường, bổ sung các dạng bài Etude nhằm phát triển kỹ thuật ngón tay theo các trình độ từ dễ đến khó, từ đơn giản đến phức tạp để học sinh có thể nắm vững và dần dần phát triển khả năng. Etude có nhiều dạng bài với những với nhiều mức độ khác nhau, phù hợp được với đối tượng là học sinh tiểu học và các mô hình lớp học khác nhau. Tuy nhiên, khi dạy học, giáo viên cần lưu ý tùy thuộc vào mô hình lớp học cũng như đối tượng học sinh cụ thể để chọn lọc các tác phẩm Etude phù hợp.

Ví dụ 7: Trích *Etude Op. 139, N^0 5,* K. Czerny

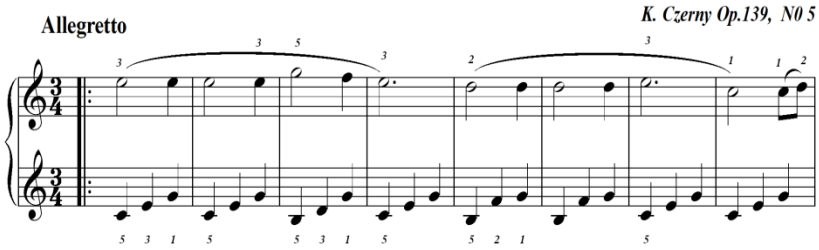

[PL4.3; tr.127]

Etude Op. 139, N^0 5 yêu cầu học sinh vận dụng linh hoạt giữa tay trái bấm các âm rải của hợp âm còn bên giai điệu tay phải cần thực hiện được kỹ thuật legato giữa nốt trắng, nốt đen và các nốt đơn. Cùng với đó, tốc độ của bài yêu cầu là Allegretto (hơi nhanh) nhằm giúp cho học sinh vận dụng và thao tác tay trở nên nhanh nhẹn, linh hoạt, do đó để chơi tốt tác phẩm này, học sinh cần thực hiện linh hoạt các kỹ thuật non legato bên tay trái và legato bên tay phải. Đồng thời, học sinh cần được giáo viên thị phạm và hướng dẫn kỹ từng tay trước khi ghép hai tay cũng như muốn đạt được đến tốc độ nhanh, học sinh cần luyện tập từ từ và chậm rãi. Đây là dạng bài Etude khá đơn giản, do đó giáo viên có thể áp dụng được vào các mô hình lớp học piano khác nhau tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ.

Ví dụ 8: trích *Etude Op.599, N^0 19*, K. Czerny

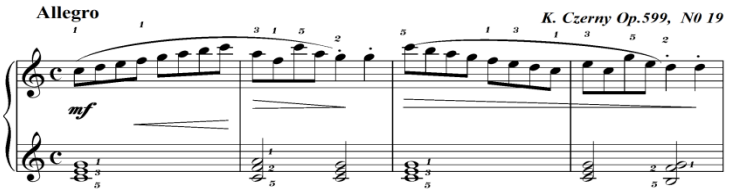

[PL4.2; tr.126]

Để chơi tốt được *Etude Op.599, N^0 19*, học sinh cần thực hiện được đúng các yêu cầu kỹ thuật của bài. Tay phải toàn bài chủ yếu là các nốt đơn, xen kẽ với đó là các nốt đen ở cuối tiết nhạc do đó đòi hỏi học sinh cần chơi cho đúng trường độ nốt đen với nốt đơn, đánh đều nhịp. Cùng với đó, tay phải cần có sự linh hoạt, di chuyển liên tục để ra được đúng tính

chất và tốc độ của bài. Âm thanh vang lên cần rõ ràng, đều, không bị mất nốt. Các nốt đen ở cuối tiết nhịp cần thực hiện đúng kỹ thuật staccato, âm thanh vang lên phải nhanh, gọn. Học sinh cần thực hiện đúng các yêu cầu về xếp số ngón tay để dễ dàng hơn trong việc di chuyển ở tốc độ nhanh bên tay phải và chuyển hợp âm nhanh bên phần tay trái.

Trường độ của các nốt tay trái chủ yếu là các nốt ngân dài (nốt tròn, nốt trắng) đòi hỏi học sinh phải thực hành tốt các kỹ thuật bấm hợp âm. Các nốt trong hợp âm phải được vang lên cùng một lúc với cùng một cường độ, không được nốt trước, nốt sau. Cùng với đó, hợp âm bên tay trái cần ngân đủ trường độ, tạo nên sự trì tục, tương phản rõ ràng so với giai điệu bên tay phải. Sau khi thực hiện được đúng các yêu cầu trên, để tác phẩm thêm hay và trọn vẹn hơn, giáo viên có thể hướng dẫn thêm cho học sinh cách thể hiện sắc thái của tác phẩm.

Mở đầu vào bài với cường độ mạnh vừa, các ký hiệu nhỏ dần và to dần cũng cần được thể hiện một cách rõ ràng và uyển chuyển. Cùng với đó, tốc độ của bài là nhanh nên học sinh cũng cần luyện tập thường xuyên để đạt được đúng yêu cầu của bài. Đối với mô hình lớp nhóm và cá nhân, sau khi luyện tập thành thạo, tùy vào khả năng của từng học sinh mà giáo viên có thể yêu cầu học sinh chơi đúng với tốc độ mà tác phẩm yêu cầu. Còn đối với lớp tập thể, giáo viên nên cho học sinh luyện tập thành thạo ở tốc độ chậm đến nhanh vừa phải.

Ví dụ 9: Trích *Etude Op. 821; N^0 2* , K. Czerny

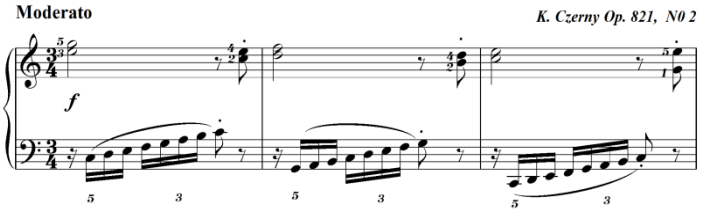

[PL4.8; 133]

Đối với bài *Etude Op. 821; N^0 2* này, yêu cầu tay trái kết hợp lối chơi giữa legato với staccato giữa các nốt móc kép với nốt móc đơn, tay phải giữ chồng âm quãng 3 có trường độ nốt tròn và nốt móc đơn. Ở đây, giáo viên cần cung cấp cho học sinh một số kiến thức nhạc lý cơ bản để học sinh hiểu và chơi đúng theo những kỹ thuật về sắc thái mà tác phẩm yêu cầu. Cùng với đó, bài giúp cho học sinh nắm được các kiến thức để học sinh làm quen với cách xếp ngón tay sao cho hợp lý đồng thời tạo được tiếng đàn hay và đúng kỹ thuật.

Trước khi vào bài, giáo viên cần thị phạm cho học sinh trước. Cần lưu ý học sinh cách thực hiện đúng cao độ và trường độ của các nốt nhạc để tạo ra đúng giai điệu của tác phẩm. Sau khi luyện tập tốt hơn, giáo viên kết hợp cho học sinh thực hành các kỹ thuật khác đi kèm theo bài. *Etude Op. 82, N^0 2* giúp học sinh làm quen với sự phối hợp nhịp nhàng giữa phần tay phải là giai điệu chính và phần tay trái rải các nốt trong hợp âm. Để luyện tập tốt bài Etude này, giáo viên cần hướng dẫn cho học sinh luyện tập riêng hai tay, sau đó mới ghép hai tay và luyện tập thật chậm, sau đó mới nhanh dần theo tốc độ mà bài yêu cầu.

Khi dạy *Etude Op. 821; N^0 2*, giáo viên cần chú ý cho học sinh tập từng tay, không vội vàng và phải thực hiện được đúng các kỹ thuật có trong bài. Đối với lớp cá nhân và nhóm, có nhiều học sinh trong quá trình học bộc lộ được năng khiếu của bản thân và hoàn toàn thực hiện được đúng các kỹ thuật có trong bài, đồng thời còn thể hiện được sắc thái mà tác phẩm yêu cầu, do đó tác phẩm *Etude Op. 821; N^0 2* các em có thể thực hiện tốt.

Đối với các học sinh yếu hơn hoặc đối tượng học sinh trong mô hình lớp tập thể, giai đoạn đầu khi bắt đầu học, giáo viên cần cân nhắc lựa chọn tác phẩm phù hợp với trình độ chung của lớp còn đối với tác phẩm *Etude Op. 821; N^0 2* sẽ phù hợp hơn ở giai đoạn sau, đồng thời giáo viên cần linh

hoạt trong phương pháp dạy học cũng như kiên nhẫn trong quá trình hướng dẫn học sinh luyện tập.

Nói chung, cho dù với mô hình lớp học nào thì việc luyện tập các bài Etude là không thể thiếu trong việc dạy học piano đặc biệt là đối với học sinh tiểu học. Etude giúp học sinh luyện tập thành thạo các kỹ thuật cơ bản đồng thời giúp ngón tay thêm khỏe và linh hoạt hơn. Etude cũng yêu cầu học sinh thực hiện các kỹ thuật cơ bản khác và thể hiện được sắc thái do đó tập luyện Etude là việc các em phải luyện tập thường xuyên từ chậm đến nhanh, từ dễ đến khó để từ đó có một bước đệm tốt sau này khi bước vào các tác phẩm khó hơn.

Việc tăng cường các bài luyện ngón có một giá trị quan trọng trong nâng cao kỹ thuật cho các em trong suốt thời gian các em học piano. Tất nhiên, việc luyện ngón cũng nên phối hợp một cách hợp lý với tỷ lệ học tác phẩm vì các em luôn có ý thích chơi các tác phẩm hơn là việc luyện ngón.

Khi dạy học piano tại Trung tâm âm nhạc Ngôi Sao Nhỏ, sự kết hợp các yếu tố kỹ thuật giữa các bài luyện ngón và tác phẩm là rất quan trọng. Do đó, Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ cần chỉ đạo giáo viên áp dụng trình tự luyện ngón cho học sinh (trình tự luyện ngón này có thể áp dụng được với tất cả các mô hình lớp học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ) như sau:

Bước 1: Cho học sinh luyện tập từ 1 – 2 Gamme liền bậc, có thể là Gamme C – dur hoặc a – moll. Tùy vào khả năng của từng học sinh và mô hình dạy học, giáo viên có thể mở rộng để phát triển kỹ năng cho học sinh bằng cách kết hợp thêm các tiếu tấu khác và luyện tập cùng bộ đệm tiết tấu.

Bước 2: Luyện tập các Hanon đã được học. Trước khi sang Hanon mới, học sinh cần đảm bảo hoàn thành tốt các Hanon trước đó với yêu cầu đúng về tư thế tay – cổ tay, tay phải và tay trái chơi cùng lúc, tránh tình trạng tay phải nhanh hơn so với tay trái, các nốt vang lên ở cả 2 tay phải to và đều nhau. Khi đạt được những yêu cầu trên kết hợp cùng với tốc độ

chuẩn, học sinh sẽ chuyển sang Hanon mới. Chú ý, vì đây là những bài tập luyện ngón nên cần được ôn lại thường xuyên và liên tục trong mỗi giờ học, tránh trường hợp học sinh khi học xong không luyện tập dẫn đến quên bài.

Bước 3: Luyện tập lại các Etude đã được học. Cũng giống như đối với các dạng bài luyện ngón khác, Etude cần được học sinh luyện tập thường xuyên kể cả đối với những bài đã thuộc rồi. Ngoài việc rèn luyện cho học sinh khả năng rèn luyện các kỹ thuật, Etude cũng được coi như 1 tác phẩm độc lập do đó việc chơi đi chơi lại sẽ giúp học sinh ghi nhớ giai điệu và làm ngón tay thêm linh hoạt.

Bước 4: Sau khi đã ôn lại tất cả các dạng bài luyện ngón cũ, giáo viên có thể giao cho học sinh bài luyện ngón mới. Chú ý, giáo viên nên chọn một trong các dạng bài luyện ngón để giao bài mới, không nên giao quá nhiều để tránh gây sự nhàm chán đồng thời dành thời gian cho học sinh học các tác phẩm khác. Cũng giống như đối với việc học tác phẩm, khi giao dạng bài luyện ngón mới, giáo viên cần hướng dẫn và nhắc nhở cho học sinh những điểm cần lưu ý trong bài, cho học sinh tập riêng từng tay thành thạo rồi mới ghép 2 tay. Phải đảm bảo chơi đều nhịp cả bài, tránh lúc nhanh lúc chậm hay dừng – ngắt giữa chừng tạo nên sự nhàm chàn đồng thời có thể sẽ tạo thành thói quen xấu khi luyện tập các tác phẩm khác.

Trong quá trình học sinh luyện ngón, giáo viên cần sát sao trong việc nhắc nhở học sinh về các kỹ thuật, ngoài việc đúng cao độ và trường độ, đối với bài có những ký hiệu về dấu lặng hay những bài đòi hỏi sự kết hợp của các kỹ thuật khác như có ký hiệu yêu cầu kỹ thuật staccato, legato,... thì giáo viên cũng cần nhắc nhở học sinh lưu ý. Cùng với đó, việc tuân thủ số ngón tay trong quá trình luyện ngón là vô cùng quan trọng, giáo viên cần hình thành cho học sinh kỹ năng nhìn số ngón tay để chơi. Trong trường hợp có những bài, những đoạn không có số ngón tay, giáo viên có thể ghi

số ngón tay cho học sinh hoặc đối với những học sinh lớn, có khả năng thì giáo viên cũng có thể hướng dẫn học sinh tự ghi và sắp xếp số ngón tay làm sao cho hợp lý.

Ở mô hình lớp tập thế, với đối tượng học sinh là học sinh tiểu học có độ tuổi từ 6-8 tuổi, có rất nhiều em nghĩ rằng số ngón tay là số nốt nhạc ví dụ như số 1 là nốt Đồ, số 2 là nốt Rê,... để tránh xảy ra tình trạng này, giáo viên cần giải thích cho học sinh quy định về số ngón tay đồng thời cho học sinh học thuộc cao độ các nốt nhạc thật kỹ. Vì học sinh tiểu học thường hay nhớ trước quên sau, do đó giáo viên cần nhắc nhở thường xuyên và kiểm tra kiên tục để xem mức độ quên bài của học sinh. Nếu học sinh quên, giáo viên cần nhắc nhở và bổ sung lại những kiến thức đó để tránh những sai sót trong quá trình luyện tập. Ở mô hình cá nhân hoặc lớp nhóm học sinh ít xảy ra trường hợp nhầm lẫn này.

Luyện ngón là cả một quá trình luyện tập cần diễn ra liên tục và thường xuyên. Để hình thành cho học sinh có được kỹ năng và thói quen luyện ngón hàng ngày, giáo viên cần chia sẻ cho học sinh những lợi ích của việc luyện ngón, đa dạng hóa các bài luyện ngón, luyện ngón theo nhiều phương pháp khác nhau. Đồng thời, cả quá trình luyện ngón chỉ nên diễn ra trong khoảng thời gian từ 20-30 phút để tránh gây nhàm chán, do đó giáo viên cần bố trí thời gian sao cho hợp lý để đảm bảo mang lại kết cao cao nhất cho học sinh.

2.3. Một số các biện pháp khác

2.3.1. Bổ sung các tác phẩm mới trong tài liệu dạy học

Để xây dựng và hoàn thiện tài liệu dạy học *Let's Learn Piano tập B1 và B2* – bộ tài liệu đang được sử dụng trong quá trình dạy học bộ môn piano dành cho học sinh lứa tuổi tiểu học, chúng tôi nhận thấy việc bổ sung thêm các tác phẩm piano độc tấu quốc tế và Việt Nam với nhiều mức độ từ dễ đến khó là vô cùng cần thiết.

Tài liệu *Let's Learn Piano tập B1 và B2* với các tác phẩm và dạng bài tập tương đối đơn giản, trình tự sắp xếp các tác phẩm cũng như tiến trình chậm do đó giáo viên hoàn toàn có thể áp dụng vào dạy học ở mô hình lớp tập thể. Riêng đối với mô hình lớp cá nhân và lớp nhóm, với đặc trưng là có đa dạng các trình độ học sinh do đó nếu vẫn sử dụng tài liệu *Let's Learn Piano tập B1 và B2* mà không bổ sung thêm các tác phẩm hay với mức độ khó hơn thì sẽ không phù hợp và khiến cho học sinh cảm thấy nhàm chán.

Việc bổ sung các tác phẩm piano quốc tế và Việt Nam sẽ khiến các em học sinh tại Trung tâm âm nhạc Ngôi Sao Nhỏ Quận Long Biên - Hà Nội phấn khởi, tuy nhiên liều lượng các tác phẩm âm nhạc quốc tế vẫn chiếm vai trò chủ đạo trong tài liệu dạy học, đồng thời số lượng những tác phẩm quốc tế cần cân bằng với các tác phẩm Việt Nam.

Bên cạnh những tác phẩm quốc tế, việc bổ sung các tác phẩm Việt Nam cũng có một tầm quan trọng đặc biệt trong việc bồi dưỡng tình yêu quê hương đất nước của các em. Mặt khác, các em cũng tỏ ra yêu thích và cảm nhận một cách dễ dàng hơn đối với những bài hát Việt Nam quen thuộc được ông bà, cha mẹ hay chính các em hát hàng ngày. Các tác phẩm Việt Nam được bổ sung vào giáo trình đa số là các bài hát thiếu nhi được chuyển soạn sang piano, đây sẽ là luồng gió mới, giúp học sinh thêm yêu thích bộ môn.

Việc bổ sung thêm các tác phẩm piano Việt Nam, quốc tế không chỉ giúp cho tài liệu dạy học của Trung tâm thêm phong phú, tạo thêm niềm cảm hứng cho học sinh mà còn góp phần nâng cao chất lượng dạy và học. Cùng với đó, Trung tâm có thể bổ sung thêm tài liệu bằng cách xây dựng thư viện mở, đó là một yếu tố quan trọng ảnh hưởng tới chất lượng dạy học. Giáo viên, học sinh và Trung tâm cùng nhau xây dựng tủ sách chung, nơi chia sẻ những tài liệu dạy học, những bản nhạc hay cho

tất cả mọi người, tạo điều kiện thuận lợi cho việc tìm kiếm và xây dựng những giờ học cá nhân bổ ích của thầy và trò.

2.3.1.1. Bổ sung các tác phẩm piano Việt Nam

Ngoài các tác phẩm piano độc tấu quốc tế, việc bổ sung các tác phẩm piano Việt Nam là vô cùng cần thiết. Các tác phẩm piano Việt Nam có thể là các bài hát, ca khúc quen thuộc mà các em học sinh ca hát hàng ngày. Các tác phẩm này được chuyển soạn sang piano, vừa gần gũi lại giúp các em dễ nhớ hơn trong quá trình học tập. Các tác phẩm chuyển soạn đa số đều được giữ nguyên phần giai điệu ở bên tay phải, tay trái sẽ là các hợp âm chính của bài.

Các tác phẩm này tuy đơn giản nhưng lồng ghép vào đó là những kỹ thuật cơ bản có thể giúp học sinh rèn luyện trong quá trình học tập do đó các tác phẩm piano Việt Nam có thể sẽ phù hợp với tất cả các mô hình lớp học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ cũng như với đối tượng là học sinh tiểu học.

Khi giáo viên hướng dẫn học sinh chơi các tác phẩm piano Việt Nam cần lưu ý, các tác phẩm này đều có giai điệu khá quen thuộc với học sinh, do đó nhiều bạn chơi theo thói quen hát, dẫn đến việc không quan tâm đến các trường độ mà chỉ cần nhìn cao độ và hát như thế nào thì đánh theo như thế. Để khắc phục tình trạng này, giáo viên cần hướng dẫn học sinh tập cao độ và trường độ riêng biệt. Có thể dùng mẹo là che tên của tác phẩm đi, cho học sinh tập như với các tác phẩm khác, khi học sinh tập ghép được cao độ và trường độ đúng, giai điệu của bài sẽ hiện ra, học sinh nghe thấy quen thuộc và sẽ cảm thấy hào hứng hơn. Việc dùng mẹo này có thể khắc phục được nhược điểm đánh theo thói quen của học sinh, đồng thời củng cố được các kiến thức liên quan đến trường độ và luyện tập thêm cho học sinh về tiết tấu và nhịp phách.

Việc bổ sung các tác phẩm piano Việt Nam cũng giúp cho phụ huynh kiểm tra bài của con dễ dàng hơn bởi nhiều phụ huynh không có kiến thức cơ bản về piano và cũng không có thời gian kiểm tra bài học của con. Việc cho học sinh chơi các tác phẩm Việt Nam quen thuộc mà phụ huynh thuộc sẽ giúp họ dễ dàng kiểm tra xem con chơi có đúng hay không. Điều này vừa khiến cho phụ huynh thêm tin tưởng vào sự dạy dỗ của các giáo viên tại Trung tâm đồng thời cũng nhận ra sự tiến bộ rõ rệt của các con thông qua mỗi tác phẩm mà con chơi hàng ngày.

Các ví dụ mà chúng tôi đưa vào tài liệu dạy học đều là những bài hát quen thuộc, phù hợp với trình độ của học sinh tiểu học với lượng kiến thức và những kỹ thuật sẽ giúp học sinh hào hứng hơn trong quá trình học tập.

Ví dụ 10: Trích tác phẩm *Chim mẹ chim con*.

Nhạc và lời: Đặng Nhất Mai, soạn cho piano: Lê Dũng

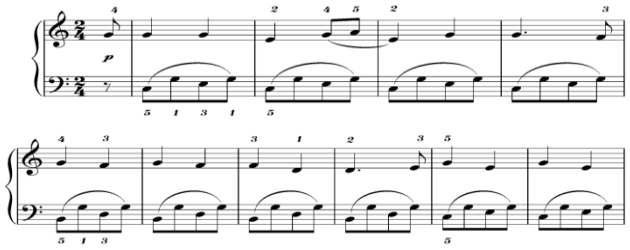

[PL6.10; 153]

Đây là bài hát *Chim mẹ chim con* nhạc và lời của nhạc sĩ Đặng Nhất Mai, được Lê Dũng soạn thành tác phẩm piano. Tác phẩm được viết ở giọng C-dur, nhịp 2/4 tốc độ vừa phải, khoan thai. Tay phải là giai điệu của bài hát, tay trái chủ yếu là trường độ nốt đơn và nằm trong các hợp âm của giọng. Khi hướng dẫn học sinh chơi tác phẩm này, giáo viên cần chú ý nhắc lại các kiến thức về nhạc lý cho học sinh nhớ như trường độ các nốt đơn và đen chấm dôi ở tay phải, tuân thủ số ngón tay, bài xuất hiện dấu nối dùng để kéo dài trường độ của nốt nhạc. Tác phẩm này đòi hỏi học sinh thực hiện kỹ thuật legato ở tay trái để làm cho phần đệm được liền tiếng.

Ví dụ 11: Bài hát *Ra chơi vườn hoa.*

Nhạc và lời: Văn Tấn, soạn cho piano: Lê Dũng

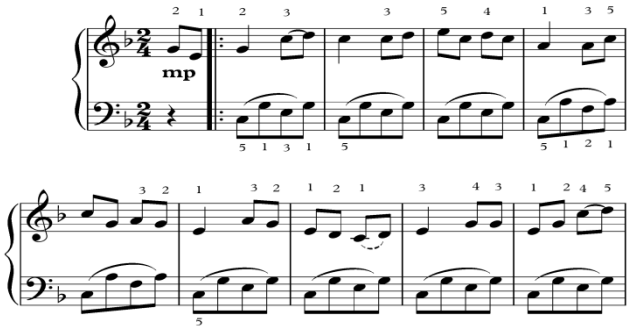

[PL6.9; 152]

Ra chơi vườn hoa là bài hát khá quen thuộc với các em học sinh tiểu học, nhạc và lời: Văn Tấn, do Lê Dũng soạn piano. Tác phẩm được viết ở nhịp 2/4 giọng C-dur với nhịp độ vừa phải. Trường độ các nốt trong bài khá đơn giản, chủ yếu là các nốt đen và đơn. Tay phải là giai điệu của bài hát, tay trái là các nốt nằm trong hợp âm của bài. Trong bài này yêu cầu học sinh thực hiệu đúng quy tắc số ngón tay để chơi được các nốt cách xa nhau. Đồng thời tác phẩm còn đòi hỏi người chơi đổi số ngón tay liên tục từ ngón số 1 sang ngón số 3 khi chơi các nốt có cùng cao độ ở ô nhịp số 5 hay vắt ngón ở ô nhịp số 8. Vì thế, muốn chơi được tác phẩm này, học sinh cần tuân thủ chặt chẽ số ngón tay đã được quy định để thuận lợi cho việc di chuyển đồng thời có thể chơi được các nốt cách xa nhau mà không gặp phải khó khăn.

Ví dụ 12: Bài hát *Cho tôi đi làm mưa với*

Nhạc và lời: Hoàng Hà, soạn cho piano: Lê Dũng.

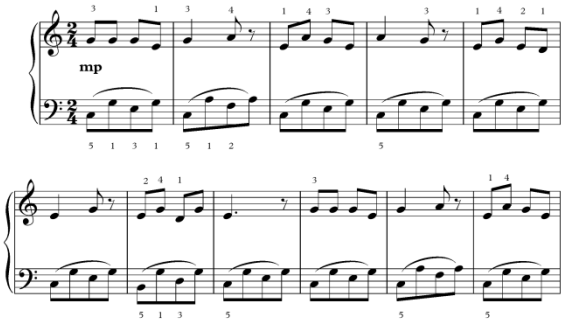

[PL6.8; 151]

Tác phẩm này cũng được viết ở nhịp 2/4, giọng C-dur với nhịp độ vừa phải, tính chất nhẹ nhàng, duyên dáng. Tay phải chú ý những chỗ có dấu lặng để nhấc tay lên, ngắt tiếng, không giữ. Tay trái sử dụng kỹ thuật legato giúp cho phần đệm được liền mạch. Tác phẩm này yêu cầu học sinh tuân thủ tuyệt đối về quy tắc số ngón tay đã được quy định sẵn trong bài. Đồng thời trong bài yêu cầu học sinh thực hiện các kỹ thuật tương đối khó của việc thay đổi số ngón tay cũng như các kỹ thuật khác có trong bài mà học sinh cần lưu ý để thực hiện cho đúng.

Các bài hát được Lê Dũng chuyển soạn sang piano trong sách *Piano cho thiếu nhi - phần 1* đều là những bài hát đơn giản và quen thuộc về mặt giai điệu đối với học sinh tiểu học. Khi bổ sung các tác phẩm này vào trong tài liệu dạy học piano của Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ sẽ giúp học sinh có thêm hứng thú trong học tập. Tuy nhiên, các tác phẩm nãy cũng yêu cầu những kỹ thuật nhất định và đòi hỏi học sinh phải thực hiện đúng do đó học sinh cần luyện tập thường xuyên, theo đúng hướng dẫn của giáo viên, không vội vàng sẽ dễ bỏ qua những chi tiết nhỏ nhưng quan trọng trong bài.

2.3.1.2. Bô sung các tác phẩm piano quốc tế

Các tác phẩm piano quốc tế ngoài việc có giai điệu hay thì những tác phẩm này thường đòi hỏi những kỹ thuật phức tạp, kết hợp nhiều kỹ thuật trong cùng một tác phẩm do đó sẽ khó hơn so với những tác phẩm piano Việt Nam đồng nghĩa với việc giúp học sinh rèn luyện được nhiều kỹ năng hơn trong cùng 1 tác phẩm. Do mức độ khó cũng như việc yêu cầu cần phải kết hợp được nhiều kỹ thuật trong cùng một tác phẩm, nên các tác phẩm piano quốc tế thường phù hợp với mô hình lớp học cá nhân hoặc theo nhóm. Với mô hình lớp tập thể, giáo viên cũng có thể tham khảo và chọn lọc các tác phẩm phù hợp với trình độ chung của cả lớp.

Ví dụ 13: Trích tác phẩm *Happy Song (Bài hát vui)*, Medike

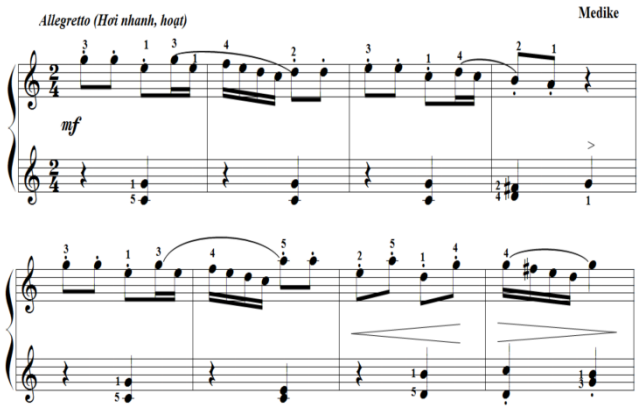

[PL5.3; 136]

Happy Song (Bài hát vui) là tác phẩm tương đối khó, nên áp dụng với đối tượng học sinh có khả năng tiếp thu tốt ở mô hình lớp học cá nhân hoặc tập thể. Đối với mô hình lớp học cá nhân, tác phẩm này chỉ nên áp dụng với học sinh ở giai đoạn sau của khóa học.

Tác phẩm này được viết ở nhịp 2/4, 2 tay đều được viết ở khóa Sol. Trường độ của tay phải gồm các nốt đơn, nốt kép, tay trái đan xen trường độ nốt đen và dấu lặng đen. Khi luyện tập tay trái, học sinh chú ý nhấc tay lên để ngắt âm ở những chỗ dấu lặng. Trong bài còn có những dấu hóa bất thường nên khi chơi, giáo viên cần chú ý hướng dẫn cho học sinh vị trí và cách chơi những nốt có dấu thăng – giáng bất thường. Khi bắt đầu luyện tập tác phẩm này, học sinh cần tập riêng tay phải, tay trái. Tập cao độ trước đồng thời chú ý nguyên tắc số ngón tay.

Bài được chia làm 2 đoạn khá rõ ràng, mỗi đoạn 8 ô nhịp, 4 ô nhịp đầu ở đoạn 2 là sự tái hiện lại 4 ô nhịp đầu của đoạn 1. Ở ô nhịp cuối của 4 ô nhịp đầu, học sinh cần lưu ý nhấn vào nốt Sol ở tay trái trong khi tay phải nhấc lên để thể hiện dấu lặng. Bài yêu cầu học sinh thực hiện các kỹ thuật staccato, chơi nảy các nốt nhạc đầu để thể hiện màu sắc vui tươi, hoạt bát của bài, đồng thời kết hợp với kỹ thuật legato, chơi liền tiếng những nét giai điệu sau đó để tạo màu sắc tương phản.

Trong bài kỹ thuật staccato và legato được luân phiên kết hợp với nhau liên tục do đó học sinh cần phải rèn luyện các kỹ thuật cơ bản tốt. Sắc thái của 2 đoạn nhạc trong bài cũng được thể hiện khác nhau. Nếu như ở đoạn đầu cần chơi với cường độ mạnh vừa (mf) thì sang đến đoạn 2 mặc dù vẫn giữ y nguyên giai điệu và những nét nảy, luyến nhưng cường độ lại nhẹ hơn (p) tạo nên sự tương phản và khác biệt so với đoạn 1.

Để hoàn thành bài, học sinh cần chơi đúng cao độ, trường độ của bài, thể hiện được sắc thái và tính chất linh hoạt của giai điệu trong bài. Đồng thời, bài cũng có nhịp độ hơi nhanh nên khi chơi các nốt móc kép, học sinh cần lưu ý không bị díu ngón, các nốt nhạc vang lên to, rõ đều nhau và không mất nốt.

Ví dụ 14: Trích tác phẩm *Valse Alsacienne,* sách *Methode rose*

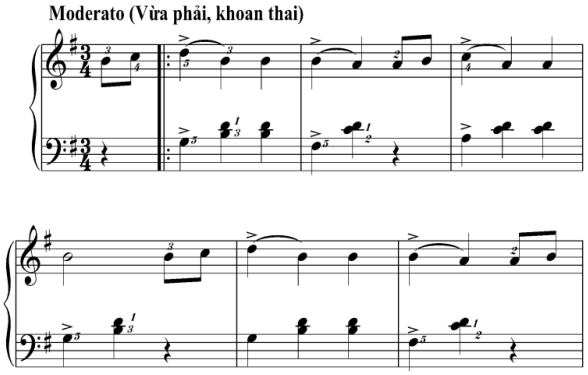

[PL5.6; 140]

Đây là tác phẩm có mức độ khó vừa phải, phù hợp với trình độ của học sinh tiểu học tại các mô hình lớp học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ. Bài có dấu hóa cố định là Pha thăng nên khi học, giáo viên cần nhắc học sinh chú ý để tránh quên khi thực hành luyện tập. Bài có trường độ chủ yếu là các nốt móc đơn, nốt đen, trắng và trắng chấm. Các trường độ tương đối đơn giản để học sinh có thể tự thực hành luyện tập tác phẩm này.

Tác phẩm yêu cầu học sinh sử dụng kỹ thuật marcato, nhấn vào phách đầu tiên của ô nhịp, thể hiện rõ tính chất của nhịp 3/4. Đồng thời sau khi nhấn, học sinh cần sử dụng kỹ thuật legato, để thực hành liền tiếng nốt

tiếp theo. Mặc dù sử dụng 2 kỹ thuật cùng 1 lúc nhưng đây đều là những kỹ thuật cơ bản mà học sinh đã được học và thực hành luyện tập trước đó nên khi ứng dụng vào bài, học sinh sẽ dễ dàng luyện tập hơn.

2.3.2. Bổ sung các tiết học rèn luyện kỹ năng

2.3.2.1. Rèn luyện tiết tấu

Tiết tấu có vai trò quan trọng trong việc học piano. Ngoài việc đọc đúng được cao độ của nốt nhạc, nhớ được trường độ của các nốt nhạc đó nhưng làm sao để thể hiện ra được giai điệu cho 1 tác phẩm là điều không phải dễ dàng. Học sinh đa số làm quen và đọc cao độ của nốt nhạc rất nhanh. Với những trường độ đơn giản như: Nốt đen, nốt trắng hay nốt tròn những học sinh tiếp thu ở mức trung bình đều có thể chơi được nhưng sang đến trường độ nốt đơn hay nốt đen chấm dôi, nốt kép,…. Học sinh sẽ gặp khó khăn trong việc thể hiện các trường độ đó sao cho đúng do đó việc rèn luyện tiết tấu là điều vô cùng quan trọng. Khi đặt các trường độ riêng lẻ với nhau, học sinh có thể dễ dàng thực hiện được nhưng khi ghép các trường độ giống hoặc khác nhau tạo thành 1 mẫu tiếu tấu thì học sinh sẽ gặp khó khăn trong việc phải thể hiện các trường độ đó theo nhạc hoặc theo phách để tạo nên được 1 mẫu tiếu tấu hoàn chỉnh.

Việc luyện tập tiết tấu sẽ giúp học sinh khi gặp 1 tác phẩm mới có thể dễ dàng tự luyện tập được đồng thời rèn luyện được khả năng cảm thụ nhịp giúp học sinh tiếp cận với các tác phẩm dễ dàng hơn. Luyện tập tiết tấu là một phần không thể thiếu trong quá trình học piano do đó với tất cả các mô hình lớp học piano cũng như với tất cả các học sinh lứa tuổi tiểu học đang học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ đều cần rèn luyện tiết tấu thường xuyên.

Ví dụ 15: Mẫu tiết tấu gồm các trường độ nốt đen, trắng và tròn

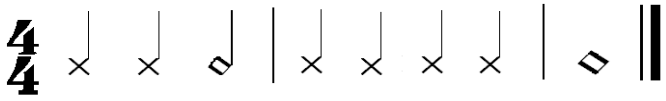

Có rất nhiều phương pháp để rèn luyện tiết tấu, tuy nhiên đây thực sự không phải điều dễ dàng vì với học sinh tiểu học, nếu học sinh nào có năng khiếu và độ cảm âm tốt thì sẽ dễ dàng làm được, còn với những học sinh tiếp thu ở mức trung bình thì gặp phải rất nhiều khó khăn.

Ở mẫu tiết tấu này trường độ là các nốt đen và nốt trắng. Giáo viên có thể hướng dẫn học sinh rèn luyện tiết tấu theo các bước: Bước 1: Giáo viên ôn lại các kiến thức về trường độ cho học sinh; Bước 2: Giáo viên gõ phách hoặc mở metronome lên cho học sinh nghe với tempo vừa phải để học sinh biết được tốc độ sao đó cho học sinh đọc tên của trường độ đó lên hoặc đọc số; Bước 3: Giáo viên vẫn gõ hoặc mở metronone nhưng yêu cầu học sinh tay trái gõ theo phách, mồm đọc tiết tấu; Bước 4: Học sinh tự gõ phách bằng tay trái, mồm đọc tiết tấu; Bước 5: Tay trái học sinh gõ phách, tay phải gõ theo mẫu tiết tấu được cho, mồm không đọc nữa; Bước 6: Sau khi học sinh đã đọc thành thạo, giáo viên hướng dẫn học sinh cách gõ phách bằng chân, tay trái không gõ nữa, tay phải gõ tiết tấu.

Đối với mẫu tiết tấu này, các nốt đen yêu cầu học sinh phải gõ đều, tay gõ phách và tay gõ tiết tấu gõ đồng thời cùng lúc và đều với nhau. Sang đến nốt trắng, tay gõ phách vẫn phải gõ đều, tay gõ tiết tấu ngân dài, nghỉ đủ 2 tiếng gõ. Nốt tròn cuối bài, tay gõ phách vẫn gõ đều, tay gõ tiết tấu chỉ gõ 1 lần nhưng ngân đủ trong 4 phách.

Ví dụ 16: Mẫu tiết tấu bao gồm trường độ nốt móc đơn và nốt đen

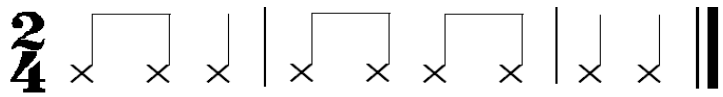

Việc học gõ theo tiết tấu đối với học sinh khó nhất là làm sao có được tư duy tách riêng tay trái và tay phải hoặc chân với tay vì mỗi bộ phận lại làm 1 nhiệm vụ khác nhau. Tay hoặc chân gõ phách phải đảm bảo luôn đều và đúng với tốc độ đã quy định từ trước, không được lúc nhanh, lúc chậm, không được gõ theo tay tiết tấu. Tay gõ tiết tấu phải lắng nghe tiếng

gõ phách để đảm bảo gõ đủ trường độ và liền nhau để tạo nên được mẫu tiết tấu đã được cho.

Đối với mẫu tiết tấu trong ví dụ này, các trường độ là các nốt đen và nốt đơn. Với những nốt đen, học sinh có thể dễ dàng làm được nhưng sang nốt đơn, rất nhiều học sinh gặp khó khăn. Đa số các bạn mặc dù biết trên lý thuyết 1 nốt đen bằng 2 nốt đơn, nốt đơn phải gõ nhanh hơn nốt đen,… nhưng đến khi vào tác phẩm hay vào 1 mẫu tiết tấu cụ thể, học sinh thường không biết gõ như thế nào là đủ nhanh, gõ nốt đơn như nốt đen hoặc gõ nốt đơn quá nhanh, nốt đen quá chậm.

Trong nhiều trường hợp, tay gõ phách bị ảnh hưởng bởi tay gõ tiếu tấu nên 2 tay gõ đều giống nhau. Để khắc phục được tình trạng trên, giáo viên cần kiên nhẫn, hướng dẫn học sinh theo từng bước nhỏ để học sinh làm quen với trường độ nốt đơn. Giáo viên cần giúp học sinh hiểu được cách gõ 1 phách chia đều làm 2 nốt đơn. Tay gõ phách gõ 1 cái, 1 gõ tiết tấu gõ 2 cái nhưng phải đều nhau. Chia nhỏ mẫu tiết tấu ra làm 2, cho học sinh tập riêng nốt đơn trước sau khi thành thạo mới ghép vào cả đoạn tiết tấu, lặp đi lặp lại nhiều lần cho đến khi học sinh thành thạo mới thôi. Ngoài ra, khi học sinh đã gõ được mẫu tiết tấu của nốt móc đơn rồi, giáo viên có thể đưa ra vài mẫu tiết tấu tương tự để học sinh tự luyện tập, nếu học sinh có thể tự thực hành, ứng dụng lại những kiến thức vừa được học ở mẫu tiết tấu trước sang các mẫu tiết tấu sau thì mới được coi là xong.

2.3.2.2. Xướng âm

Xướng âm được coi là một môn học độc lập và là một kỹ năng bổ trợ giúp học sinh trong quá trình bắt đầu học một tác phẩm mới có thể hiểu, phân biệt được giai điệu, nhịp điệu của bài dễ hơn. Để có thể xướng âm một tác phẩm mới mà chưa hề biết trước giai điệu, đòi hỏi học sinh cần phải có khả năng cảm thụ cao độ của âm thanh và vững về tiết tấu.

Vì mục đích của việc học xướng âm là giúp cho học sinh có thêm kỹ năng bổ trợ cho việc học piano nên trong tài liệu dạy học, ngoài việc bổ sung các bài xướng âm ở mức độ sơ giản để học sinh làm quen thì giáo viên có thể lồng ghép cho học sinh xướng âm tác phẩm chuẩn bị học. Ngoài việc học sinh được rèn luyện kỹ năng xướng âm, vẫn giữ được việc giúp học sinh tự hình thành được kỹ năng đọc đúng tên cao độ, ngắt nghỉ đúng mà cũng giúp học sinh cảm nhận được giai điệu của tác phẩm sắp được học, từ đó thêm hào hứng hơn trong việc luyện tập.

Tuy nhiên, đây là một môn học mới, giáo viên trước khi dạy cho học sinh cần giới thiệu cho học sinh hiểu về xướng âm, đồng thời thị phạm, hướng dẫn từng bước cơ bản để từ đó học sinh hình thành được kỹ năng xướng âm tốt, phục vụ cho quá trình học piano.

Xướng âm phù hợp với đối tượng là học sinh tiểu học và có thể áp dụng được với tất cả các mô hình lớp học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ. Tuy nhiên, riêng đối với mô hình học theo nhóm (mỗi học sinh học 1 bài riêng), giáo viên nếu muốn hướng dẫn cần dành thời gian đầu giờ hoặc cuối giờ để dạy xướng âm cho học sinh. Giáo viên cần chia nhỏ các bài tập xướng âm và lồng ghép vào với nội dung bài học 1 cách hợp lý. Có rất nhiều phương pháp rèn luyện kỹ năng khác nhau nhằm học tốt xướng âm như đọc gam, đọc hợp âm rải, đọc cao độ dựa vào âm ổn định hoặc bước lần, đọc trục,… hoặc dựa vào 1 bài xướng âm mẫu để ghi nhớ cao độ. Với đối tượng là học sinh tiểu học, cùng với đó đây là 1 môn học mới, do đó giáo viên cần có phương pháp phù hợp đồng thời lựa chọn các bài xướng âm không có dấu hóa để dễ dàng hơn cho học sinh trong quá trình luyện tập.

Các bài xướng âm ngoài việc giúp cho học sinh rèn luyện thêm kỹ năng mới, phục vụ cho việc học piano nhưng giáo viên cần đảm bảo học sinh phải luyện tập tốt đồng thời tạo cho học sinh sự yêu thích khi học thêm

các tiết học bổ trợ này. Các bài xướng âm trong các ví dụ sau ngoài việc chỉ sử dụng giọng C dur cho học sinh dễ dàng luyện tập với trường độ đơn giản mục đích cho học sinh làm quen với cách xướng âm đúng cao độ. Đồng thời, các bài xướng âm này đều có phần đệm dành cho giáo viên để sau khi học sinh luyện tập thành thạo, giáo viên có thể đệm cho học sinh xướng âm để tăng thêm sự hứng thú cho học sinh đồng thời giúp cho bài xướng âm trở nên thu hút học sinh hơn. Đưa xướng âm vào tài liệu dạy học để bổ sung thêm các kỹ năng khác cho học sinh là cần thiết, tuy nhiên, giáo viên cần lựa chọn các bài xướng âm phù hợp với trình độ và mô hình lớp học và cần phân bố thời gian hợp lý để kết hợp vào quá trình học piano cho học sinh tại Trung tâm.

Ví dụ 17: Bài xướng âm giọng C-dur

Đặt giai điệu và phầm đệm: Quỳnh Anh

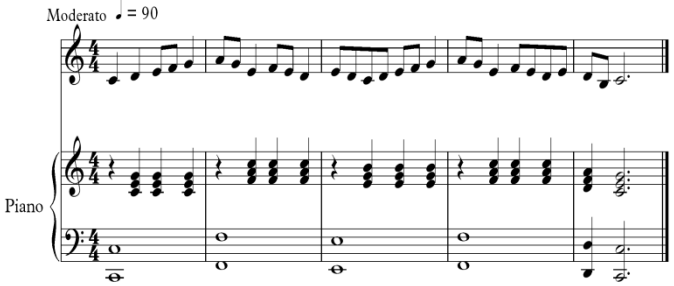

Trong quá trình học xướng âm, việc đầu tiên cần làm là xác định giọng và đọc gam của giọng. Khi hướng dẫn cho học sinh đọc gam, giáo viên có thể giới thiệu thêm cho học sinh cách nghe màu của giọng trưởng và giọng thứ cũng như phân tích khoảng cách 1 cung và 1/2 cung của các bậc có trong gam. Trong ví dụ này, bài xướng âm được viết ở giọng C - dur. Giáo viên hướng dẫn học sinh đọc gam C - dur tự nhiên, phân tích khoảng cách giữa các bậc nằm trong gam như trong giọng C - dur có 5 1 cung (bậc I –II, II-III, IV-V, V-VI, VI-VII) và 2 nửa cung (III-IV, VII-I). Việc xác định được nửa cung với 1 cung sẽ giúp học sinh có 1 điểm tựa và từ đó xác định xem mình đọc gam có đúng hay không.

Để đọc được gam đúng, giáo viên hướng dẫn cho học sinh lấy cao độ cho âm chủ. Khi mới bắt đầu học, giáo viên có thể lấy âm chủ cho học sinh bằng đàn, sau khi đã thành thạo, học sinh có thể tự ghi nhớ được âm chủ đó mà không cần sử dụng đàn. Với giọng C - dur, âm chủ sẽ là nốt đồ sau đó đọc gam liền bậc đi lên rồi đi xuống. Ngoài ra, giáo viên có thể hướng dẫn học sinh đọc các quãng 3 trong giọng C - dur (C-E, D-F, E-G, F-A, G-B, A-C). Khi luyện tập đọc quãng, ban đầu giáo viên có thể đánh mẫu các quãng cho học sinh nghe và cảm nhận hoặc đọc mẫu cho học sinh, sau đó yêu cầu học sinh đọc lại nhiều lần. Sau khi thực hành nhiều lần các bước khởi động như đọc gam, đọc quãng,… Giáo viên hướng dẫn học sinh áp dụng vào bài. Trong ví dụ chủ yếu là các nốt đi liền bậc, xuất hiện thêm các quãng 3. Do đã được luyện tập cách đọc gam liền bậc và quãng 3 từ trước nên học sinh có thể dễ dàng áp dụng vào trong bài cộng thêm trường độ của các nốt trong bài chủ yếu là nốt đen và đơn nên học sinh có thể dễ dàng luyện tập tốt. Sau khi xướng âm đúng được giai điệu của bài, giáo viên có thể hướng dẫn thêm cho học sinh về cách xướng âm sao cho đúng với nhịp 4/4 và đạt được yêu cầu về nhịp độ của bài.

Ví dụ 18: Bài xướng âm giọng C-dur

Đặt giai điệu và phầm đệm: Quỳnh Anh

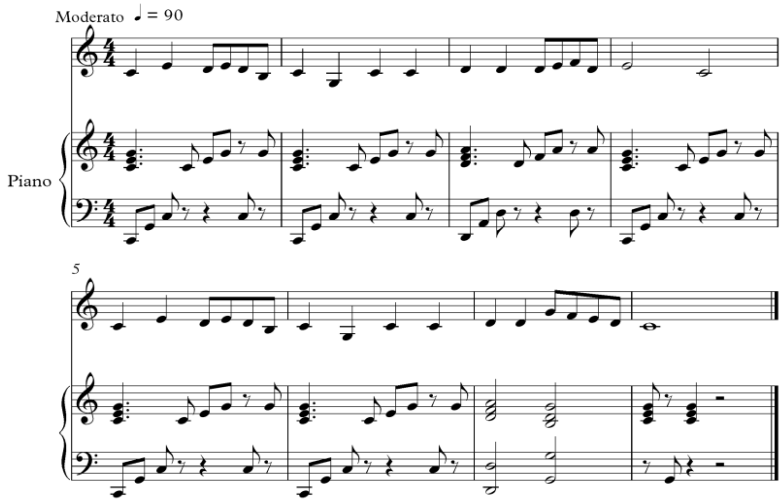

Ngoài việc đọc gam và quãng của giọng, giáo viên có thể hướng dẫn thêm cho học sinh cách đọc hợp âm rải và đọc trục của giọng. Đây cũng là những phương pháp để luyện tập trong quá trình học xướng âm. Đối với việc đọc hợp âm rải, giáo viên hướng dẫn học sinh cách xác định 3 hợp âm chính của bài T (bậc I),S (bậc IV), D (bậc V).

Học sinh chỉ cần nằm chắc màu sắc và độ cao các nốt của 3 hợp âm chính này thì đã có thể luyện tập thành thạo được số các âm có trong giọng. Đọc trục của giọng cũng là 1 trong những phương pháp vô cùng quan trọng vì trục gồm có bậc I và bậc V là 2 bậc ổn định nhất của điệu thức. Quãng của trục thường xa nên khi luyện tập sẽ khó hơn so với đọc gam hay đọc hợp âm rải. Ở bài xướng âm này, học sinh vẫn làm theo các bước xác định giọng (C dur), âm chủ của giọng, đọc gam liền bậc, đọc hợp âm rải và trục của giọng sau đó bắt đầu ứng dụng vào bài.

Trong bài này xuất hiện nhiều quãng 3, quãng 4 đi lên và đi xuống, cùng với đó vẫn là các nốt đi liền bậc với nhau. Ứng dụng tốt các kỹ thuật luyện tập đọc xướng âm mà giáo viên đã hướng dẫn từ trước, học sinh sẽ dễ dàng thực hành được bài xướng âm này.

Ví dụ 19: Bài xướng âm giọng C-dur

Đặt giai điệu và phầm đệm: Quỳnh Anh

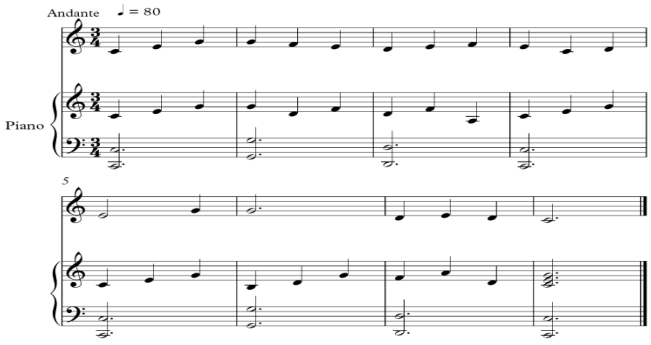

Trong ví dụ này, cao độ của các nốt chủ yếu đi liền bậc và cách nhau quãng 3. Để thực hành tốt bài xướng âm này, ngoài các phương pháp đã kể trên, giáo viên có thể hướng dẫn thêm cho học sinh phương pháp đọc cao

độ dựa vào âm ổn định của bài. Bài được viết ở giọng C - dur, với âm ổn định là âm bậc I, III, V của giọng tương ứng với giọng C - dur là các nốt C-E-G. Do bài này có các âm ổn định xuất hiện ở ngay ô nhịp đầu nên học sinh có thể dễ dàng đọc được, sang đến ô nhịp sau, học sinh chỉ cần đọc liền bậc đi xuống.

Bài với các trường độ vô cùng đơn giản kết hợp với việc đọc cao độ theo như hướng dẫn của giáo viên, học sinh sẽ có thể luyện tập đúng được bài xướng âm này. Ngoài ra, sau khi học sinh đã luyện tập thành thạo, giáo viên có thể hướng dẫn học sinh đọc sao cho đúng với tính chất của nhịp 3/4 (phách đầu mạnh, 2 phách sau nhẹ) với nhịp độ chậm để thể hiện tốt được giai điệu và màu sắc của bài.

2.3.3. Nâng cao trình độ của giáo viên

Ngoài các phương pháp kể trên thì để nâng cao hơn chất lượng dạy học piano cho học sinh, Trung tâm cần thường xuyên cử giáo viên đi tu nghiệp để nâng cao trình độ về lý thuyết âm nhạc, kỹ năng chơi đàn, kinh nghiệm sư phạm. Cùng với đó, trình độ ngoại ngữ và tin học của giáo viên cũng cần được cập nhật thường xuyên. Trung tâm cũng cần tổ chức cho giáo viên các buổi dự giờ để trau dồi năng lực sư phạm, tìm được những điểm mạnh, điểm yếu của từng giáo viên để từ đó nâng cao chất lượng dạy học. Việc tổ chức các buổi kiểm tra định kỳ trình độ giáo viên, ngoài việc thúc đẩy sự tìm tòi và tự trau dồi kiến thức của bản thân thì cũng giúp Trung tâm phát hiện được những điểm mạnh và điểm yếu của giáo viên để tìm biện pháp khắc phục.

Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ có nhiều mô hình dạy học cùng với đa dạng trình độ học sinh nên để đáp ứng được nhu cầu học tập của học sinh, giáo viên cần có những kỹ năng về sư phạm tốt, ứng dụng các phương pháp dạy học phù hợp với các mô hình lớp học khác nhau. Đồng thời, việc tìm hiểu đặc điểm tâm sinh lý của học sinh tiểu học để từ đó có những phương

pháp dạy học hợp lý cũng như việc chọn lọc các tác phẩm và dạng bài tập phù hợp với từng mô hình lớp học và cá nhân từng học sinh là điều mà các giáo viên cần lưu ý để luôn tự hoàn thiện bản thân. Cùng với đó, Trung tâm nên xây dựng và tổ chức các buổi học ngoại khóa cho học sinh như đi xem các buổi hòa nhạc, các buổi biểu diễn piano của các nghệ sĩ lớn để học sinh giao lưu và mở mang kiến thức. Đồng thời, giáo viên cũng cần học hỏi nhiều hơn, tự tìm tòi để tự trau dồi các kỹ năng về biểu diễn cho bản thân.

2.3.4. Nâng cao khả năng diễn tấu của học sinh

Khả năng diễn tấu cũng là 1 kỹ năng mà giáo viên cần trau dồi thêm cho học sinh trong quá trình học tập. Việc diễn tấu cũng tùy vào từng đối tượng, khả năng và năng khiếu của từng học sinh. Có nhiều em đã có sẵn sự tự tin, làm chủ sân khấu tốt cộng với việc luyện tập kỹ tác phẩm của mình thì sẽ mang lại phần trình diễn tốt. Cũng có nhiều em trong quá trình học rất tốt nhưng chưa có kỹ năng trình diễn khiến cho học sinh không tự tin vào bản thân, sợ biểu diễn trước người lạ nên kết quả chưa tốt.

Để khắc phục và nâng cao khả năng diễn tấu cho học sinh, giáo viên và Trung tâm cần thường xuyên tổ chức các buổi biểu diễn ở quy mô lớp học, cho học sinh được luyện tập trước để dần quen với việc biểu diễn trước đám đông. Bên cạnh đó, giáo viên cần thị phạm cho học sinh về các kỹ năng diễn tấu 1 tác phẩm hoàn chỉnh làm sao cho thu hút người xem.

Để nâng cao khả năng diễn tấu, trước hết học sinh cần phải nắm vững được tác phẩm mà mình định trình diễn. Khi học trên lớp, học sinh đã quen với không gian của lớp học, với thầy cô và các bạn xung quanh nên học sinh có thể thể hiện bản thân mà không cảm thấy lúng túng hay sợ hãi, nhưng khi biểu diễn trên sân khấu hoặc trước nhiều người lạ, có nhiều học sinh cảm thấy sợ hãi và thậm chí quên mất bài mà mình đã rất thuộc hay vì run quá mà đánh sai bài. Để khắc phục được điều đó, học sinh cần luyện tập bài biểu diễn của mình cho đến khi thuộc nhuần nhuyễn, không sai,

không vấp, thực hành đúng các kỹ thuật của bài yêu cầu cùng với đó là sắc thái để làm cho cho tác phẩm hay hơn.

Học sinh có thể diễn tấu trước cho bố mẹ hoặc thầy cô nghe để góp ý những chỗ còn thiếu sót để hoàn thành tác phẩm của mình một cách tốt nhất, có thể tập trước gương để hoàn thiện cách diễn tấu của mình sao cho hấp dẫn và lôi cuốn người nghe. Đàn piano thì tùy vào từng loại đàn mà đều có độ nặng nhẹ của phím, tiếng đàn cũng như kích thước của đàn có sự khác nhau nên để làm quen với đàn, học sinh nên luyện tập trước với đàn của buổi biểu diễn.

Để có được khả năng diễn tấu tốt, học sinh cần có bản lĩnh và làm chủ được sân khấu. Đối với các học sinh nhút nhát hay chưa bao giờ đứng trên sân khấu, việc khích lệ động viên tinh thần cho các em là vô cùng quan trọng. Giáo viên và phụ huynh cần cho các em có thêm sự tự tin để các em không cảm thấy ngại ngùng hay không dám thể hiện bản thân trước đám đông.

Việc rèn luyện khả năng diễn tấu cho học sinh cần được luyện tập thường xuyên tại tất cả các mô hình lớp học piano ở Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ.

2.3.5. Tổ chức biểu diễn cho học sinh

Trung tâm cần thường xuyên tổ chức các buổi biểu diễn cho học sinh vào các dịp lễ hội như tết, trung thu, tổng kết năm học,…. Việc tổ chức biểu diễn cho học sinh không chỉ giúp cho học sinh phát triển thêm về khả năng diễn tấu, sự tự tin mà còn là nơi giúp học sinh giao lưu và học hỏi lẫn nhau. Trung tâm khi tổ chức biểu diễn cho học sinh cần có sự đầu tư và chuẩn bị kỹ lưỡng để buổi biểu diễn thành công và mang lại những hiệu quả nhất định.

Trung tâm cần lưu ý đến địa điểm tổ chức biểu diễn cần phải có sân khấu đủ rộng, địa điểm phù hợp để phụ huynh và học sinh tiện đi lại. Các

nhạc cụ cần lựa chọn và chuẩn bị kỹ, tránh sai sót trong quá trình biểu diễn. Cùng với đó là cần lên trước kịch bản chương trình, người dẫn chương trình để giới thiệu học sinh và tên tiết mục đồng thời sắp xếp các tiết mục biểu diễn sao cho hợp lý.

Mỗi chương trình biểu diễn đều có nội dung và chủ đề nhất định, giáo viên cần lựa chọn đối tượng học sinh phù hợp đồng thời các tiết mục tham gia biểu diễn cũng cần đúng với chủ đề của toàn chương trình. Thêm nữa việc chuẩn bị trang phục, loa đài, thành phần ban giám khảo, phần thưởng cho học sinh cũng cần Trung tâm cùng giáo viên chuẩn bị kỹ lưỡng.

Tổ chức 1 chương trình biểu diễn dù với quy mô nhỏ hay lớn thì Trung tâm và giáo viên cũng cần xác định được mục đích, nội dung và lên kịch bản chương trình sao cho hợp lý. Đây sẽ là sân chơi giúp học sinh rèn luyện khả năng diễn tấu đồng thời là cơ hội để các em được cọ xát, giao lưu với nhau. Ngoài ra, đây cũng được coi là 1 buổi báo cáo tình hình học tập với phụ huynh, ngoài việc học ở Trung tâm thì qua buổi biểu diễn, phụ huynh có thể nhìn nhận và đánh giá đúng nhất về trình độ cũng như khả năng của con em mình.

2.4. Thực nghiệm sư phạm

Sau khi tìm hiểu rõ về thực trạng dạy học bộ môn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội, chúng tôi tiến hành thực nghiệm sư phạm. Việc đưa ra các biện pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy và học đối với bộ môn đàn piano tại đây cần được minh chứng trong các giờ thực nghiệm sư phạm.

2.4.1. Mục đích thực nghiệm

Trên cơ sở các phương pháp dạy học đã trình bày trong luận văn, chúng tôi tiến hành thực nghiệm sư phạm với việc kế thừa và bổ sung thêm các tác phẩm piano có mức độ khó hơn vào tài liệu dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên – Hà Nội để phù hợp được với nhiều mô

hình lớp học khác nhau cũng như với đa dạng trình độ học sinh nhằm nâng cao chất lượng dạy và học đàn piano tại Trung tâm.

2.4.2. Đối tượng thực nghiệm

Được sự cho phép của ban lãnh đạo Trung tâm, chúng tôi đã lựa chọn ra các đối tượng để tiến hành kế hoạch thực nghiệm như sau:

- Đối tượng giảng viên: Trần Quỳnh Anh
- Đối tượng học sinh: Gồm 10 học sinh lớp đàn piano được chia thành 2 nhóm.

+ Nhóm 1 (nhóm thực nghiệm 5 em): Nguyễn Bảo Châu, Nguyễn Ngọc Quỳnh Trang, Trần Phương Linh, Nguyễn Kỳ Phong, Ngô Minh Trang.

+ Nhóm 2 (nhóm đối chứng 5 em): Phạm Hoài An, Nguyễn Thảo Nguyên, Trần Bích Hà, Phạm Toàn Thắng, Đỗ Gia Bảo.

2.4.3. Thời gian và địa điểm thực nghiệm

- Thời gian thực nghiệm sư phạm từ tháng 5 năm 2017 tới tháng 12 năm 2017.

- Địa điểm thực nghiệm: Bộ môn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên – Hà Nội

2.4.4. Nội dung thực nghiệm

Trong khuôn khổ nghiên cứu của luận văn, chúng tôi đưa ra các giải pháp giúp nâng cao chất lượng giảng dạy trong thực nghiệm sư phạm ở tất cả các mô hình lớp học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ:

- Vấn đề giảng dạy kỹ thuật cơ bản, rèn luyện tiết tấu và nhịp điệu
- Vấn đề về hướng dẫn vỡ Etude.
- Việc bổ sung các tác phẩm quốc tế và Việt Nam trong các giờ dạy thực nghiệm.

2.4.5. Tiến hành thực nghiệm

Giáo trình thực nghiệm:

2.4.5.1. Etude Op. 139, N^0 4 của tác giả K. Czerny

Dựa vào độ tuổi, khả năng tiếp thu và trình độ của học sinh ở các mô hình lớp học tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, chúng tôi đã lựa chọn tác phẩm *Etude Op. 139, N^0 4* của K. Czerny để đưa vào giáo trình thực nghiệm. Đây là dạng bài Etude có độ khó vừa phải, phù hợp với đối tượng là học sinh tiểu học và được học ở các mô hình lớp học khá nhau.

Ví dụ 20: Trích *Etude Op. 139, N^0 4,* K. Czerny

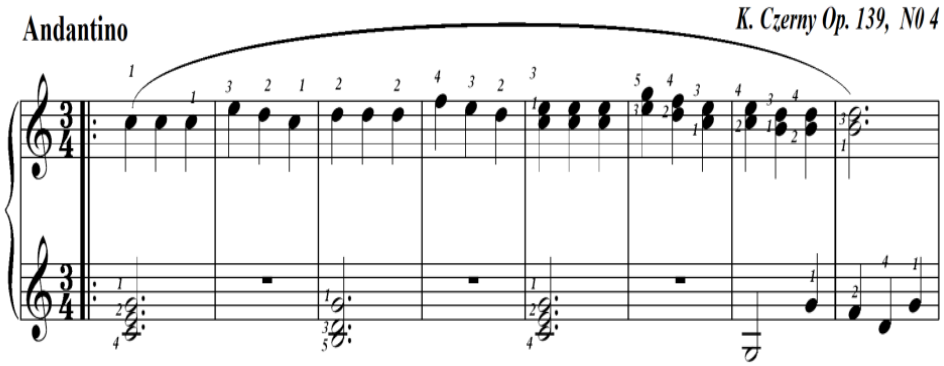

[PL4.5; 129]

Etude Op. 139 N^0 4 của K. Czerny với các nốt đen bên tay phải ở các ô nhịp đầu, và thêm các nốt chồng âm ở các ô nhịp tiếp theo. Khi tập tay phải, học sinh cần lưu ý số ngón tay, ở các nốt lặp lại học sinh cần đổi số ngón tay đồng thời thực hiện tốt được kỹ thuật legato. Đối với tay trái, học sinh cần chú ý để bấm tốt được các hợp âm, các âm phát ra phải đều và bấm cùng một lúc, đồng thời phải giữ và ngân đủ 3 phách. Một lưu ý nữa là các dấu lặng học sinh cần phải nhấc tay lên, không được giữ để làm nổi lên phần giai điệu tay phải. Cùng với đó, đối với *Etude Op. 139, N^0 4*, học sinh còn được làm quen với cách phân câu và tiết nhịp. Việc này giúp học sinh tập nhanh thuộc bài hơn đồng thời giúp các em cảm nhận giai điệu của bài được tốt hơn. Giáo viên có thể hướng dẫn cho học sinh để các em chú ý đến sự mô phỏng giai điệu. Ô nhịp 3,4 giai điệu được nhắc lại có thay đổi so với 2 ô nhịp trước.

2.4.5.2. Tác phẩm Nu na nu nống

Ví dụ 21: Trích *Nu na nu nống*

Nhạc và lời: Phạm Tuyên, soạn cho piano: Lê Dũng

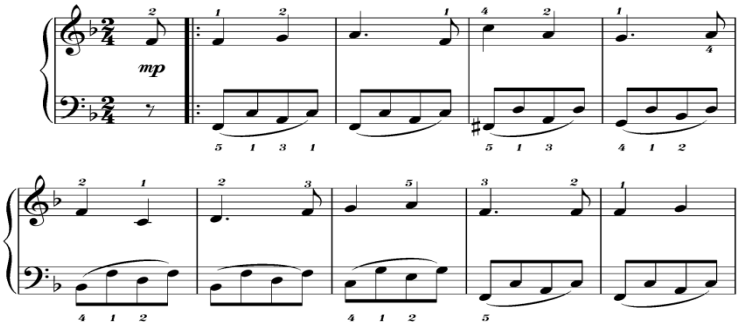

[PL6.4; 146]

Nu na nu nống là một tác phẩm tương đối đơn giản và có thể phù hợp được với đối tượng là học sinh tiểu học đang học tại các mô hình lớp học khác nhau. Tay phải của tác phẩm vẫn giữ nguyên giai điệu của bài hát *Nu na nu nống*. Tay trái chủ yếu là các nốt có trong hợp âm của bài. Bài chú ý đến dấu hóa cố định Si giáng và có thêm sự xuất hiện của dấu hóa bất thường. Tay phải khi luyện tập học sinh cần chú ý về thứ tự của số ngón tay đồng thời tay trái sử dụng kỹ thuật legato.

Trong các tiết học ngoài việc hướng dẫn bài *Nu na nu nống* theo phương pháp đổi mới, chúng tôi còn giới thiệu và mở rộng thêm cho học sinh một số những tác phẩm tiêu biểu của các nhạc sĩ Việt Nam. Đối với những em học sinh có năng khiếu, chúng tôi khuyến khích các em tự tìm tòi và trau dồi các kiến thức ở nhà đồng thời động viên các em tự giác thực hành luyện tập để mang lại kết quả cao hơn trong quá trình học. Việc tự tìm hiểu sẽ giúp học sinh có tính tự giác và ưu tìm hiểu những điều mới lạ. Đồng thời sẽ giúp các em bộc lộ được tính thẩm mỹ cũng như gu âm nhạc của bản thân.

Các tác phẩm của tác giả Việt Nam rất chú trọng việc luyện tập các quãng ba, một trong những kỹ thuật cơ bản trong học đàn piano. Do đó để thực hành luyện tập tốt các tác phẩm trong nước, học sinh cần có được một nền tảng nhất định, đồng thời việc luyện tập Gamme và các bài tập luyện ngón sẽ hỗ trợ các em rất nhiều trong quá trình học piano.

Việc tăng cường cho học sinh chơi và làm quen với các tác phẩm Việt Nam giúp cho học sinh thêm yêu quê hương, đất nước, hiểu được các giá trị truyền thống được gắn liền với các tác phẩm Việt Nam đồng thời còn giúp học sinh tiếp cận với những hòa thanh mang làn điệu dân ca đặc trưng của từng vùng của dân tộc Việt.

2.4.6. Phân tích đánh giá kết quả thực nghiệm

Qua thời gian 7 tháng thực nghiệm, chúng tôi đã đưa các dạng tác phẩm có mức độ tương đối vừa phải, phù hợp với đối tượng học sinh tiểu học để tiến hành thực nghiệm. Các em đều có độ tuổi từ 6-10 tuổi, có khả năng tiếp thu, năng khiếu khác nhau.

Qua quá trình thực nghiệm, chúng tôi đã thu được kết quả như sau:

- Khảo sát về khả năng thực hiện chính xác các dạng kỹ thuật cơ bản của học sinh:

Khả năng thực hiện chính xác những dạng kỹ thuật cơ bản	**Nhóm 1 Số học sinh**	**Tỷ lệ %**	**Nhóm 2 Số học sinh**	**Tỷ lệ %**
- Thực hiện đạt tốt	4	80%	3	60%
- Thực hiện đạt khá	1	20%	2	40%
- Thực hiện đạt trung bình	0	0	0	0

- Khảo sát khả năng thực hiện chính xác quy tắc về nhịp điệu, tiết tấu của học sinh:

Khả năng thực hiện chính xác quy tắc về nhịp điệu, tiết tấu	**Nhóm 1 Số học sinh**	**Tỷ lệ %**	**Nhóm 2 Số học sinh**	**Tỷ lệ %**
- Thực hiện đạt tốt	3	60%	2	40%
- Thực hiện đạt khá	1	20%	1	20%
- Thực hiện đạt trung bình	1	20%	2	40%

-Khảo sát về kỹ năng vỡ Etude của học sinh qua các giờ thực nghiệm sư phạm:

Kỹ năng vỡ Etude	**Nhóm 1 Số học sinh**	**Tỷ lệ %**	**Nhóm 2 Số học sinh**	**Tỷ lệ %**
- Kỹ năng đọc bản nhạc và thực hành đạt tốt	4/5	80%	2/5	40%
- Kỹ năng thực hành ngón tay theo hướng dẫn của sách	4/5	80%	3/5	60%

-Khảo sát về tinh thần và thái độ của học sinh qua giờ thực nghiệm sư phạm:

Tinh thần và thái độ học tập	**Nhóm 1 Số học sinh**	**Tỷ lệ %**	**Nhóm 2 Số học sinh**	**Tỷ lệ %**
- Chăm chỉ thường xuyên lên lớp	5	100%	4	80%
- Tích cực tự giác học bài	5	100%	3	60%

- Kết quả kiểm tra cuối học phần:

Kết quả kiểm tra	Nhóm 1 Số học sinh	Tỷ lệ %	Nhóm 2 Số học sinh	Tỷ lệ %
- Điểm 9 - 10	4	80%	1	20%
- Điểm 7 - 8	1	20%	3	60%
- Điểm 5 - 6	0	0	1	20%

Tóm lại, qua quá trình thực nghiệm sư phạm, chúng ta thấy rõ kết quả học tập của nhóm thực nghiệm (nhóm được học theo phương pháp mới) vượt hẳn lên so với nhóm đối chứng (nhóm không được học theo phương pháp mới). Mặc dù các học sinh trong nhóm thực nghiệm đang học ở các mô hình lớp học khác nhau nhưng với phương pháp mới mà chúng tôi tiến hành thực nghiệm, các em học sinh vẫn hoàn thành và đạt kết quả tốt. Trong việc dạy học thực nghiệm các dạng kỹ thuật cơ bản của piano: Legato, non legato và staccato,.. đòi hỏi sự kiên trì của học sinh đồng thời yêu cầu các em phải luyện tập thường xuyên các kỹ thuật này. Lúc đầu nhóm thực nghiệm cũng gặp phải những khó khăn nhất định, vào cuối thời gian thực nghiệm, các em đã quen dần và đã phân biệt được các kỹ thuật cơ bản nói trên. Chất lượng chơi legato, non legato và staccato đã có những tiến bộ vượt bậc so với nhóm đối chứng.

Việc sắp xếp ngón tay, trước kia các em hoàn toàn dựa vào giáo viên, sau khi được hướng dẫn, nhóm thực nghiệm đã có được phương pháp xếp ngón tay, các em từng bước đã có thể thực hành ngón tay theo hướng dẫn trong từng tác phẩm và dần có thể tự xếp ngón tay một cách tương đối chuẩn xác và hợp lý. Đối với những yêu cầu về nhịp điệu và tiết tấu, các em trong nhóm thực nghiệm đã thuộc các quy định về nhịp điệu và tiết tấu, đỡ nhầm lẫn hơn về tốc độ và độ chuẩn xác của tiết tấu. Ngoài ra, các em trong nhóm thực nghiệm từ những kiến thức cũng như các kỹ năng có được

trong thời gian thực nghiệm còn biết vận dụng vào các tác phẩm mới, biết cách tự học bài mới và chủ động hơn trong việc học.

Đối với các em trong nhóm đối chứng chúng ta có thể thấy được các em còn yếu kém trong việc vận dụng và xử lý bài có các kỹ thuật non legato, staccato hay legato. Cùng với đó, các kiến thức về nhạc lý, khả năng cảm thụ cũng như nhịp phách của học sinh còn yếu, học sinh không tự giác trong việc tuân thủ số ngón tay vẫn phải để giáo viên nhắc khá nhiều. Qua những kết quả mà nhóm thực nghiệm mang lại, chúng tôi nhận thấy những đổi mới trong phương pháp dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ có thể áp dụng được với các mô hình lớp học khác nhau, phù hợp với đối tượng là học sinh tiểu học và đã có được những kết quả nhất định.

Những đổi mới này không chỉ giúp cho học sinh rèn luyện được những kỹ năng cần có, đồng thời kích thích được sự tò mò và ham học hỏi để khiến các em tự giác trong việc học và tập bài. Nhiều học sinh còn trau dồi thêm được khả năng diễn tấu thông qua thực nghiệm, các bạn đã thực sự yêu thích hơn bộ môn piano. Đây quả thực là tín hiệu đáng mừng và là thành quả mà các giáo viên tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ mong muốn có được.

Tiểu kết

Hiểu được thực trạng đang diễn ra trong việc dạy và học bộ môn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ vẫn còn gặp rất nhiều khó khăn, qua chương 2, chúng tôi mong muốn được nghiên cứu và tìm ra những phương pháp giúp nâng cao chất lượng dạy học bộ môn piano tại đây. Các phương pháp này có thể giúp học sinh nắm vững được các kiến thức về nhạc lý, có được kỹ năng về trình diễn tác phẩm hay như luyện tập được các kỹ thuật khó đồng thời phù hợp được với từng cá nhân học sinh cũng như các mô hình lớp học piano tại Trung tâm. Đây là nền tảng giúp các em hiểu rõ hơn

về bộ môn piano đồng thời trau dồi thêm những kỹ năng cần thiết để đáp ứng được những yêu cầu học tập trong những năm học tiếp theo.

Nội dung chủ yếu của chương 2 là đi sâu vào việc rèn luyện cho học sinh các kỹ năng cơ bản của piano như luyện tập các kỹ thuật non legato, legato, staccato. Hướng dẫn cho học sinh cách luyện ngón thông qua các bài tập Gamme, Hanon, Etude. Hướng dẫn cho học sinh biết cách tự đọc bản nhạc, biết cảm thụ âm nhạc tốt hơn đồng thời rèn luyện được cho học sinh về nhịp phách thông các các bài tập luyện ngón hay các tác phẩm piano. Cùng với đó là việc nghiên cứu tâm sinh lý của học sinh tiểu học, chúng tôi nhấn mạnh vào những đặc điểm của học sinh, kết hợp với tính cách của từng cá thể và các mô hình lớp học khác nhau để tổng hợp ra được những phương pháp phù hợp với học sinh.

Trong chương 2, chúng tôi cũng mong muốn đưa thêm các ví dụ với hình ảnh minh họa và hướng dẫn chi tiết về việc rèn luyện tư thế ngồi-tay vào tài liệu dạy học để học sinh và phụ huynh dễ dàng theo dõi. Đồng thời, chúng tôi còn bổ sung thêm những tác phẩm piano trong nước và quốc tế. Các tác phẩm này phải đáp ứng được những yêu cầu như: Giúp học sinh rèn luyện được các kỹ thuật cơ bản, có tính ứng dụng và giai điệu hay, quen thuộc với học sinh để tạo thêm cho học sinh sự hứng thú trong học tập nhưng vẫn phù hợp với đa dạng trình độ học sinh và mô hình lớp học mà học sinh đang học. Với việc đưa các tác phẩm này vào trong tài liệu dạy học, chúng tôi mong muốn sẽ góp phần xây dựng và hoàn thiện hơn cho bộ tài liệu dạy học để các tài liệu này có thể áp dụng rộng rãi và phù hợp với đa dạng trình độ học sinh cũng như các mô hình lớp học mà Trung tâm đang tổ chức.

Ngoài ra, để rèn luyện các kỹ năng cơ bản khác, giúp học sinh phát triển toàn diện hơn, chúng tôi cũng bổ sung thêm các tiết học rèn luyện kỹ năng bổ trợ như: Rèn luyện tiết tấu, xướng âm,… việc đưa thêm các tiết

học này vào giáo trình sẽ giúp học sinh được trải nghiệm đồng thời trau dồi thêm cho học sinh những kỹ năng mới.

Trong quá trình thực nghiệm, chúng tôi luôn nghiêm khắc và đặt ra những quy định để học sinh có thể tuân theo, từ đó rèn luyện được những kỹ năng tốt trong quá trình học bộ môn piano. Các em phải tuân thủ đúng quy tắc về số ngón tay, cách đặt tay và cách ngồi sao cho đúng kỹ thuật, thực hiện đúng các phương pháp về luyện ngón,… đồng thời để giúp học sinh hiểu và hoàn thành các yêu cầu tốt hơn, giáo viên luôn hướng dẫn học sinh tỉ mỉ, thị phạm lại nhiều lần, luôn quan sát và nhắc nhở học sinh.

Qua 7 tháng thực nghiệm, với những kết quả đã thu được, chúng tôi tin rằng các em học sinh tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ sẽ có được những phương pháp học tập đúng hơn, vừa mang lại kết quả cao trong học tập nhưng vẫn mang lại niềm hứng thú khiến các em thêm yêu thích bộ môn piano.

KẾT LUẬN

Piano là 1 môn học nghệ thuật nhưng vẫn mang tính khoa học. Học piano có thể giúp học sinh phát triển được khả năng linh hoạt của đôi bàn tay, kích thích sự tuy duy của não bộ đồng thời rèn luyện được khả năng nhớ, tập trung, nâng cao sự tự tin. Do đó, có rất nhiều phụ huynh quan tâm và mong muốn cho con em mình tham gia học tập bộ môn năng khiếu này, trong đó, đối tượng tham gia đăng ký học piano nhiều nhất là các em học sinh đang học bậc tiểu học, có độ tuổi từ 6-10 tuổi.

Để đáp ứng nhu cầu học tập của phụ huynh và học sinh, ngoài các trường đào tạo chính quy về dạy học piano thì hiện nay có rất nhiều trung tâm năng khiếu mở ra với nhiều mô hình lớp học và phương pháp dạy học khác nhau trong đó có Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên – Hà Nội. Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ qua những năm tháng hoạt động, đã tích lũy được nhiều kinh nghiệm. Sở hữu đội ngũ giáo viên trẻ, yêu nghề, tâm huyết cùng với trình độ chuyên môn và khả năng sư phạm tốt, Trung tâm đã ngày càng gây dựng được tên tuổi của mình và ghi dấu ấn trong lòng các bậc phụ huynh và các em học sinh đã và đang tham gia học piano tại đây. Cùng với đó, Trung tâm còn dựa vào khả năng của từng học sinh, độ tuổi, khả năng tiếp thu và nhu cầu học tập của từng học sinh để tổ chức được các mô hình lớp học khác nhau, được các bậc phụ huynh vô cùng đón nhận.

Hiện tại, Trung tâm đã tổ chức được các mô hình lớp học: Mô hình lớp học tập thể (6-8 học sinh) dành cho các học sinh trong độ tuổi từ 6-8 tuổi, chưa học piano bao giờ, cả lớp sẽ học chung 1 bài; Mô hình lớp học nhóm (2-3 học sinh) dành cho học sinh từ 8-10 tuổi chưa học hoặc đã từng học qua piano, tùy theo khả năng mà mỗi học sinh sẽ được học 1 bài riêng; Mô hình cá nhân dành cho các học sinh từ 6-10 tuổi, đã hoặc chưa bao giờ học piano. Trong các mô hình lớp học piano kể trên, mô hình đang được phụ huynh quan tâm và có số lượng học sinh tham gia học nhiều nhất là mô

hình lớp học tập thể và học theo nhóm. Nhìn chung, Trung tâm nhận thấy các mô hình lớp học tập thể và học nhóm đã đạt được những thành công nhất định như: Tiết kiệm được học phí; Học sinh được giao lưu, trao đổi với nhau tạo nên hứng thú trong học tập, học sinh vẫn được trang bị những kỹ năng cần thiết đồng thời học sinh vẫn tiếp thu nhạc lý và thực hành tốt được các tác phẩm đã học, phù hợp với nhu cầu của phụ huynh.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành công mà Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ đã đạt được thì Trung tâm vẫn cần tìm ra những phương pháp dạy học piano mới, mang lại hiệu quả cao hơn và tạo được sự hứng thú, thu hút nhiều hơn đối với học sinh. Do Trung tâm có nhiều mô hình lớp học khác nhau nên việc tìm ra các phương pháp dạy học phù hợp với từng mô hình lớp học cũng như đi sâu vào từng cá thể học sinh cũng đang là điều mà Trung tâm còn đang gặp khó khăn. Từ thực trạng dạy học piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, chúng tôi nhận thấy rằng Trung tâm còn đang gặp phải 1 số vấn đề trong việc dạy học bộ môn piano như:

Mặc dù có đề cập đến những kỹ thuật cơ bản của piano thông qua các tác phẩm có sẵn trong giáo trình như: Kỹ thuật non legato, legato,… nhưng giáo viên chưa đi sâu vào dạy các kỹ thuật một cách cụ thể và bài bản. Việc hướng dẫn cho học sinh tư thế ngồi, cách đặt tay đúng chưa đưa vào giáo trình để phụ huynh và học sinh tiện theo dõi.

Tài liệu dạy học hiện tại với các dạng bài tập còn khá dễ, tiến trình dạy chậm, không phù hợp được với đa dạng trình độ học sinh và không ứng dụng được với các mô hình lớp học. Do đó, tài liệu dạy học cần bổ sung thêm các tác phẩm piano trong và ngoài nước với nhiều mức độ từ dễ đến khó, đồng thời tài liệu cần có thêm các dạng bài tập luyện ngón như: Gamme, Hanon, Etude đồng thời việc luyện ngón cũng cần diễn ra thường xuyên trong mỗi giờ dạy học.

Ngoài dạy học piano, Trung tâm cần bổ sung thêm các tiết học rèn luyện kỹ năng để bổ trợ thêm trong quá trình học piano cho học sinh như các tiết học rèn luyện tiết tấu, học xướng âm. Qua các tiết học này, học sinh sẽ được mở rộng hơn các kiến thức bên ngoài cùng với đó sẽ rèn luyện thêm được 1 số kỹ năng cần thiết giúp việc học piano trở nên dễ dàng hơn. Giáo viên cần thống nhất các phương pháp dạy các tác phẩm piano sao cho phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý chung của học sinh tiểu học nhưng vẫn đi sâu vào tính cách của từng cá thể học sinh để có được phương pháp phù hợp, mang lại hiệu quả và tạo hứng thú đối với học sinh. Ngoài ra, giáo viên nên sắp xếp nội dung bài học phù hợp, phân bổ các kiến thức trong từng buổi học 1 cách hợp lý sao cho vừa sức với học sinh, phù hợp với mô hình lớp học, giúp học sinh tiếp thu được các kiến thức theo cách tự nhiên nhất.

Ngoài các tiết học tại Trung tâm, học sinh cũng nên được tham gia các buổi biểu diễn với quy mô nhỏ và vừa. Đây là dịp để cho học sinh thử sức mình, trau dồi thêm kinh nghiệm cho bản thân, cọ sát và học tập thêm các bạn cùng trang lứa. Đồng thời, thông qua các buổi biểu diễn, học sinh cũng được rèn luyện thêm kỹ năng diễn tấu. Các học sinh có năng khiếu cần được Trung tâm lưu ý để phát triển khả năng. Ngoài việc bổ sung các kỹ năng cho học sinh thì chính giáo viên cũng cần tự trau dồi kinh nghiệm và nâng cao trình độ của bản thân.

Qua luận văn, chúng tôi nghiên cứu những khái niệm liên quan đến đề tài, đặc điểm tâm sinh lý của học sinh tiểu học cũng như kết hợp với thực trạng và phương pháp mà các giáo viên dạy piano đang áp dụng để dạy cho học sinh tại đây để từ đó tổng hợp, nghiên cứu những phương pháp phù hợp với đa dạng trình độ học sinh và mô hình lớp học để mang lại hiệu quả cao trong quá trình dạy học.

Là giáo viên dạy học bộ môn piano tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, qua quá trình dạy học, khảo sát thực tế và thực nghiệm trên 1 số học sinh đang tham gia học piano tại Trung tâm, chúng tôi hy vọng đề tài luận văn "**Dạy học Piano cho học sinh tiểu học ở Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên - Hà Nội**" nếu nghiên cứu thành công sẽ góp phần nâng cao chất lượng dạy học bộ môn piano tại Trung tâm, giúp học sinh có được phương pháp rèn luyện và học piano đúng, đồng thời mang lại niềm vui và hứng thú cho các em trong suốt quá trình học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tài liệu tiếng Việt

1. Dương Viết Á (1994), *Âm nhạc - lý luận và cây đời*, Nxb Âm nhạc, Hà Nội.
2. Nguyễn Minh Anh (2008), *Sự phát triển nghệ thuật piano Việt Nam*, Luận án tiến sĩ Nghệ thuật học, Học viện Âm nhạc quốc gia Việt Nam, Hà Nội.
3. Lê Dũng (2005), *Piano cổ điển được yêu thích nhất phần 1, 2*, Nxb Âm nhạc, Hà Nội.
4. Lê Dũng (2005), *Methode rose,* Nxb Âm nhạc, Hà Nội.
5. Lê Dũng (2013), *Piano cho thiếu nhi phần 1,* Nxb Âm nhạc, Hà Nội.
6. Hồ Ngọc Đại (1983), *Tâm lý dạy học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
7. Hồ Ngọc Đại (1985), *Tiến trình phát triển của bài học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
8. Trần Thu Hà (1987), *Nghệ thuật đàn Piano Việt Nam,* Luận án Tiến sĩ tại Maxcova.
9. Trần Thu Hà, Nguyễn Phúc Linh, Ngô Văn Thành, Đỗ xuân Tùng (2001), *Những tiêu chí xác định năng khiếu âm nhạc để tuyển chọn học sinh cho các cơ sở đào tạo âm nhạc trên phạm vi toàn quốc*, Đề tài cấp Bộ, Bộ Văn hóa Thông tin, Nhạc viện Hà Nội.
10. Nguyễn Thúy Hà (2015), *Let's Learn Piano,* Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ, Hà Nội.
11. Nguyễn Hạnh (1999), *Thực hành đàn Organ*, Nxb Thanh Niên.
12. Hà Mai Hương (2010), *Về việc giảng dạy môn Piano phổ thông trong các tưởng âm nhạc chuyên nghiệp,* Luận văn thạc sĩ nghệ thuật học, Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam.
13. Phạm Tú Hương (2003), *Lý thuyết âm nhạc cơ bản*, Nxb Đại học Sư phạm.

14. Vũ Thị Phương Mai (2003), *Một số vấn đề trong việc giảng dạy học sinh Piano nhỏ tuổi ở Việt Nam*, Luận văn thạc sĩ, Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam.
15. Lưu Minh - Phúc Linh (2005), *Tuyển tập tác phẩm Việt Nam và Quốc Tế cho Accordion và Keyboard,* tập I, Trung tâm Thông tin, Thư viện Âm nhạc Nhạc Viện Hà Nội.
16. Lê Nam (2014), *Nghiên cứu và phân tích một số giáo trình piano cơ bản cho trẻ nhỏ*, luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương.
17. Ngô Thị Nam - Phạm Thị Hòa (1983), *Giáo dục âm nhạc*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
18. Ngô Thị Nam (1993), *Âm nhạc và phương pháp giáo dục âm nhạc*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
19. Ngô Thị Nam (1994), *Âm nhạc và phương pháp giảng dạy âm nhạc (tập 1, 2)*, Nxb Giáo dục Hà Nội.
20. Phan Trọng Ngọ (2005), *Bài tập và nghiên cứu để dạy học đàn Piano*, Nxb Thành phố Hồ Chí Minh.
21. Hoàng Phê (2003), *Từ điển tiếng Việt,* Viện Ngôn ngữ học, Nxb Đà Nẵng.
22. Nguyễn Thanh Quỳnh (2016), *Phương pháp luyện ngón trên đàn piano cho học sinh Trung học cơ sở tại Cung thiếu nhi Hà Nội*, Luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm nghệ thuật Trung ương.
23. Ngô Ngọc Thắng (1996), *Organ lý thuyết thực hành*, Nxb Âm nhạc.
24. Phan Thị Thiện (2016), *Dạy piano cho học sinh năng khiếu tại trung tâm Yamaha - Hà Nội,* luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương.

25. Trần Thị Bích Thủy (2015), *Dạy học môn đàn phím điện tử tại Cung văn hóa Thiếu nhi Hà Nội,* luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương.
26. Nguyễn Minh Toàn - Phan Hằng Hà (1988), *Phương pháp học đàn Organ*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
27. Nguyễn Minh Toàn, Nguyễn Hoành Thông (2000), *Âm nhạc và phương pháp dạy học*, tập II, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
28. Trung tâm biên soạn Từ điển Bách khoa Việt Nam (1995), *Từ điển Bách khoa Việt Nam Tập 1*, Hà Nội.
29. Trung tâm biên soạn Từ điển Bách khoa Việt Nam (2002), *Từ điển Bách khoa Việt Nam Tập 2*, Hà Nội.
30. Trung tâm biên soạn Từ điển Bách khoa Việt Nam (2003), *Từ điển Bách khoa Việt Nam Tập 3*, Hà Nội.
31. Trung tâm biên soạn Từ điển Bách khoa Việt Nam (2005), *Từ điển Bách khoa Việt Nam Tập 4*, Hà Nội.
32. Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ (2017), *Báo cáo tổng kết năm học 2016-2017.*
33. Nguyễn Thu Tuấn (2014), *Dạy học Mĩ thuật dựa vào phương tiện đa chức năng nhằm phát huy tính sáng tao của học sinh THCS*, Nxb Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
34. Xuân Tứ (1999), *Hướng dẫn dạy và học đàn Organ*, Nxb Âm Nhạc, Hà Nội.
35. Xuân Tứ (2002), *Hướng dẫn dạy và học đàn Organ*, Nxb Âm Nhạc, trường Cao đẳng sư phạm nhạc họa Trung ương.
36. Xuân Tứ (2004), *Phương pháp dạy và học đàn phím điện tử*, Nxb Đại học Sư phạm.
37. Nguyễn Xuân Tứ (2007), *Phương pháp dạy và học đàn phím điện tử học phần I và II,* Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.

38. Nguyễn Bích Vân (2010), *Rèn luyện bản lĩnh biểu diễn cho học sinh, sinh viên nhạc cụ cổ điển Phương Tây*, Luận án Tiến sĩ, Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam.
39. Phạm Quang Vinh (2017), *Dạy học Piano cho trẻ em tại Trung tâm Music Talent bằng bộ giáo trình John Thompson's*, Luận văn thạc sĩ chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương.
40. Phạm Viết Vượng (2005), *Lí luận giáo dục*, Nxb Đại học sư phạm.
41. Phạm Viết Vượng (2007), *Giáo dục học*, in lần thứ 2, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
42. Carl Czerny (2000), *100 UBUNGSTUCKE Op 139,* Nxb Văn nghệ, Thành phố Hồ Chí Minh.
43. Carl Czerny (2000), *Schule der Gelaufigkeit Op 229,* Nxb Văn nghệ, Thành phố Hồ Chí Minh.
44. Carl Czerny (2000), *Practical Exercies for Beginners Op 559*,Nxb Văn nghệ, Thành phố Hồ Chí Minh.
45. Carl Czerny (2000), *THE ART OF FINGER DEVELOPMENT OP 740,* Nxb Văn nghệ, Thành phố Hồ Chí Minh.

Trang Web

46. Văn Tường, *Những đặc điểm tâm sinh lý của học sinh tiểu học*, http:// www.lequydonhanoi.edu.vn/vn/Guong-mat-tieu-bieu/Dac-diem-tam-sinh-ly-cua-hoc-sinh-tieu-hoc.html, truy cập 2/3/2018.
47. *Hình ảnh cách để móng tay đúng*, https://www.dcnews.ro/truc-minune-pentru-o-cre-tere-accelerata-a-unghiilor_512321.html, truy cập 3/4/2018.
48. *Lợi ích của học piano*, http://www.pianoclass.vn/15-loi-ich-hoc-piano, truy cập 5/4/2018.
49. *Khái niệm học*, https://vi.wikipedia.org/wiki/Học, truy cập 7/4/2018.

50. *Khái niệm học sinh*, https://vi.wikipedia.org/wiki/Học_sinh, truy cập 2/7/2018.
51. *Tư thế ngồi và đặt tay đúng khi học đàn piano,* https://www.google.com.vn /search/tu-the-ngoi-học-piano-dung, truy cập 7/7/2018.

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG

TRẦN QUỲNH ANH

DẠY HỌC PIANO CHO HỌC SINH TIỂU HỌC Ở TRUNG TÂM NGÔI SAO NHỎ - LONG BIÊN - HÀ NỘI

PHỤ LỤC LUẬN VĂN
Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp dạy học Âm nhạc

Hà Nội, 2018

MỤC LỤC

Phụ lục 1: Giáo án dạy học 108

Phụ lục 2: Các bài luyện tập Gamme 114

Phụ lục 3: Các bài luyện tập Hanon 117

Phụ lục 4: Các bài luyện tập Etude 125

Phụ lục 5: Các tác phẩm Quốc tế 134

Phụ lục 6: Các tác phẩm Việt Nam 143

Phụ lục 7: Giáo trình piano dành cho học sinh tiểu học tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên – Hà Nội 154

Phụ lục 8: Hình ảnh học sinh học piano tại Trung tâm Ngôi sao nhỏ - Long Biên - Hà Nội. 159

Phụ lục 1

1.1. Tác phẩm *Etude Op. 139, N^0 4 của tác giả K. Czerny*

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

* Kiến thức :

- Học sinh biết tên tác phẩm, tên tác giả.

* Kỹ năng:

- Đàn được riêng tay phải, tay trái đúng cao độ, trường độ của bài rồi ghép được 2 tay.
- Thực hiện đúng yêu cầu về số ngón tay.
- Thực hiện được các kỹ thuật có trong bài.
- Thực hiện đúng nhịp độ mà bài yêu cầu.

* Thái độ:

- Học sinh thích thú trong việc luyện ngón với dạng bài *Etude Op. 139, N^0 4 của tác giả K. Czerny.*

II. CHUẨN BỊ

- Địa điểm trong lớp học.
- Các giáo cụ trực quan có liên quan đến nội dung bài học.

III. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG

Hoạt động của giáo viên	Hoạt động của học sinh
* Hoạt động 1: Ổn định tổ chức, ôn bài cũ	
+ Ôn về câu nhạc như đã học ở các bài trước: Câu nhạc là gì? Những yếu tố nào nhận biết một câu nhạc?	+ Học sinh trả lời
* HOẠT ĐỘNG 2: Luyện ngón – đọc nốt và và đàn riêng từng tay	
- Giáo viên chia câu, đoạn cho học sinh. - Hướng dẫn học sinh về số ngón tay mà tác phẩm yêu cầu.	- Học sinh lắng nghe - Học sinh thực hành

- Hướng dẫn học sinh tập riêng tay phải, thực hành đúng cao độ và trường độ của bài. - Hướng dẫn học sinh riêng tay trái. - Hướng dẫn học sinh ghép 2 tay đoạn 1 hoặc câu 1. - Cho học sinh thực hành luyện tập nhiều lần rồi chuyển tương tự sang các câu tiếp theo cho đến hết bài. - Yêu cầu học sinh về nhà thực hành luyện tập để thuộc tác phẩm.	- Học sinh thực hành luyện tập - Học sinh luyện tập tại nhà
* HOẠT ĐỘNG 3: Hoàn thiện tác phẩm – Sữa lỗi và luyện tập sắc thái	
- Yêu cầu học sinh đàn lại tác phẩm để kiểm tra mức độ luyện tập tại nhà. - Sửa lỗi sai cho học sinh (nếu có). - Hướng dẫn cho học sinh các sắc thái có trong bài. - Cho học sinh thực hành luyện tập lại tác phẩm và yêu cầu học sinh chơi có sắc thái. - Cho học sinh thực hành luyện tập nhiều lần để thuộc và đạt được nhịp độ mà tác phẩm yêu cầu.	- Học sinh lắng nghe. - Học sinh sửa lỗi (nếu có). - Học sinh thực hành luyện tập.

1.2. Tác phẩm *Nu na nu nống*

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

* Kiến thức :

- Học sinh biết tên tác phẩm, tên tác giả của bài *Nu na nu nống*.

- Nhận biết được dấu hóa bất thường và dấu hóa cố định.
- Tìm được vị trí của nốt Si giáng và nốt Pha thăng trên đàn.

* Kỹ năng:

- Đàn được riêng tay phải, tay trái đúng cao độ, trường độ của bài rồi ghép được 2 tay.
- Thực hiện đúng yêu cầu về số ngón tay.
- Thực hiện được các kỹ thuật legato có trong bài.
- Thực hiện đúng nhịp độ mà bài yêu cầu.

* Thái độ:

- Học sinh thích thú với tác phẩm *Nu na nu nống*.

II. CHUẨN BỊ

- Địa điểm trong lớp học.
- Các giáo cụ trực quan có liên quan đến nội dung bài học.

III. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG

Hoạt động của giáo viên	Hoạt động của học sinh
* Hoạt động 1: Ổn định tổ chức, ôn bài cũ	
+ Ôn lại 1-2 tác phẩm đã được học. + Giới thiệu về nhạc sĩ Phạm Tuyên + Hỏi học sinh về nội dung lời ca của tác phẩm.	+ Học sinh thực hành. + Học sinh lắng nghe. + Học sinh trả lời
* HOẠT ĐỘNG 2: Luyện ngón – đọc nốt và và đàn riêng từng tay	
- Giáo viên chia câu, đoạn cho học sinh. - Giáo viên hướng dẫn cho học sinh về dấu hóa bất thường và cố định. Cách phân biệt. - Hướng dẫn học sinh cách tìm nốt Si	- Học sinh lắng nghe - Học sinh theo dõi và làm theo.

giáng và Pha thăng trên đàn - Hướng dẫn học sinh về số ngón tay mà tác phẩm yêu cầu. - Hướng dẫn học sinh tập riêng tay phải, thực hành đúng cao độ và trường độ của bài. - Hướng dẫn học sinh riêng tay trái. - Hướng dẫn học sinh ghép 2 tay đoạn 1 hoặc câu 1. - Cho học sinh thực hành luyện tập nhiều lần rồi chuyển tương tự sang các câu tiếp theo cho đến hết bài. - Yêu cầu học sinh về nhà thực hành luyện tập để thuộc tác phẩm.	- Học sinh thực hành - Học sinh thực hành luyện tập - Học sinh luyện tập tại nhà
* HOẠT ĐỘNG 3: Hoàn thiện tác phẩm – Sữa lỗi và luyện tập sắc thái	
- Yêu cầu học sinh đàn lại tác phẩm để kiểm tra mức độ luyện tập tại nhà. - Sửa lỗi sai cho học sinh (nếu có). - Hướng dẫn cho học sinh về kỹ thuật legato và yêu cầu học sinh thực hành đúng kỹ thuật. - Cho học sinh thực hành luyện tập nhiều lần để thuộc và đạt được nhịp độ mà tác phẩm yêu cầu.	- Học sinh lắng nghe. - Học sinh sửa lỗi (nếu có). - Học sinh thực hành luyện tập.

Phụ lục 2

Các bài luyện tập Gamme

2.1. Gamme Đô trưởng

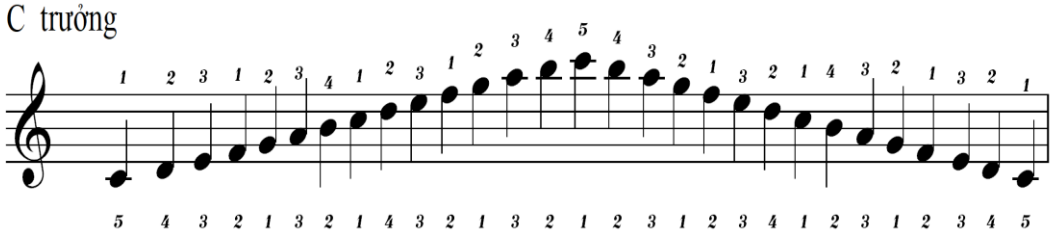

2.2. Gamme La thứ hòa thanh

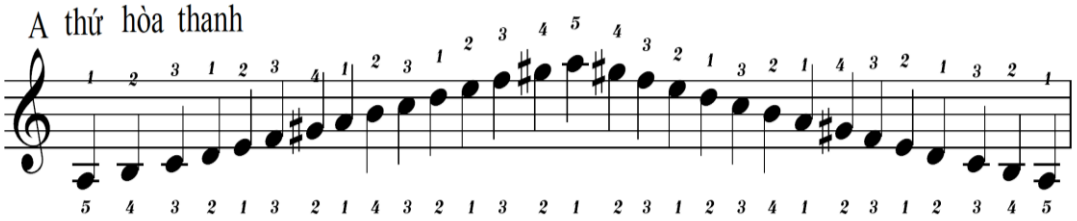

2.3. Gamme La thứ giai điệu

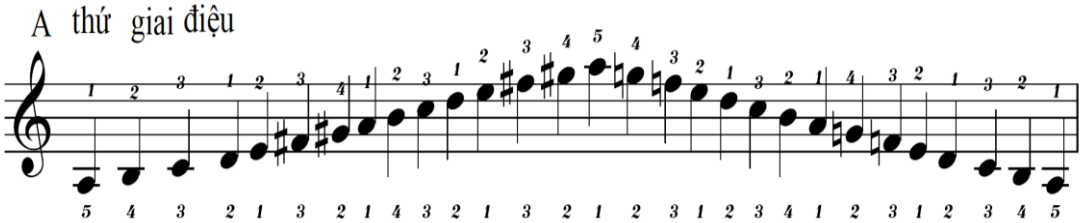

2.4. Gamme Son trưởng

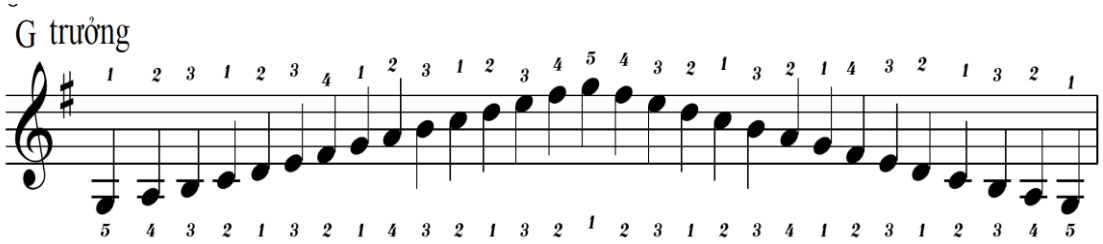

2.5. Gamme Mi thứ hòa thanh

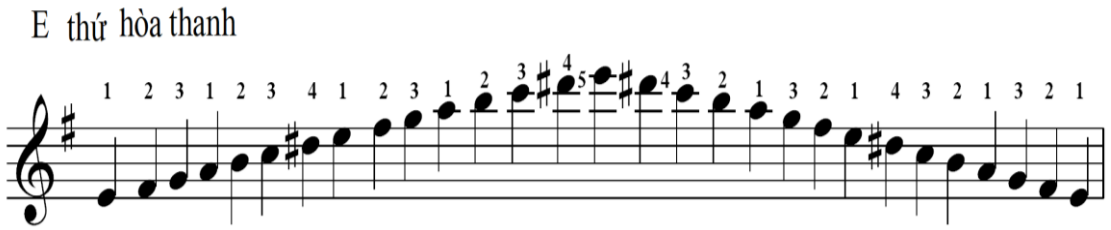

2.6. Gamme Mi thứ giai điệu

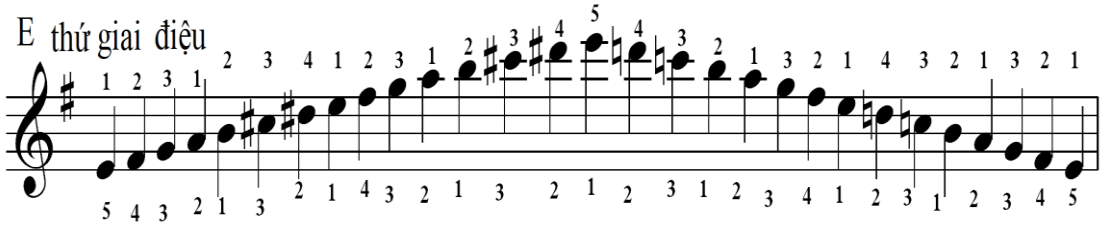

2.7. Gamme Rê trưởng

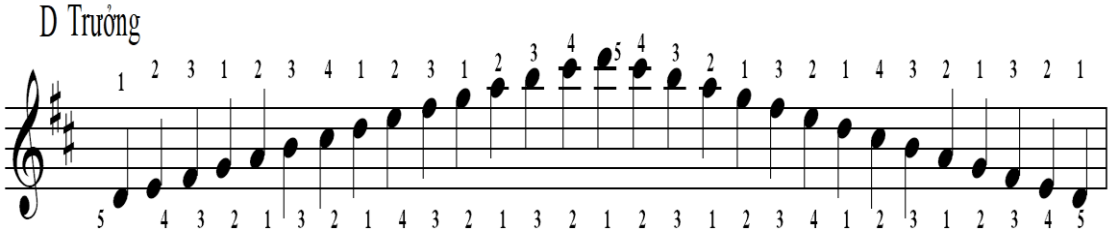

2.8. Gamme Si thứ hòa thanh

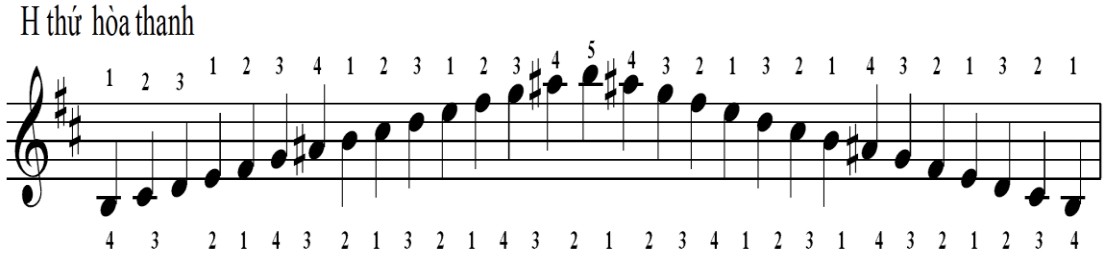

2.9. Gamme Si thứ giai điệu

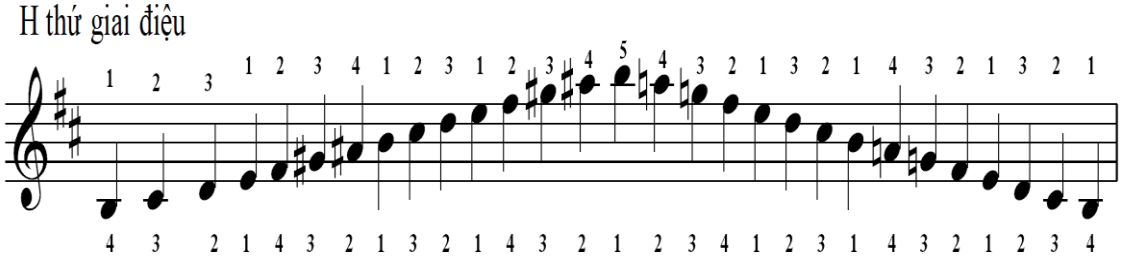

2.10. Gamme Si thứ hòa thanh

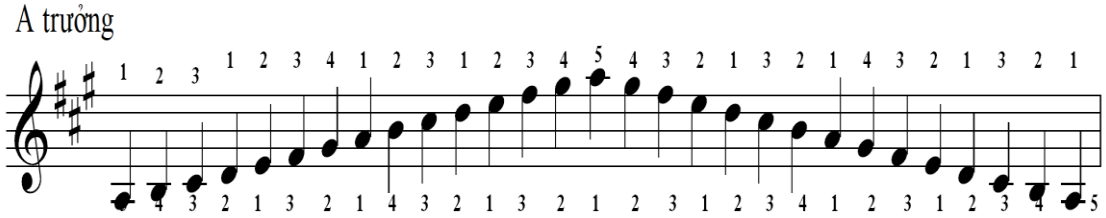

2.11. Gamme Pha thăng thứ hòa thanh

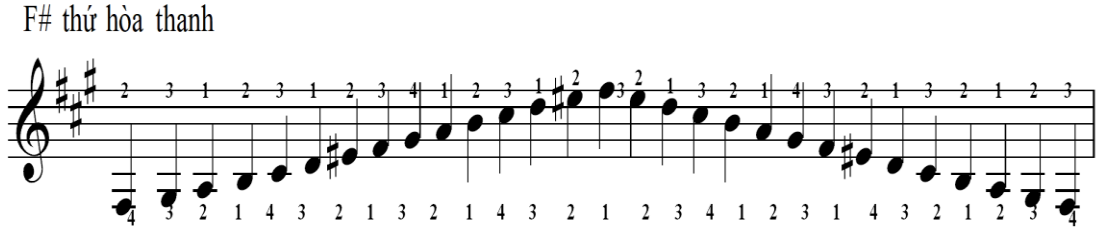

2.12. Gamme Pha thăng thứ giai điệu

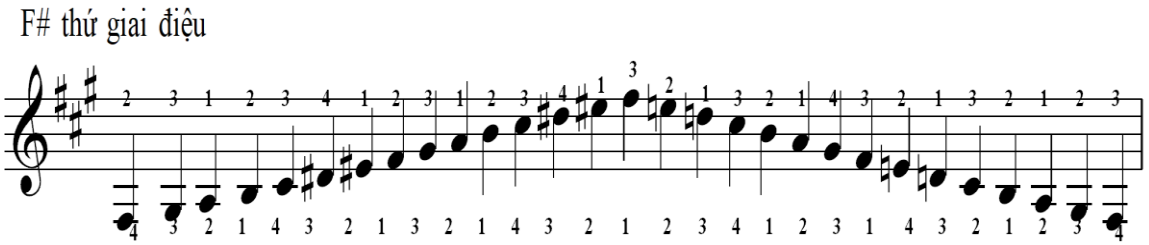

Phụ lục 3

Các bài luyện tập Hanon

3.1. Bài luyện ngón Hanon No 1

HANON No 1

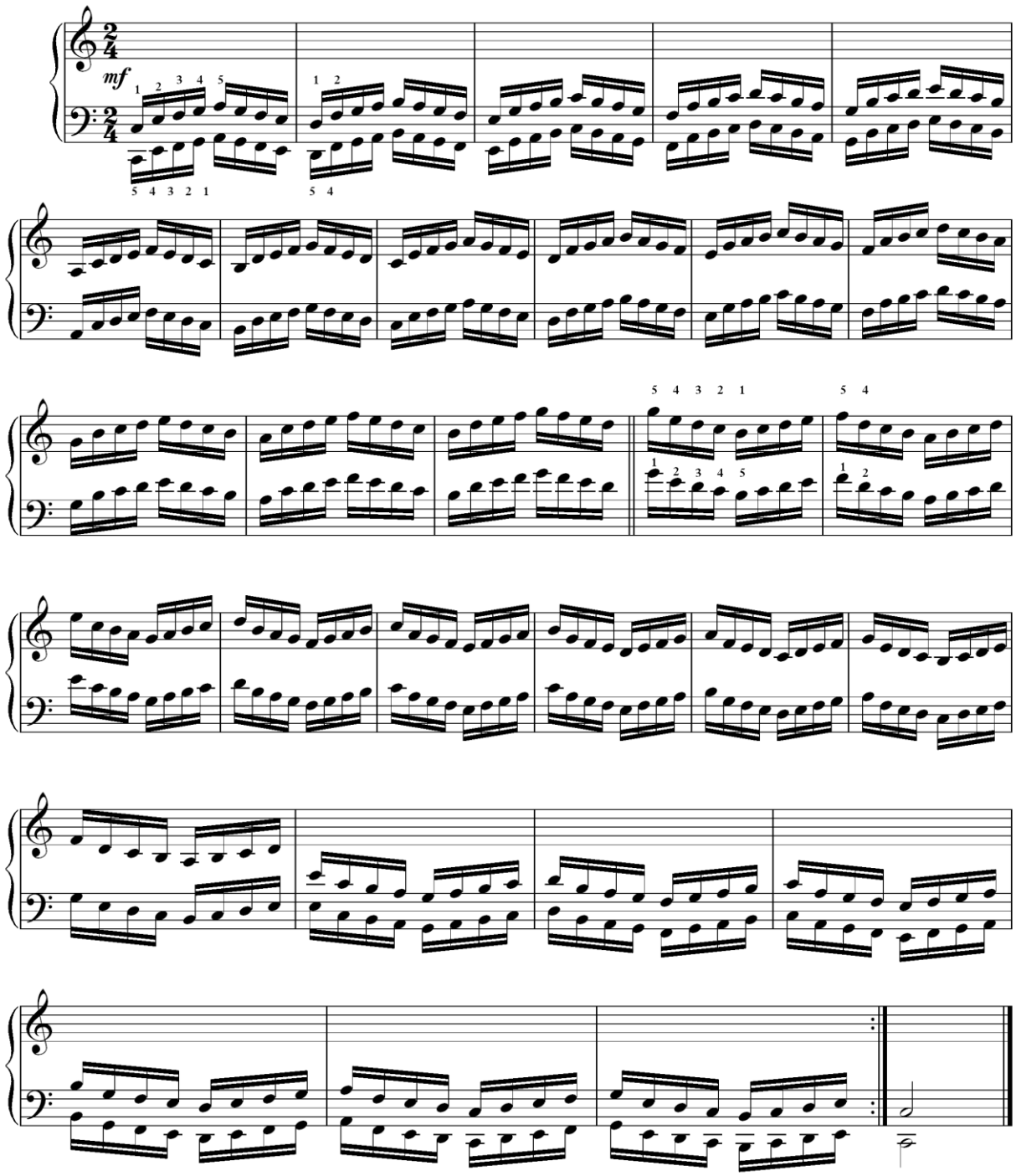

3.2. Bài luyện ngón Hanon No 2

HANON No 2

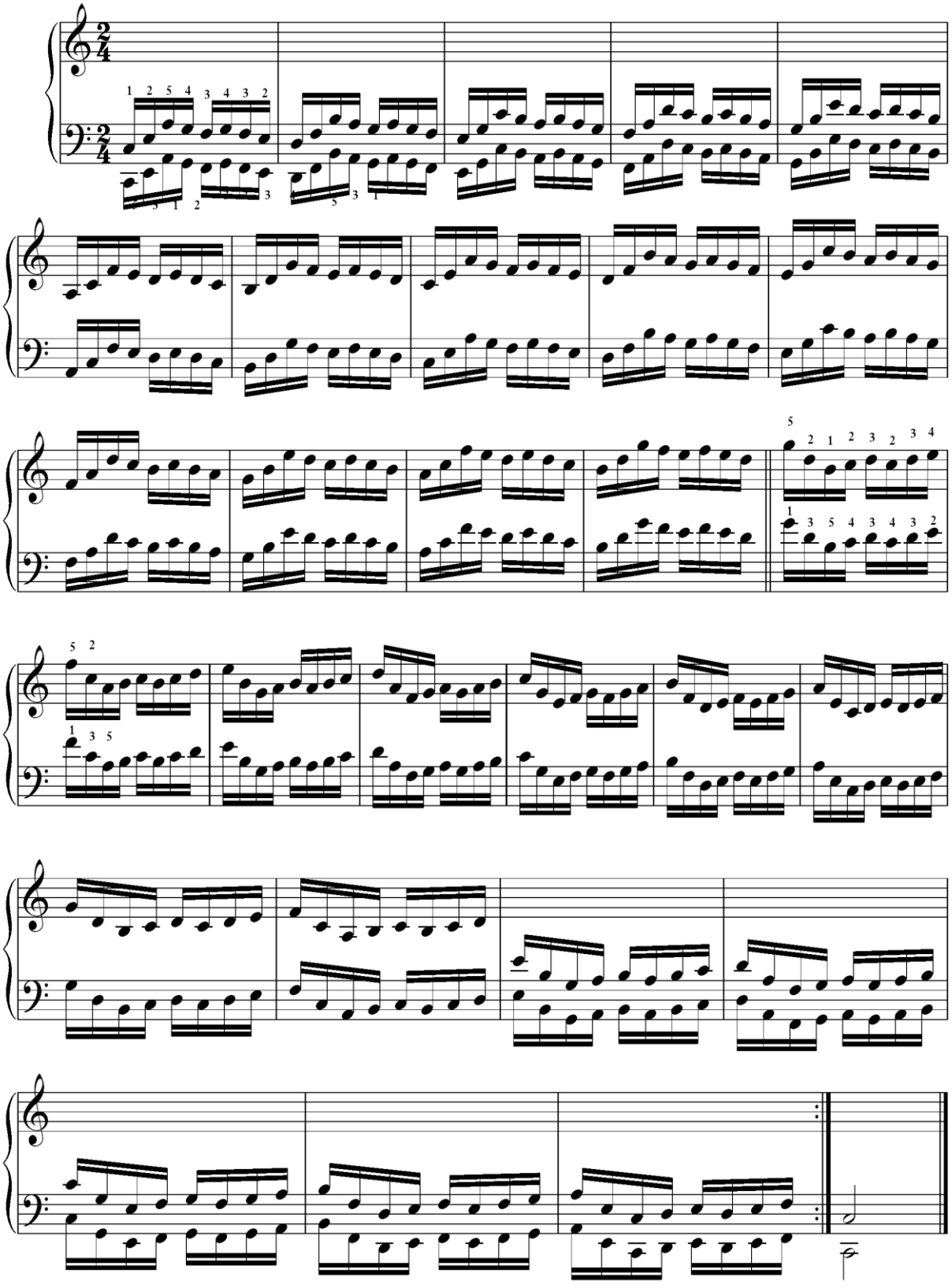

3.3. Bài luyện ngón Hanon No 3

HANON No 3

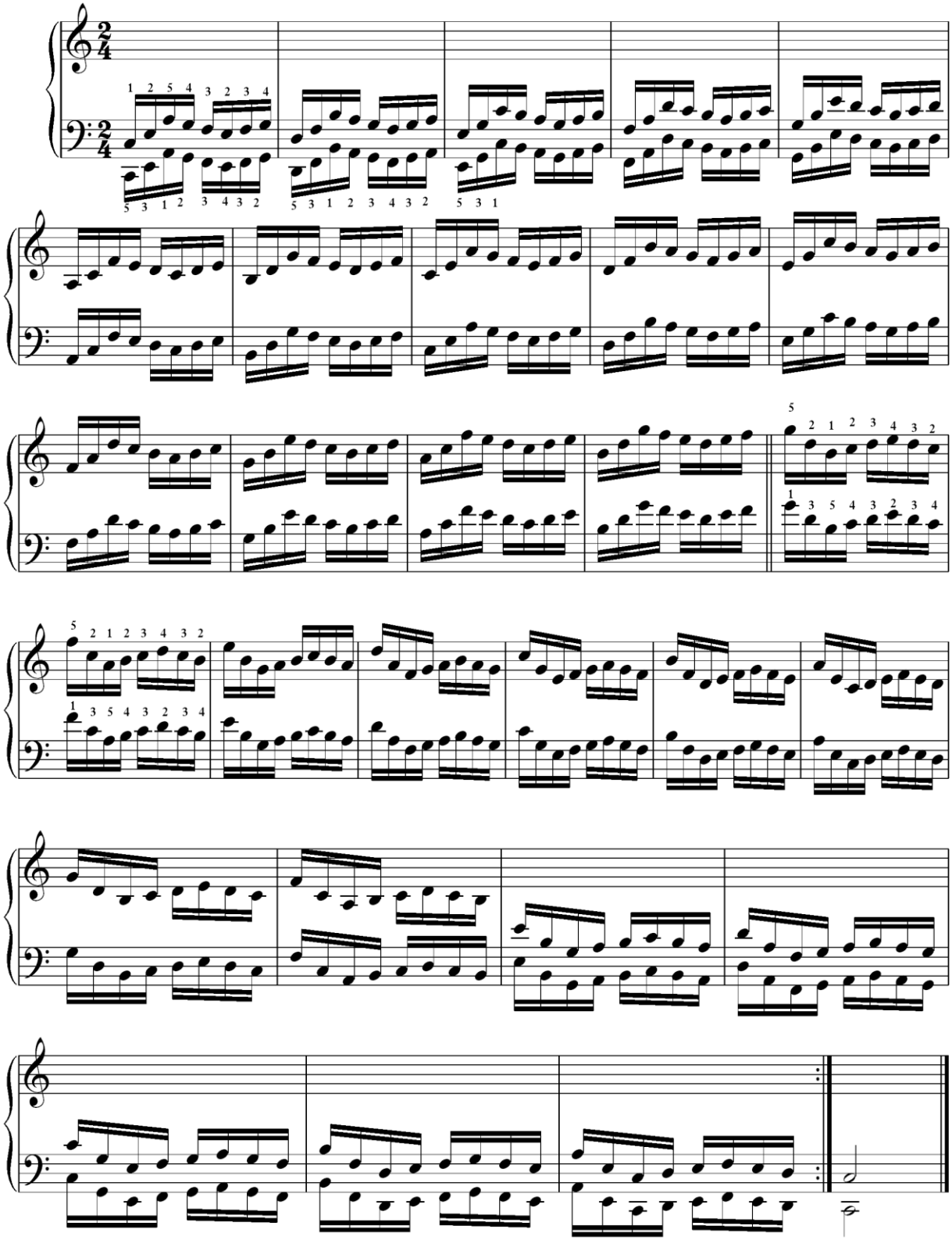

3.4. Bài luyện ngón Hanon No 4

HANON No 4

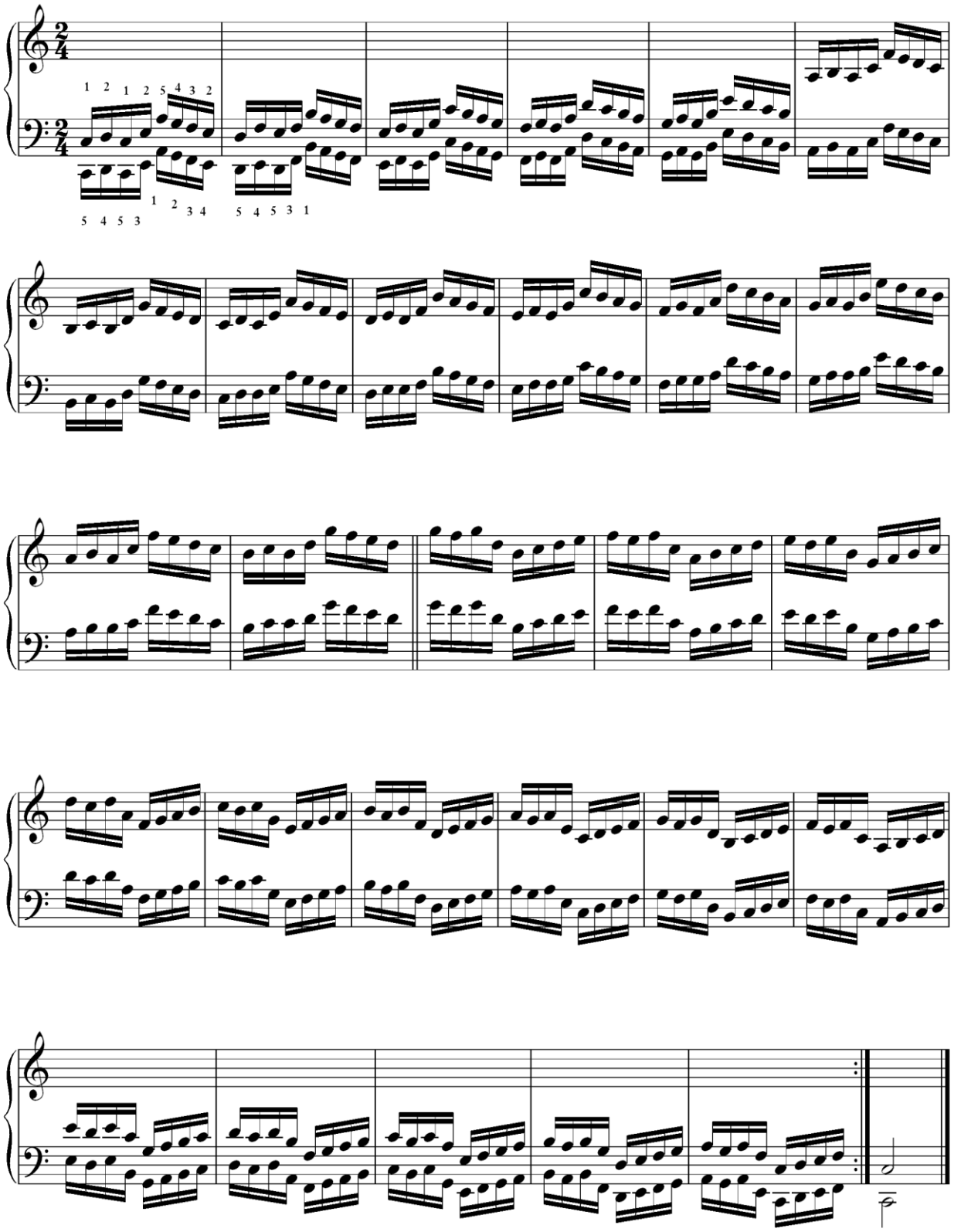

3.5. Bài luyện ngón Hanon No 5

HANON No 5

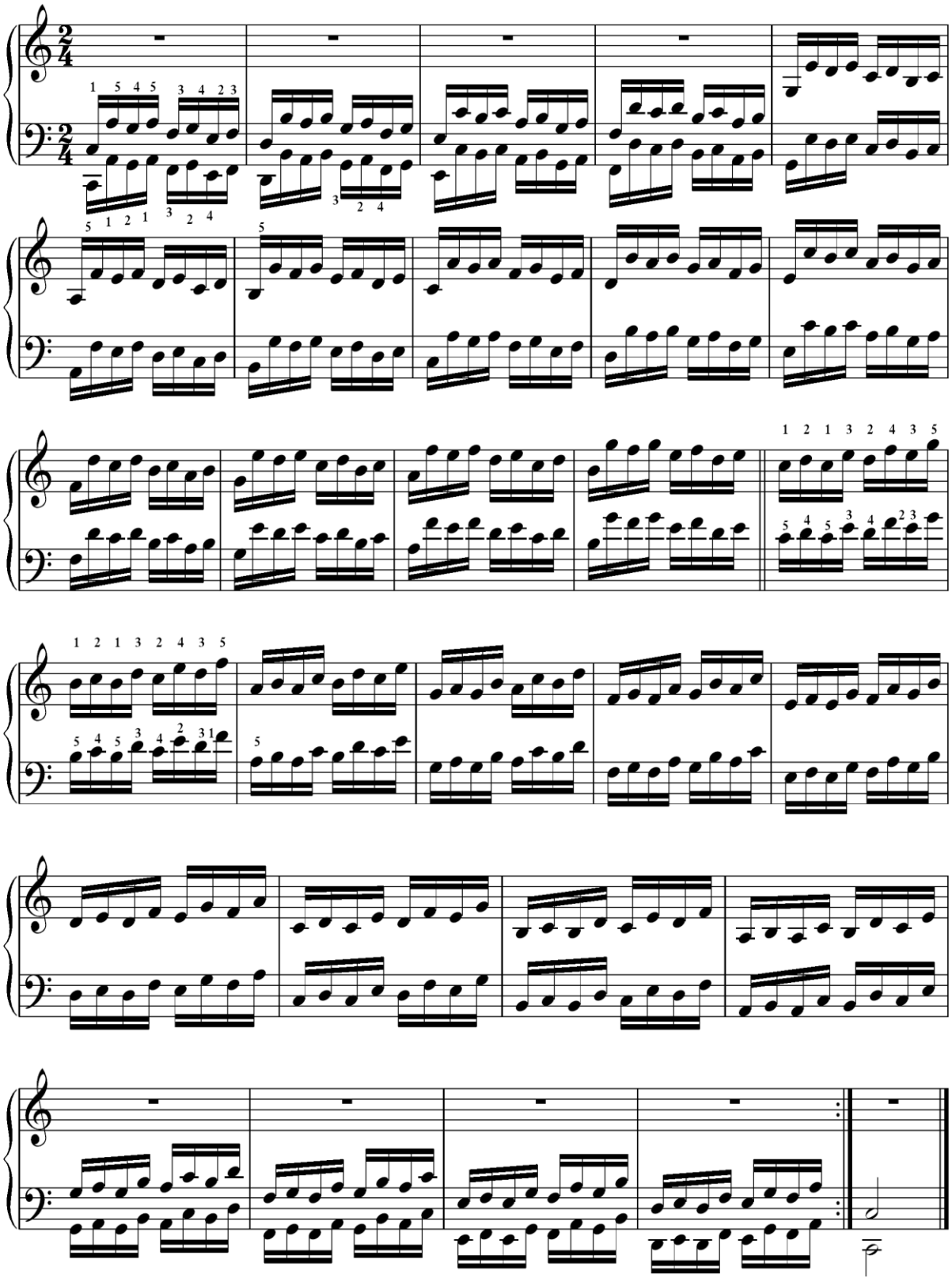

3.6. Bài luyện ngón Hanon No 6

HANON No 6

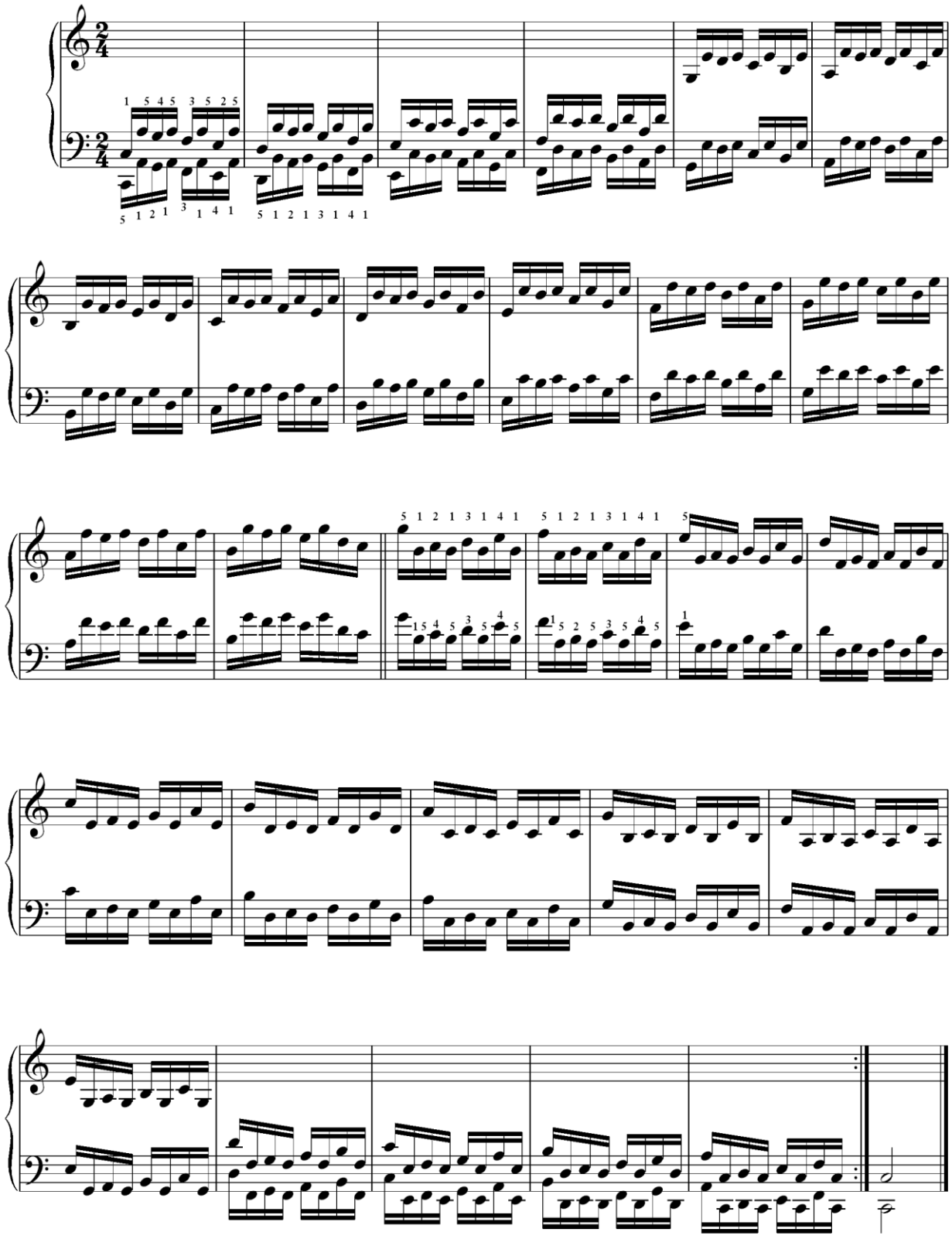

3.7. Bài luyện ngón Hanon No 7

HANON No 7

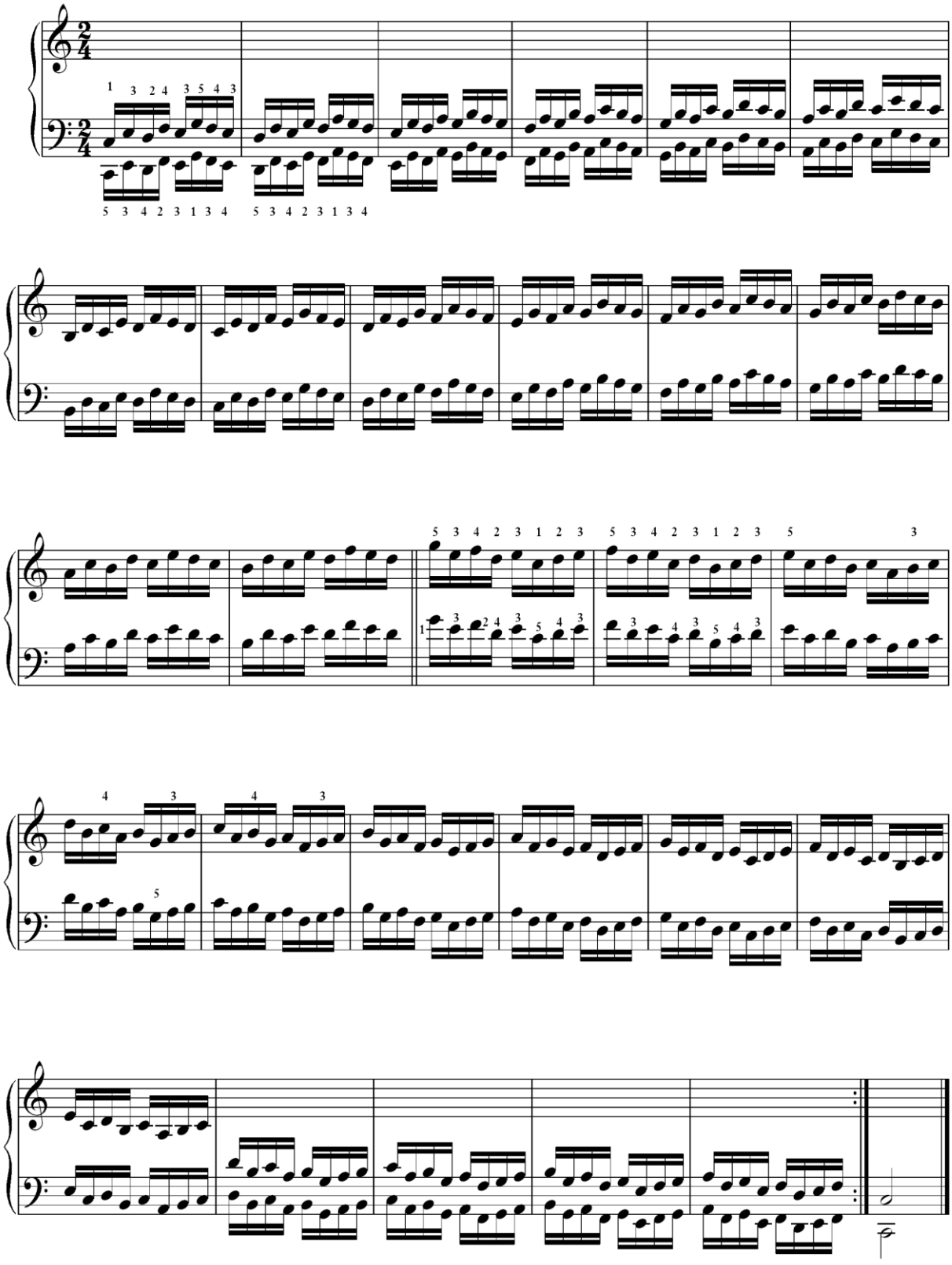

3.8. Bài luyện ngón Hanon No 8

HANON No 8

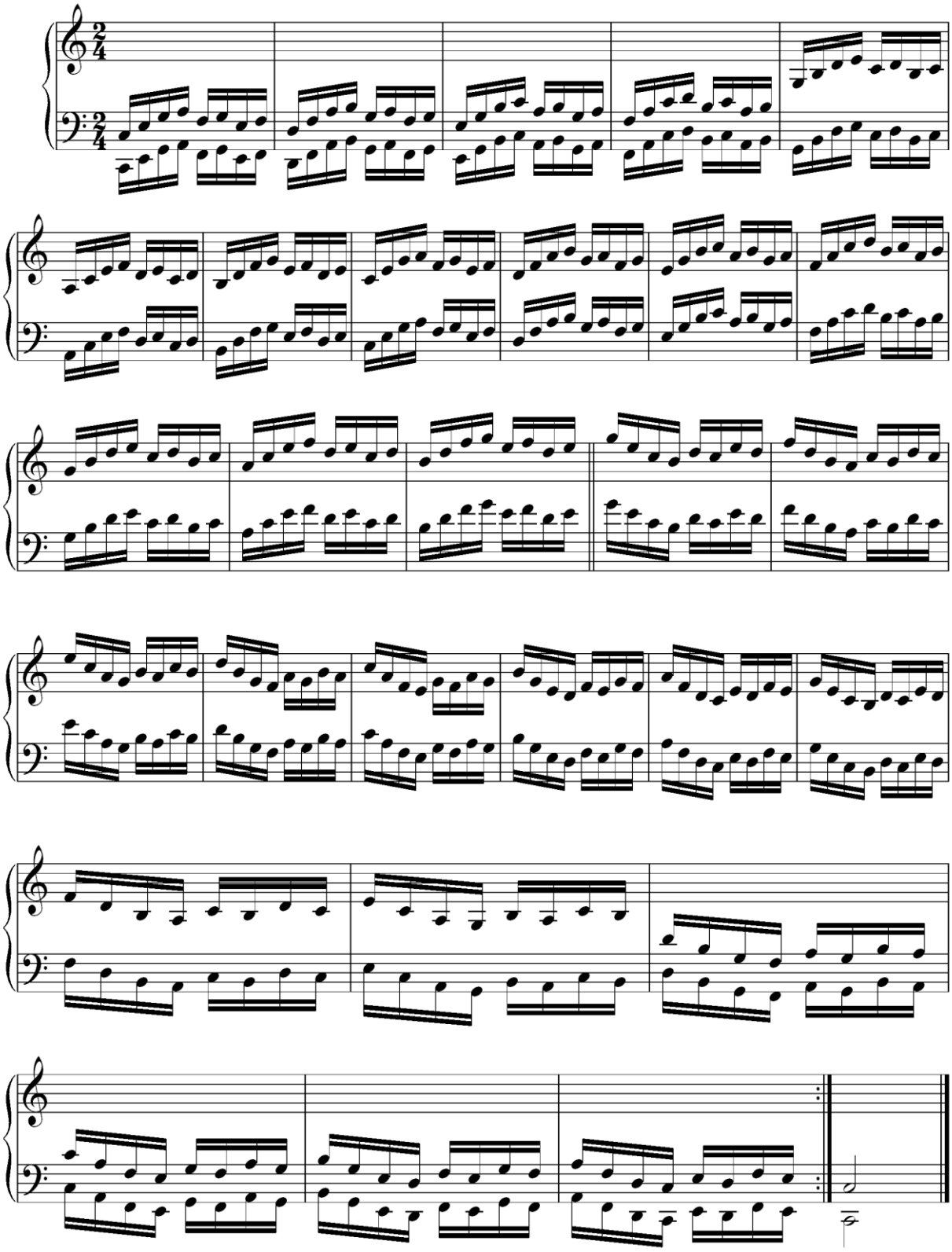

Phụ lục 4

Các bài luyện tập Etude

4.1. Bài luyện ngón Etude Op.777, No 2

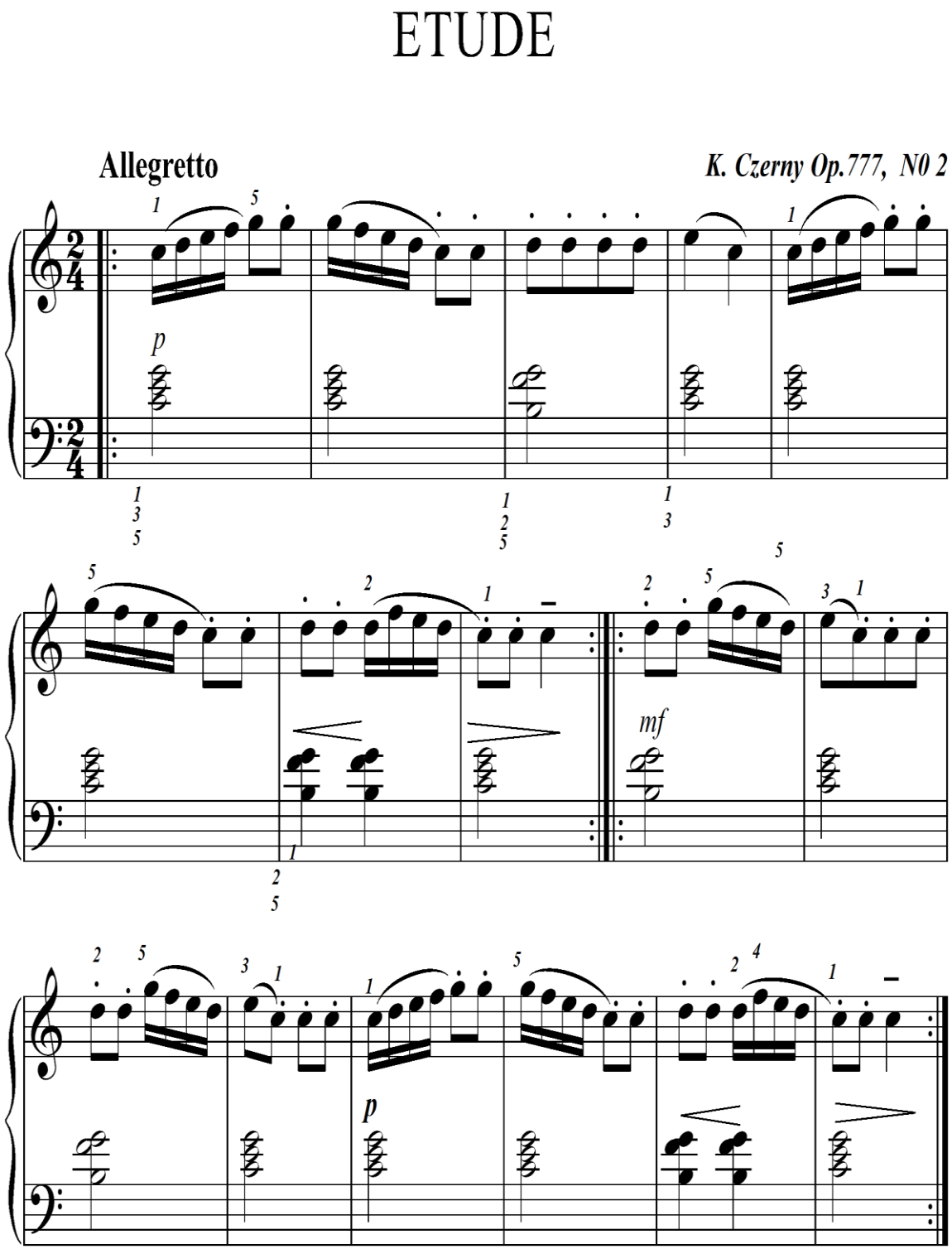

4.2. Bài luyện ngón Etude Op.599, No 19

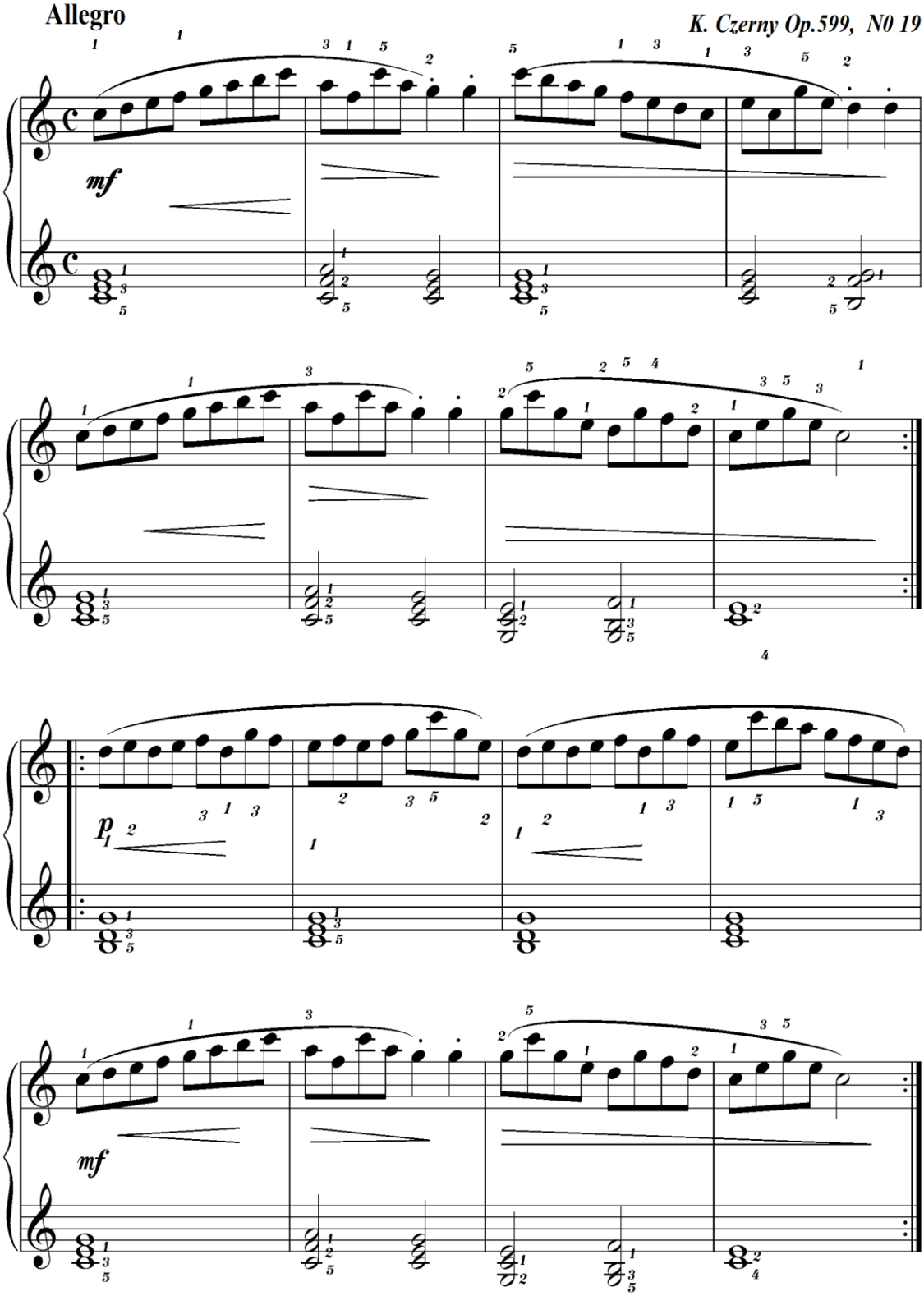

4.3. Bài luyện ngón Etude Op.139, No 5

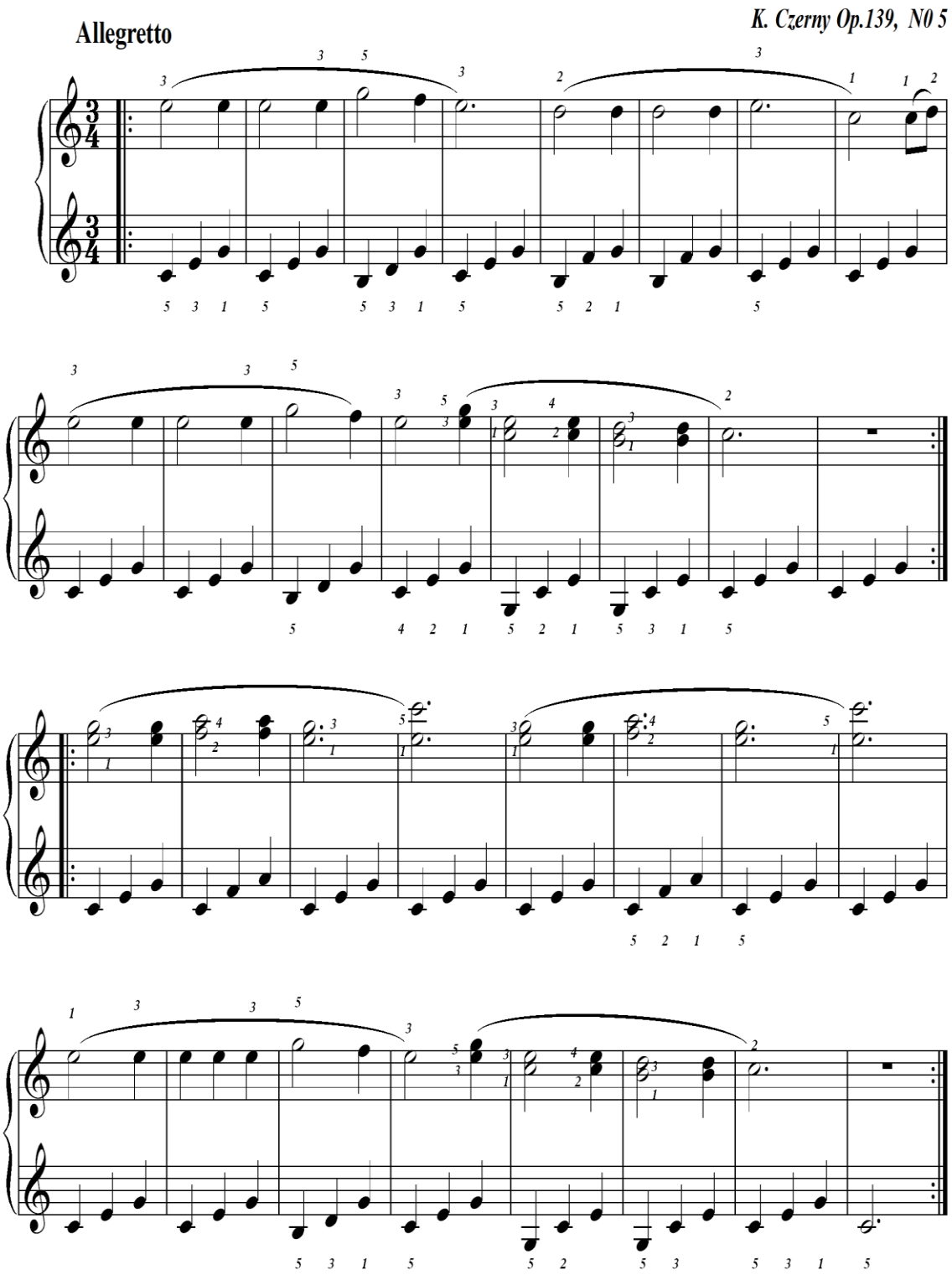

4.4. Bài luyện ngón Etude Op.139, No 7

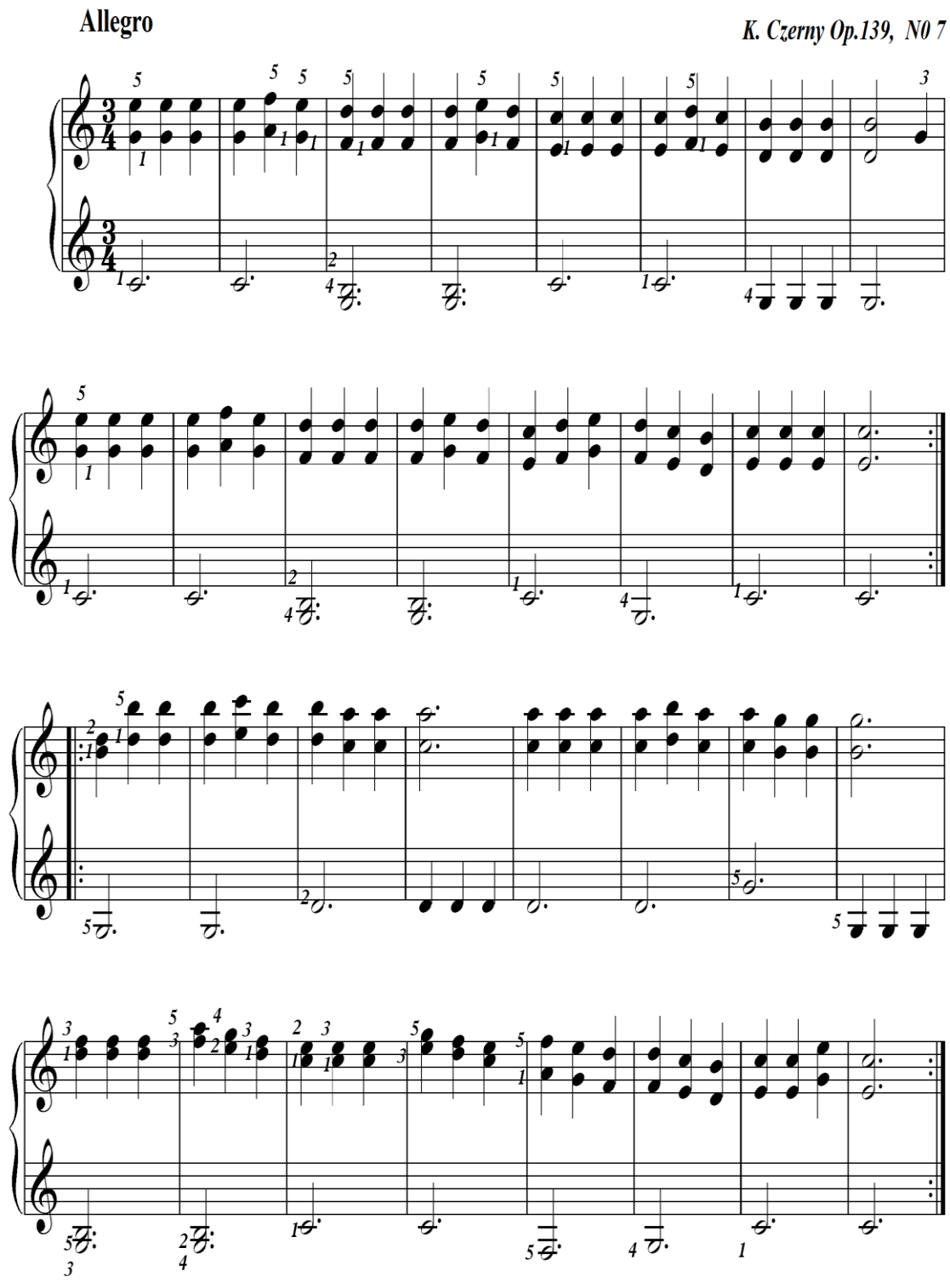

4.5. Bài luyện ngón Etude Op.139, No 4

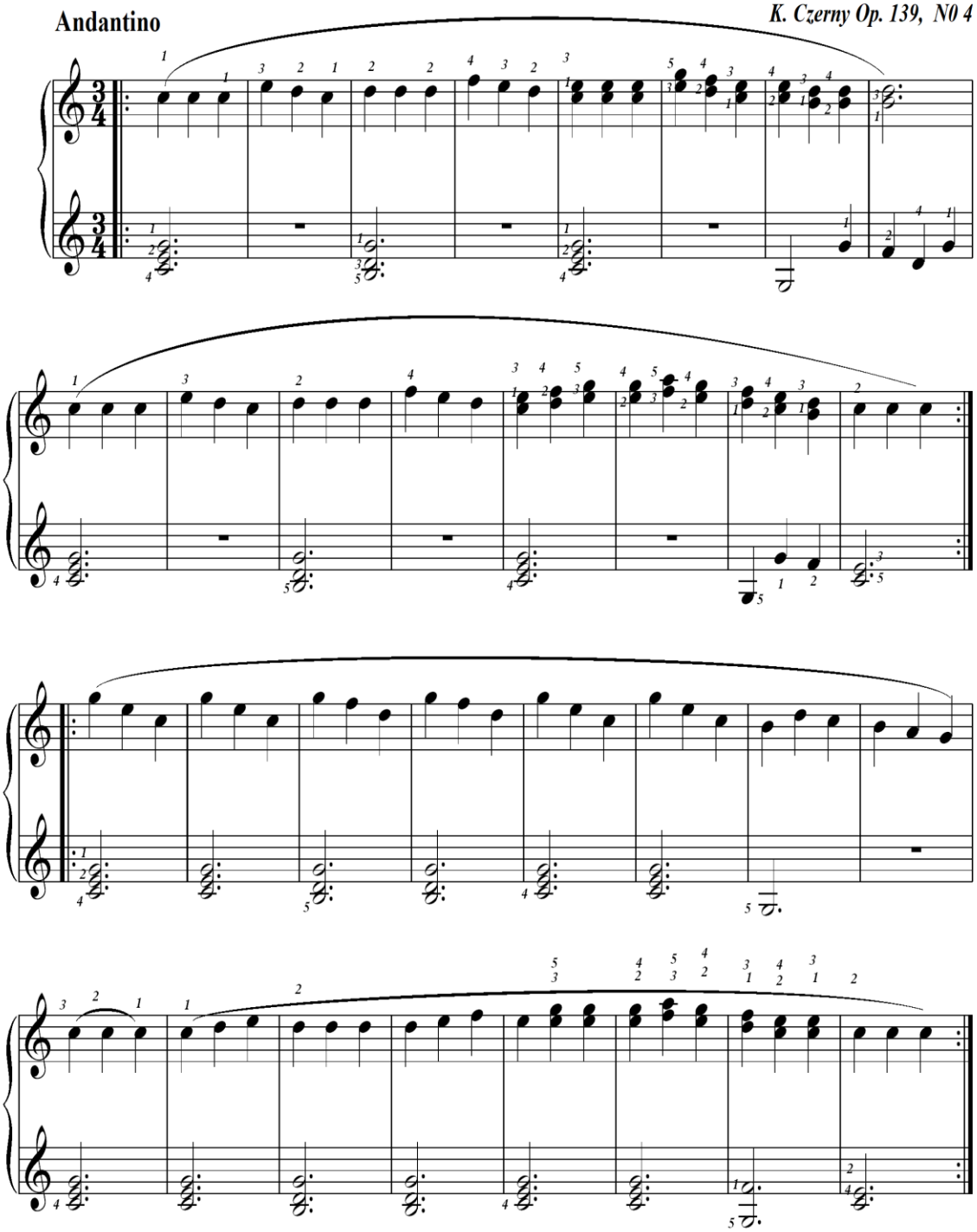

4.6. Bài luyện ngón Etude của Gnhexian

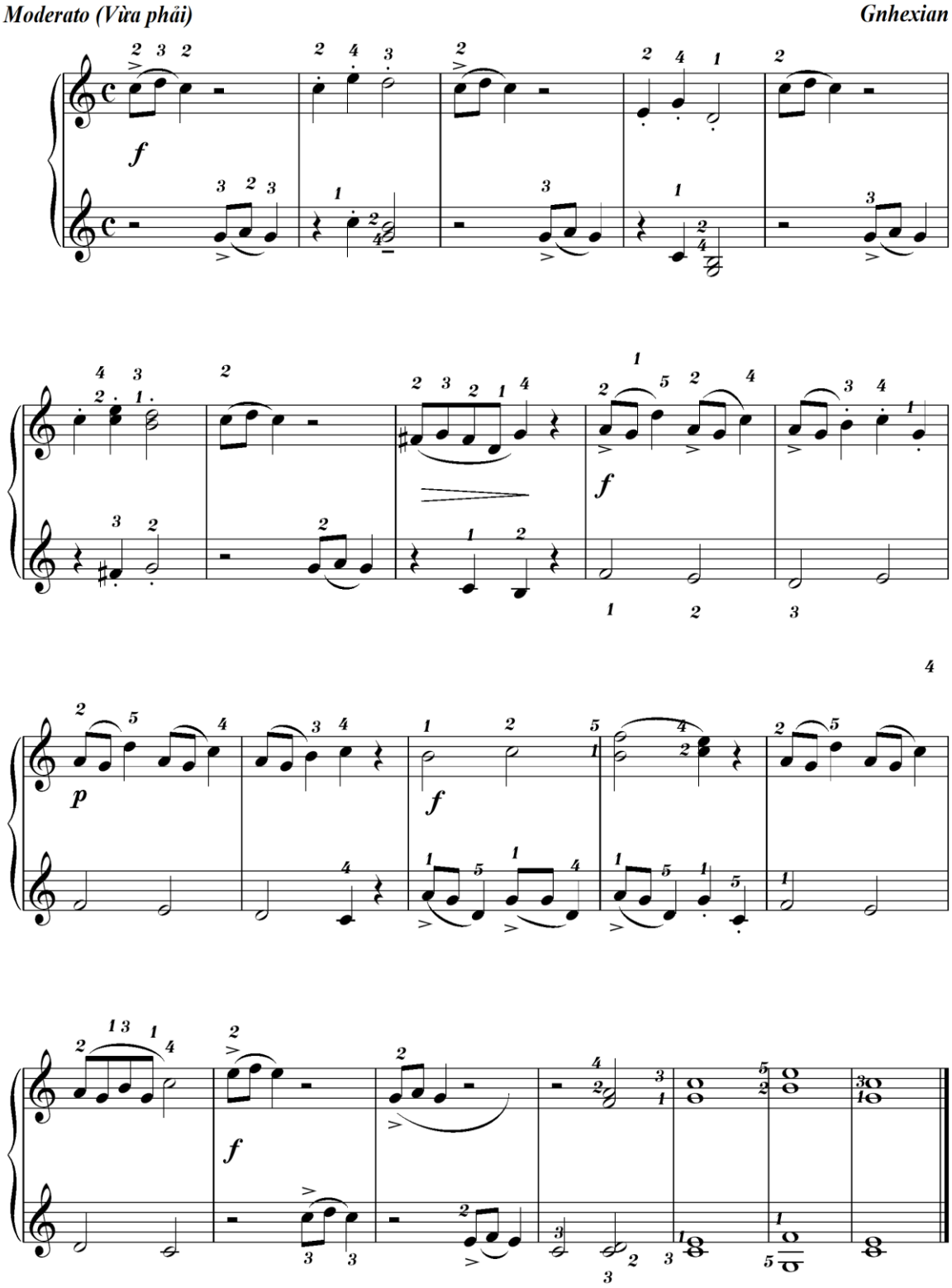

4.7. Bài luyện ngón Etude Op.299, No 1

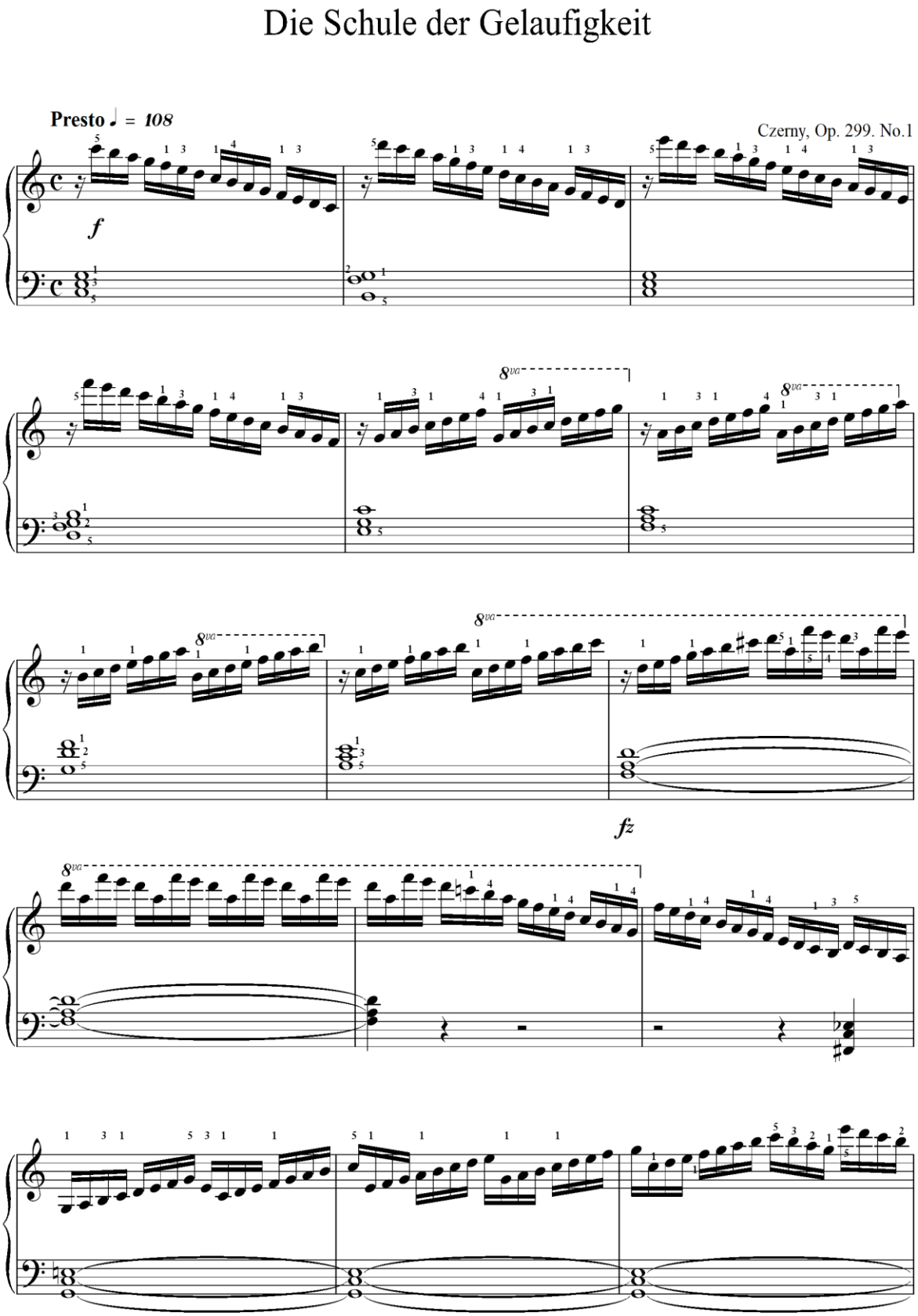

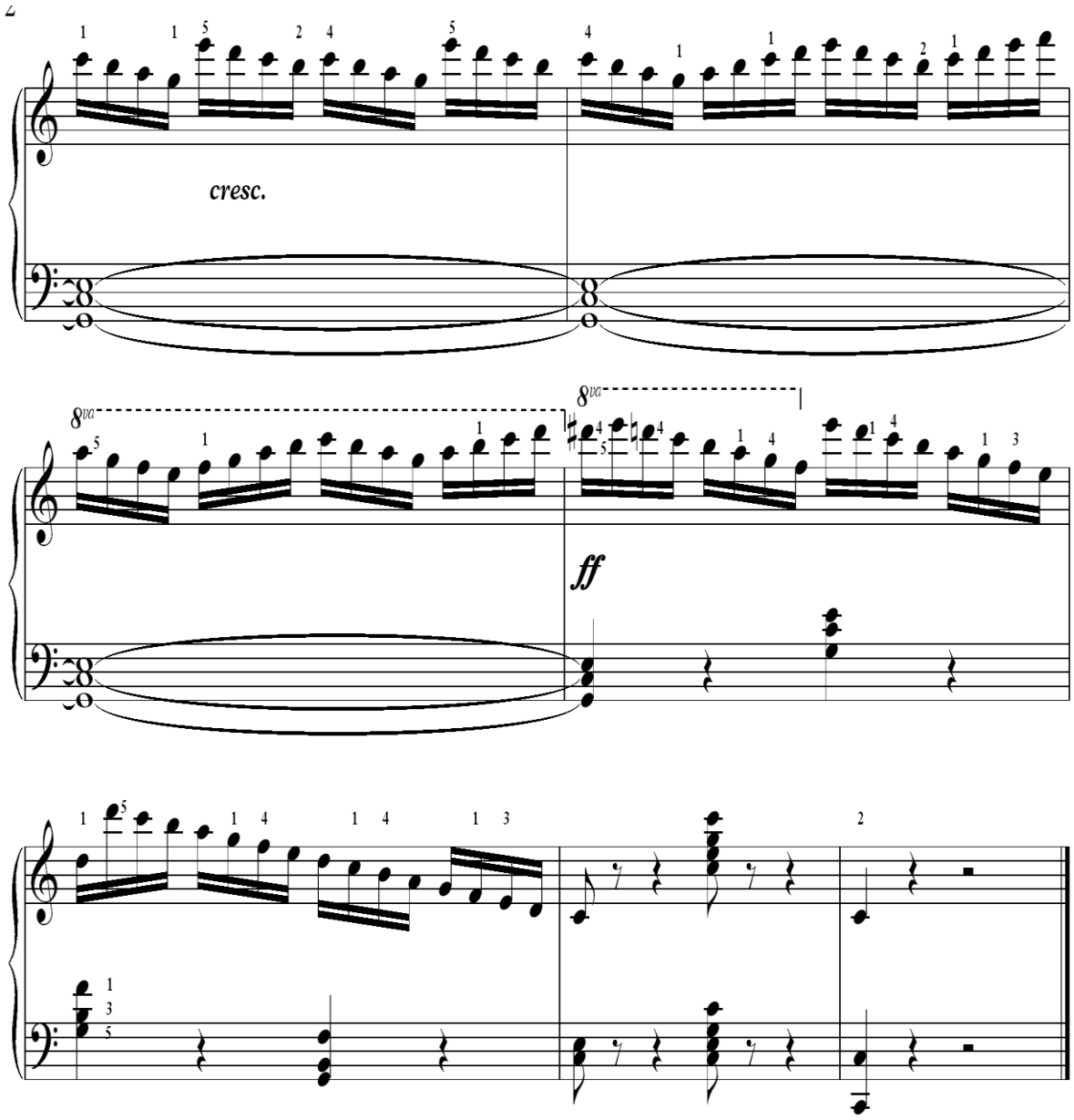
cresc.
8va
8va
ff

4.8. Bài luyện ngón Etude Op.821, No 2

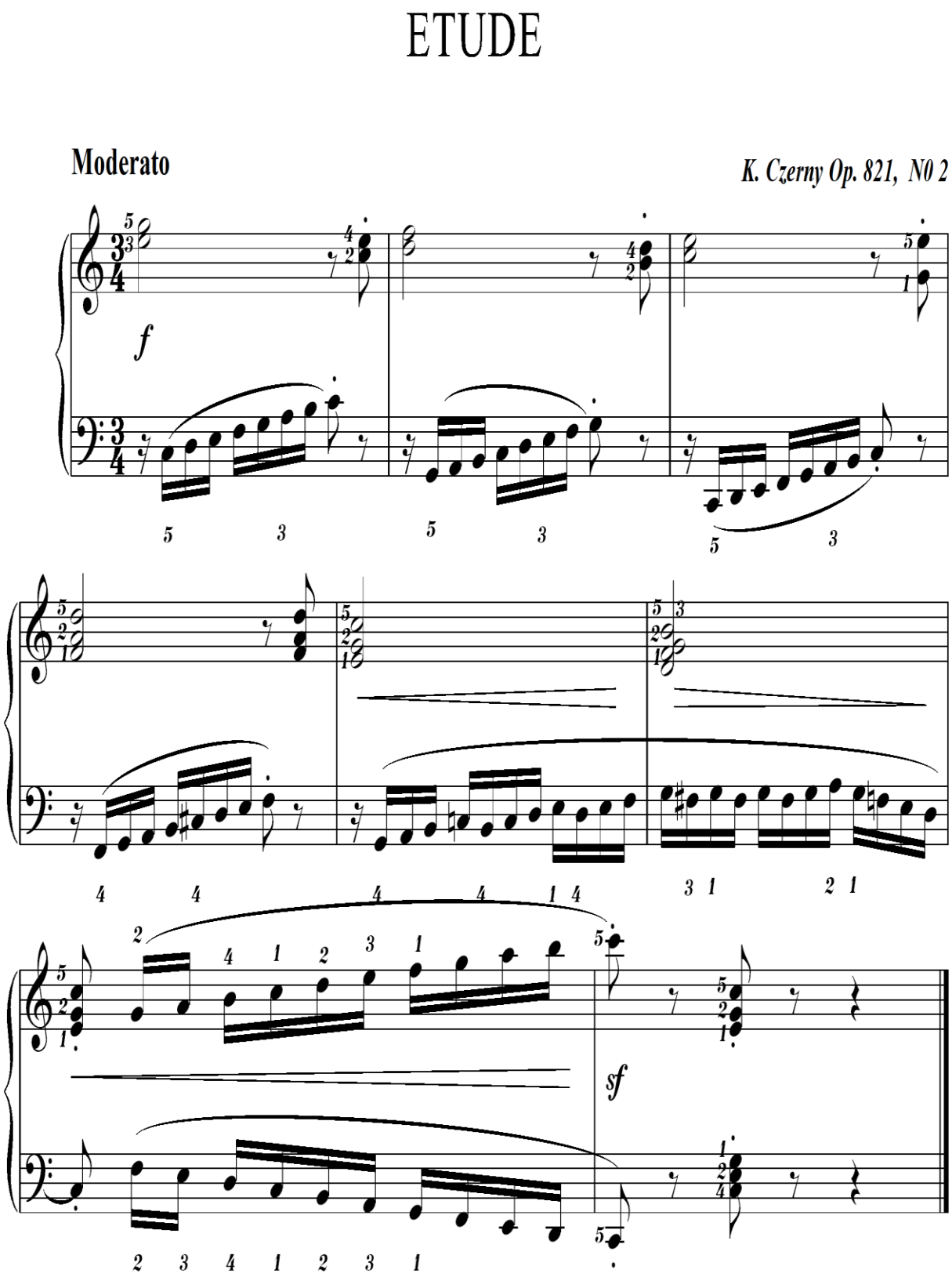

Phụ lục 5

Các tác phẩm Quốc tế

5.1. Tác phẩm piano Morceau

MORCEAU

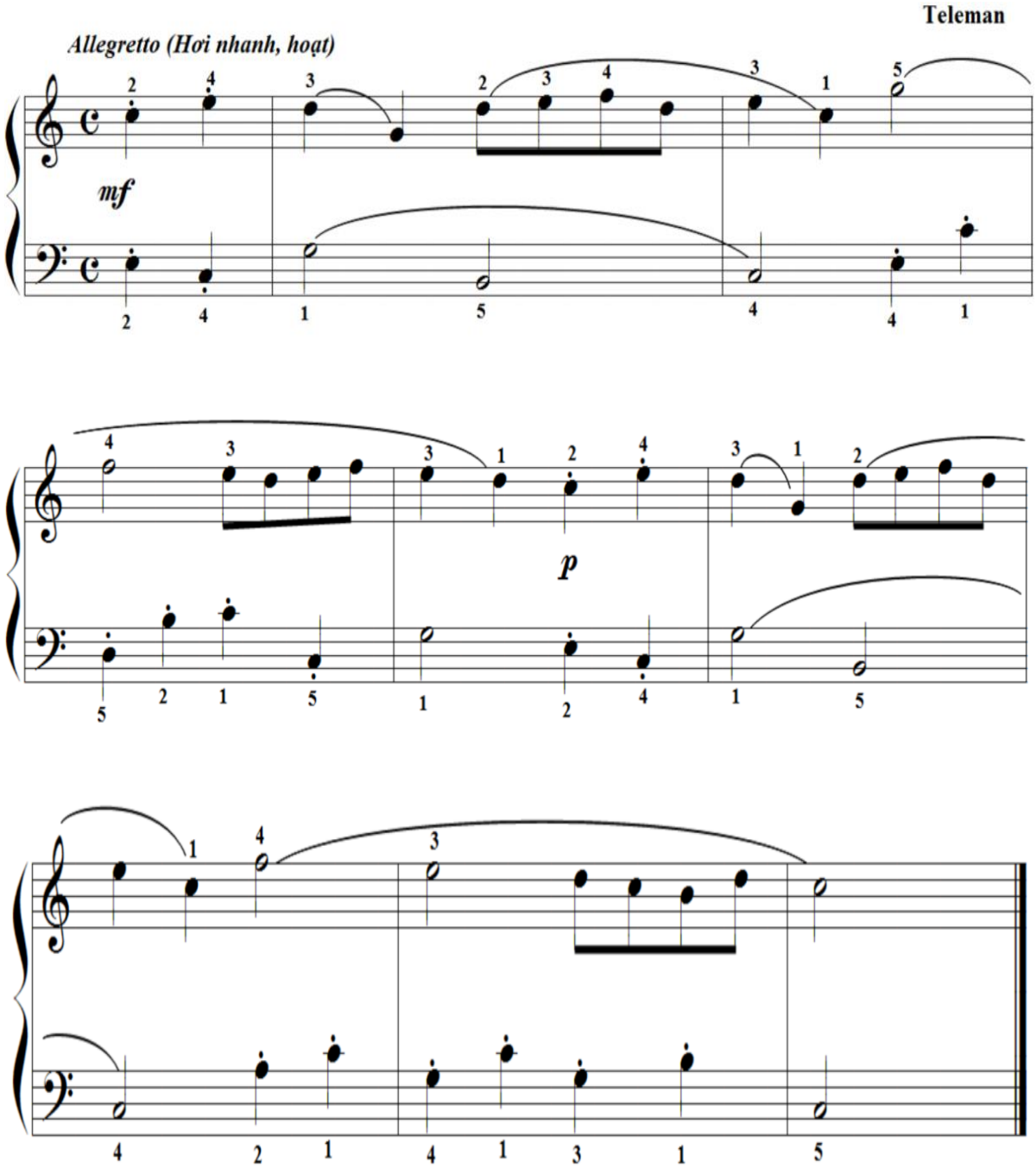

5.2. Tác phẩm piano Children' Song

CHILDREN' SONG

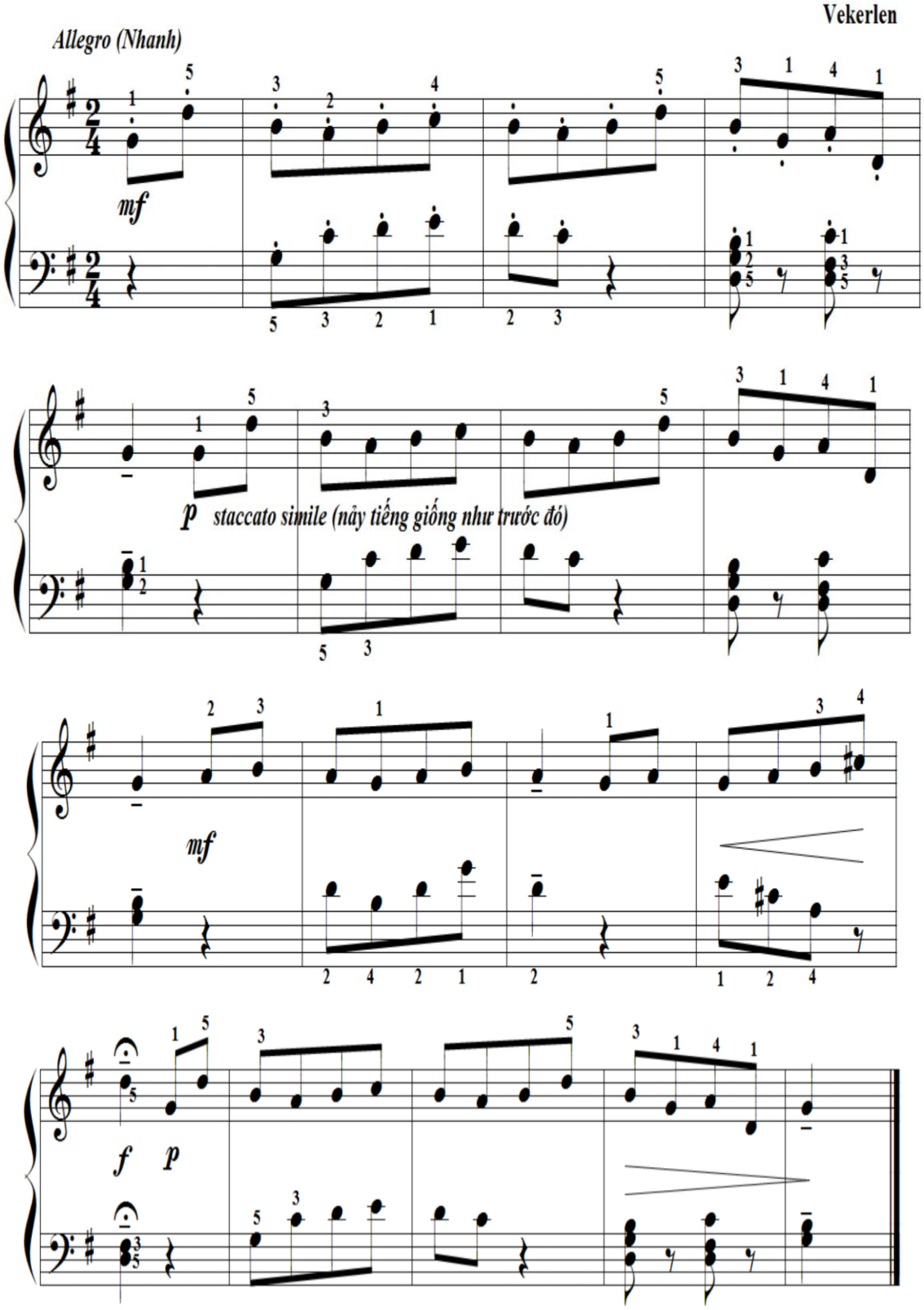

5.3. Tác phẩm piano Happy Song

HAPPY SONG

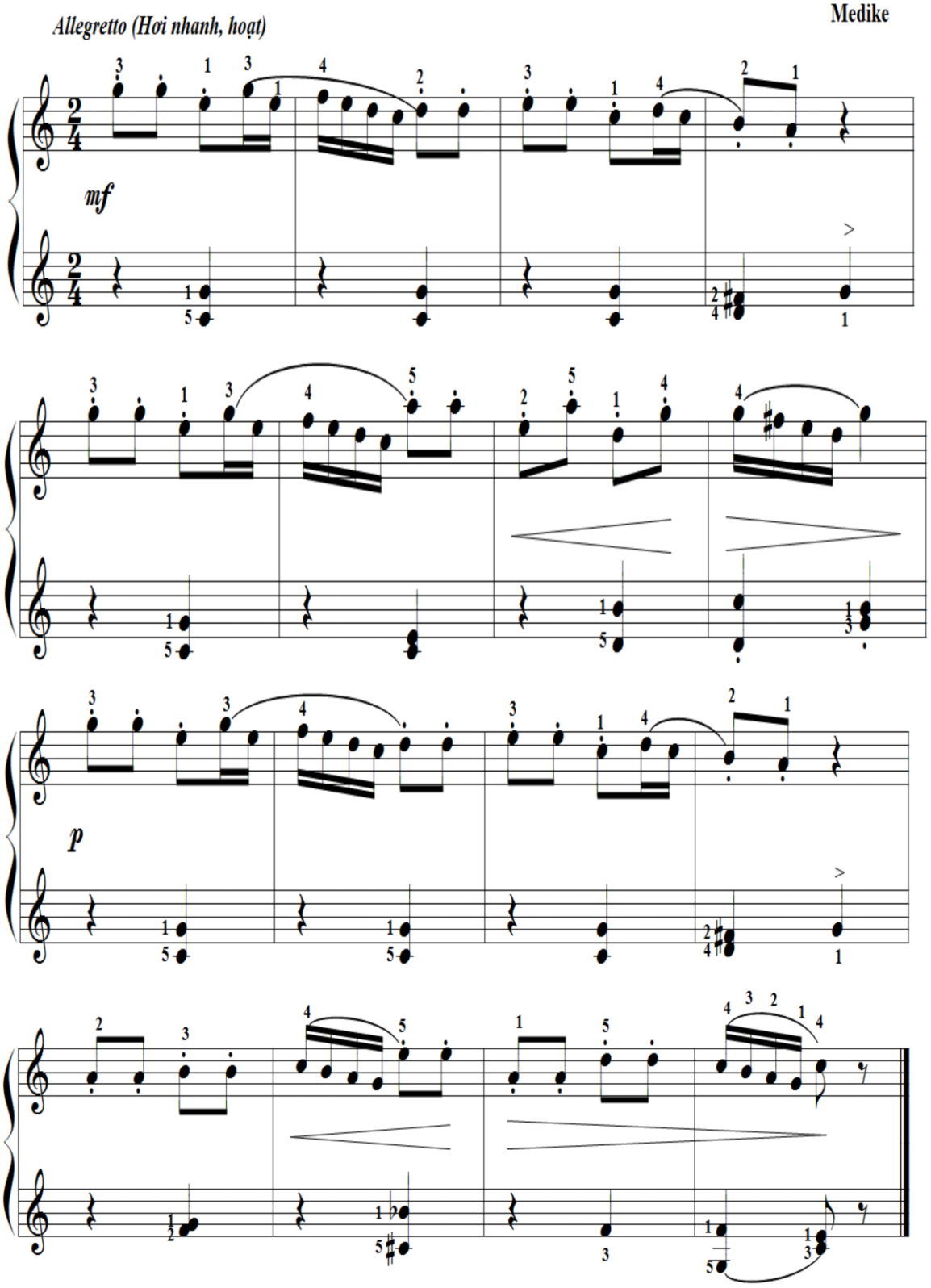

5.4. Tác phẩm piano Bài ca Tiệp Khắc

CZECHOSLOVAKIA SONG

(Bài ca Tiệp Khắc)

Lubarsky

Andante con moto (Chậm, với sự chuyển động)

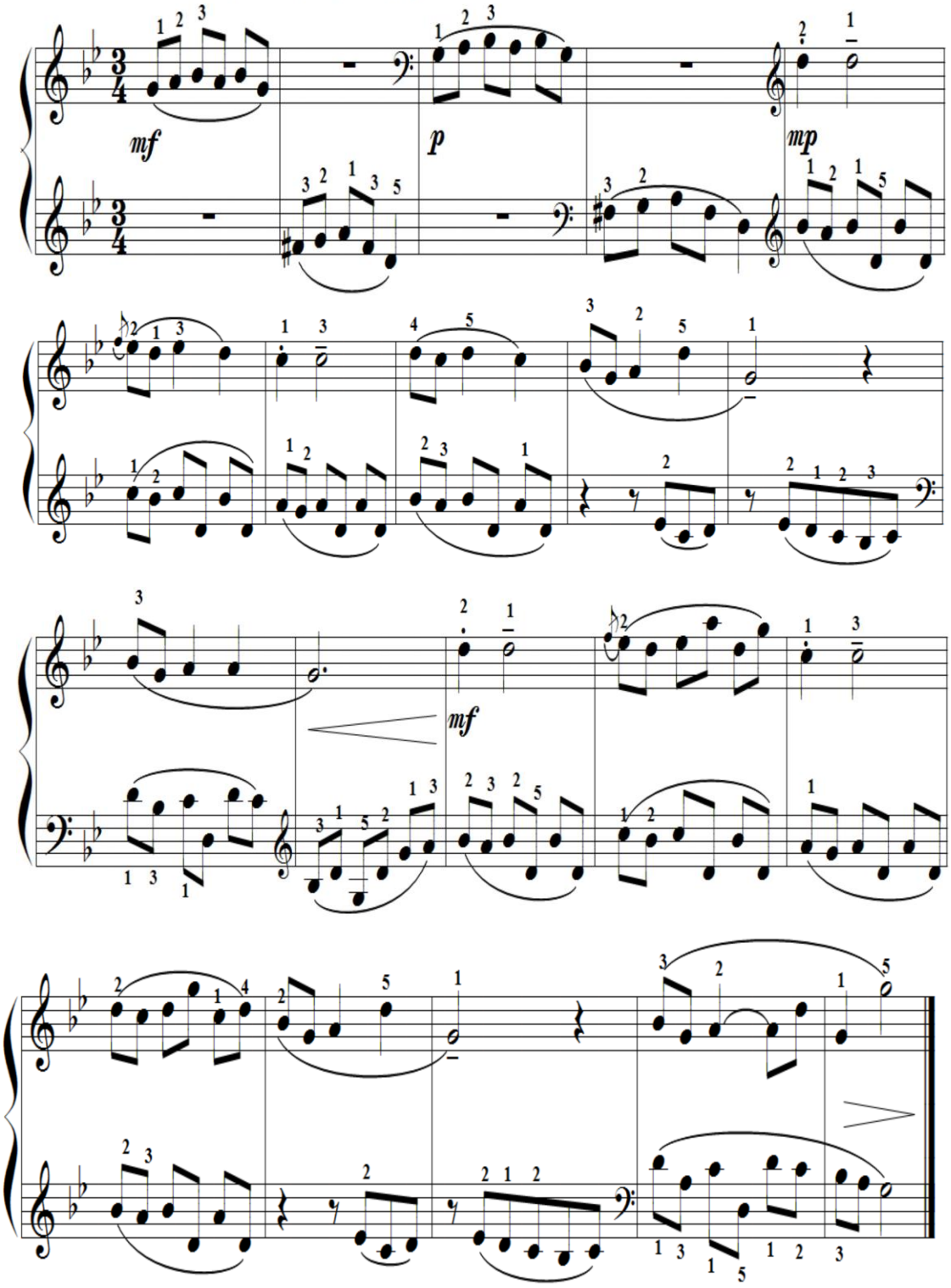

5.5. Tác phẩm piano Don Juan

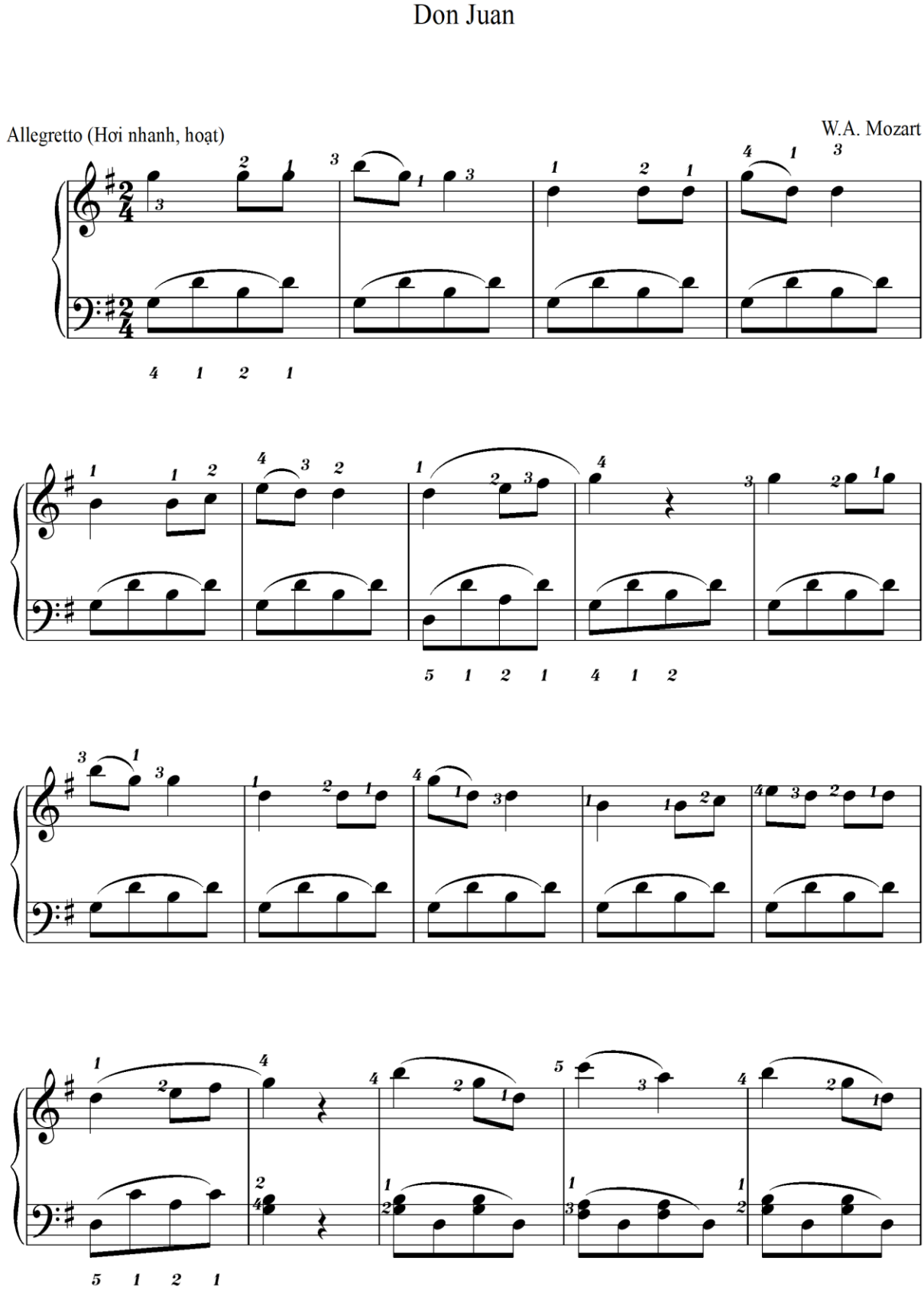

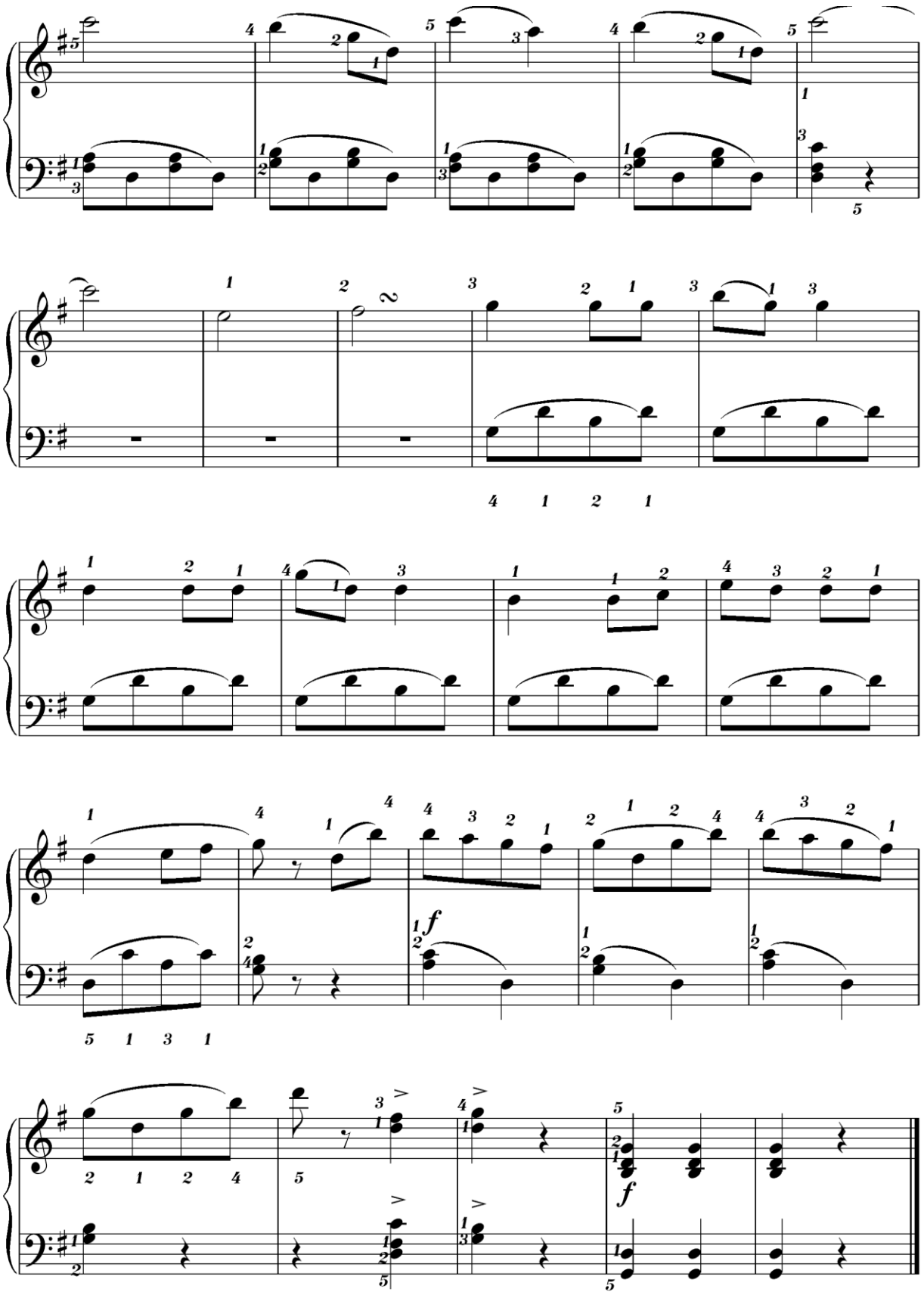

5.6. Tác phẩm piano Valse Alsacienne

Valse Alsacienne

Moderato (Vừa phải, khoan thai)

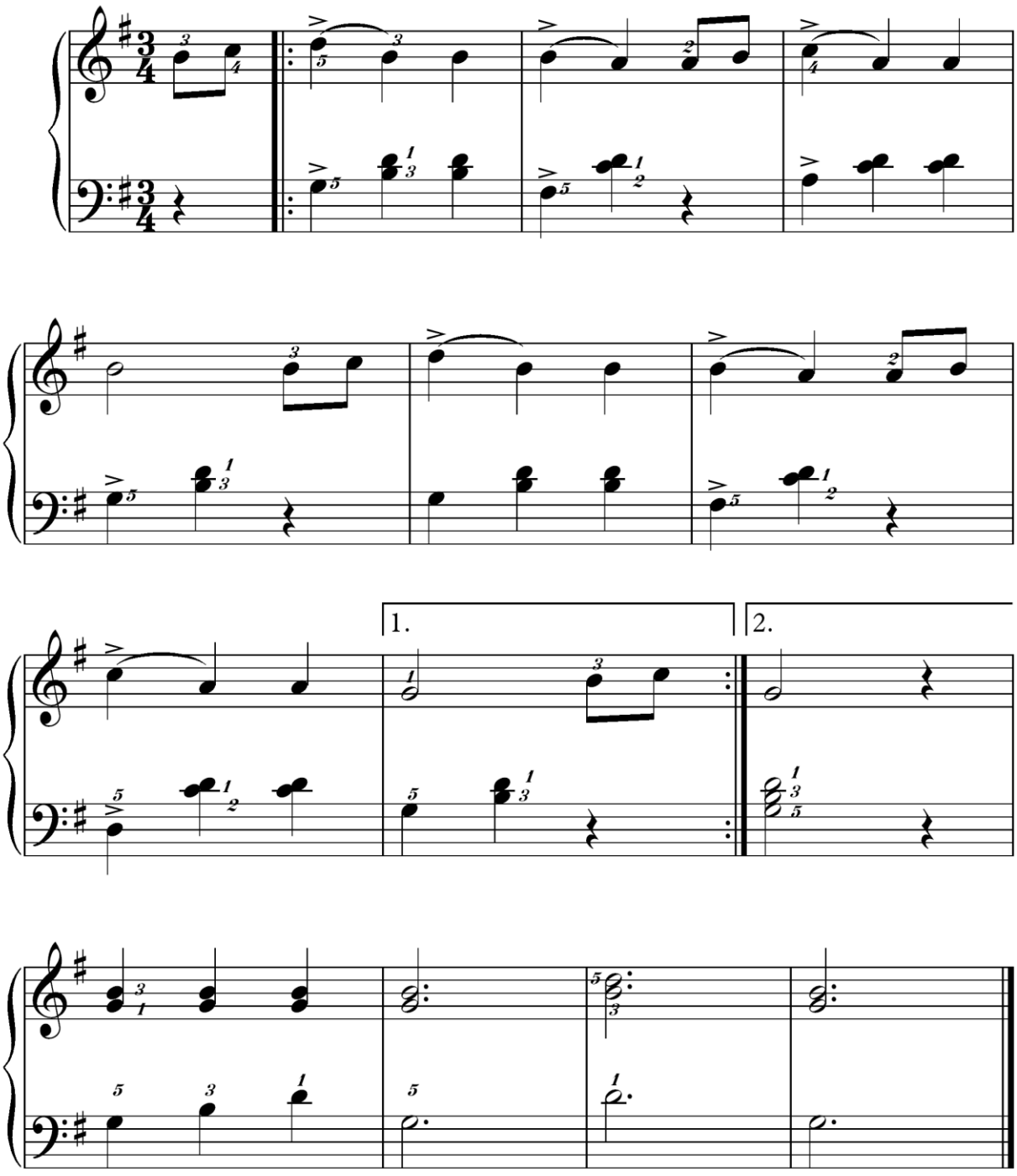

Phụ lục 6

Các tác phẩm Việt Nam

6.1. Tác phẩm piano Tạm biệt tuổi thơ

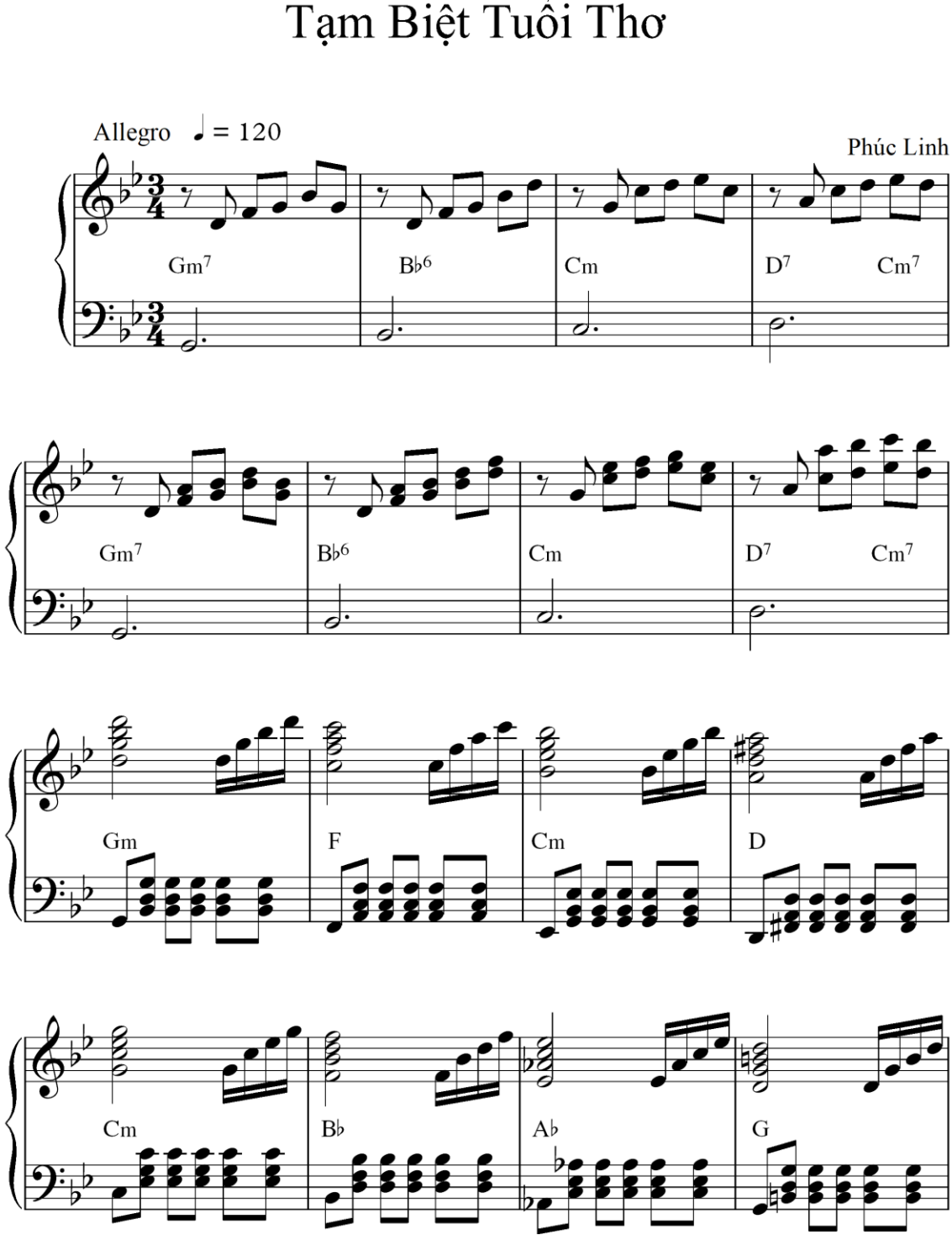

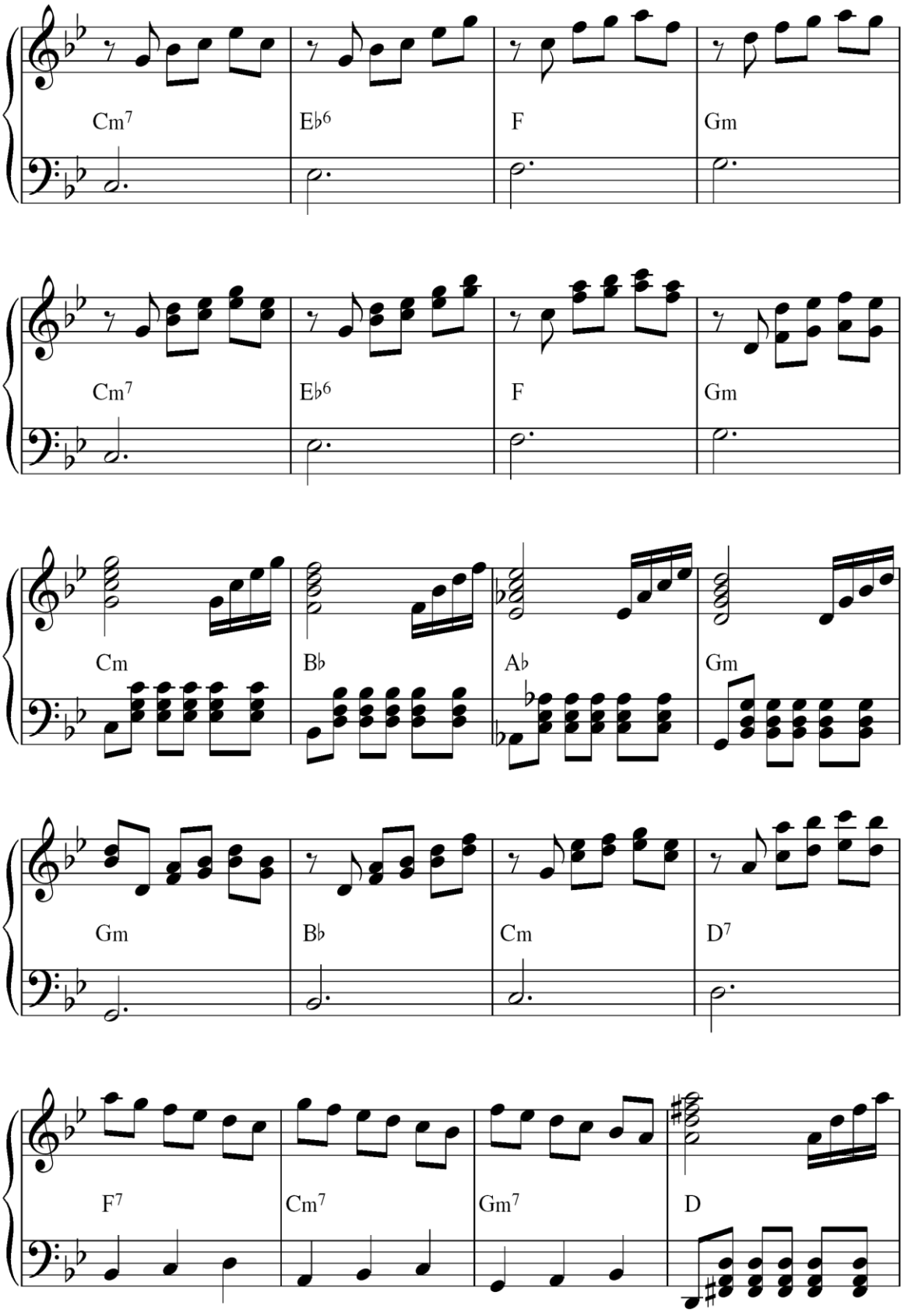
Cm7
E♭6
F
Gm
Cm7
E♭6
F
Gm
Cm
B♭
A♭
Gm
Gm
B♭
Cm
D7
F7
Cm7
Gm7
D

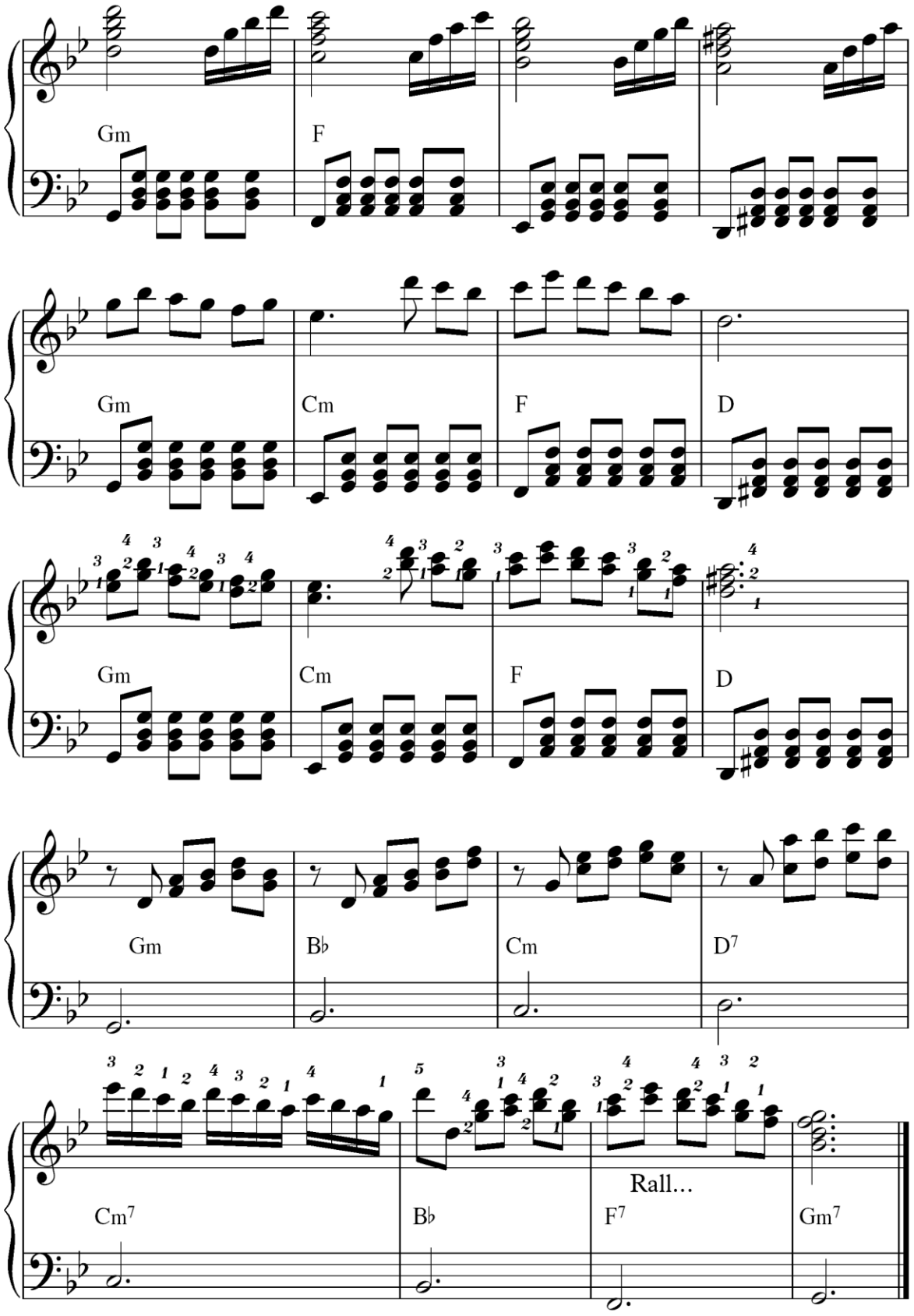
Gm
F
Gm
Cm
F
D
Gm
Cm
F
D
Gm
B♭
Cm
D7
Cm7
B♭
Rall...
F7
Gm7

6.2. Tác phẩm piano Con chim non

Con Chim Non

Nhạc và lời: Lý Trọng

Moderato (Vừa phải, khoan thai) Soạn cho piano: Lê Dũng

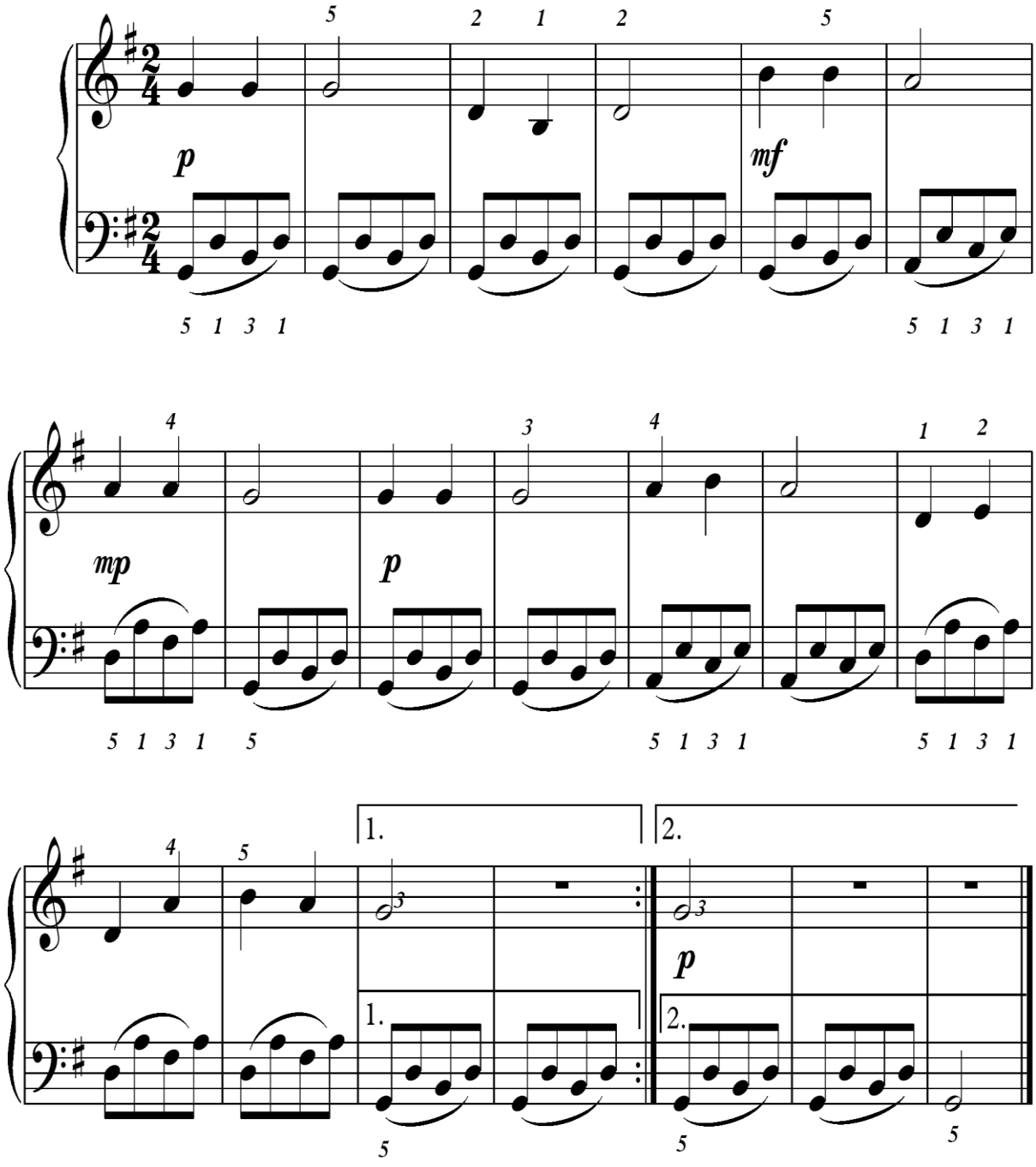

6.3. Tác phẩm piano Trường chúng cháu đây là trường mầm non

Trường Chúng Cháu Đây Là Trường Mầm Non

Nhạc và lời: Phạm Tuyên

Moderato (Vừa phải)

Soạn cho piano: Lê Dũng

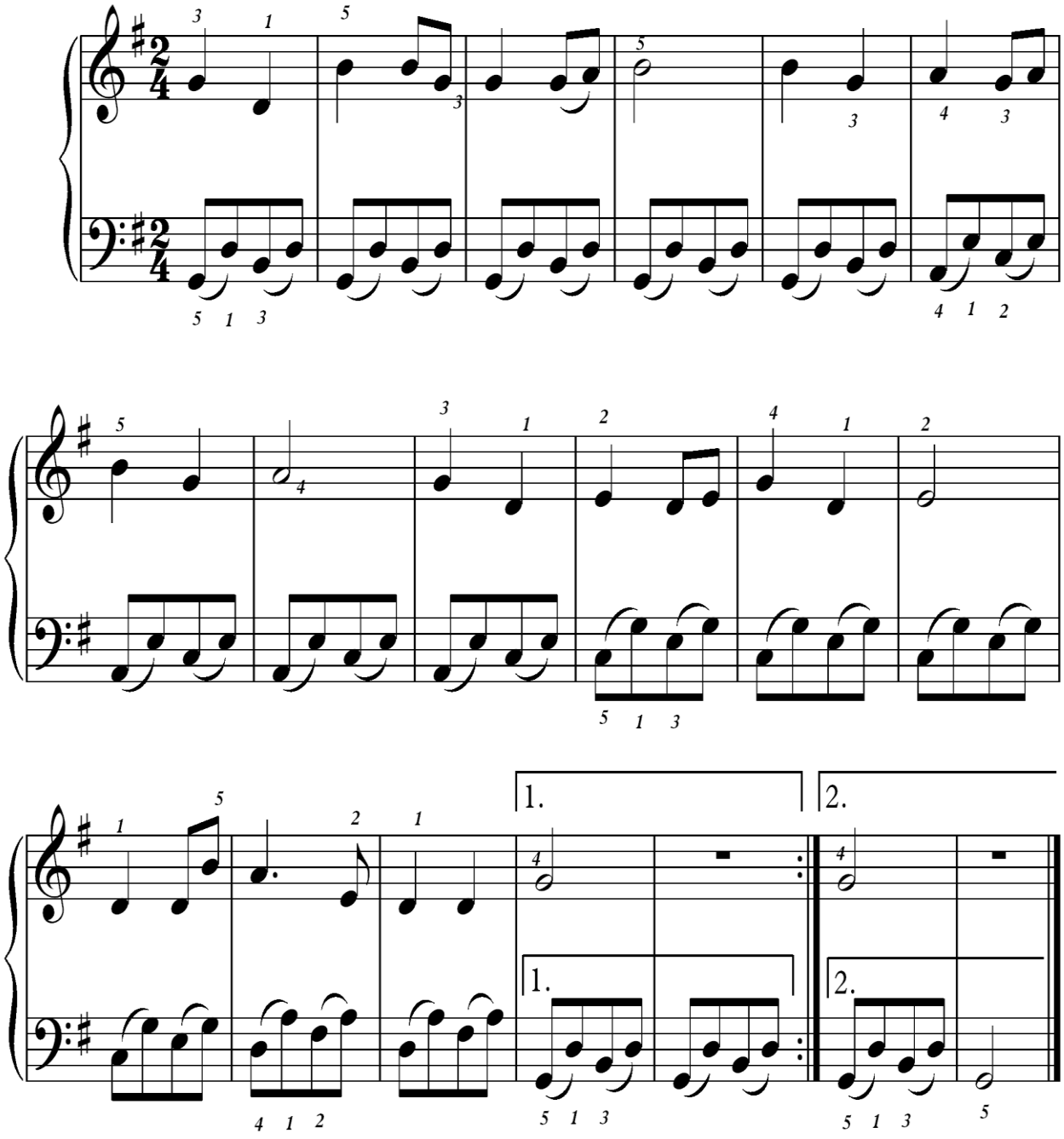

6.4. Tác phẩm piano Nu na nu nống

Nu Na Nu Nống

Nhạc và lời: Phạm Tuyên

Moderato (Vừa phải) Soạn cho piano: Lê Dũng

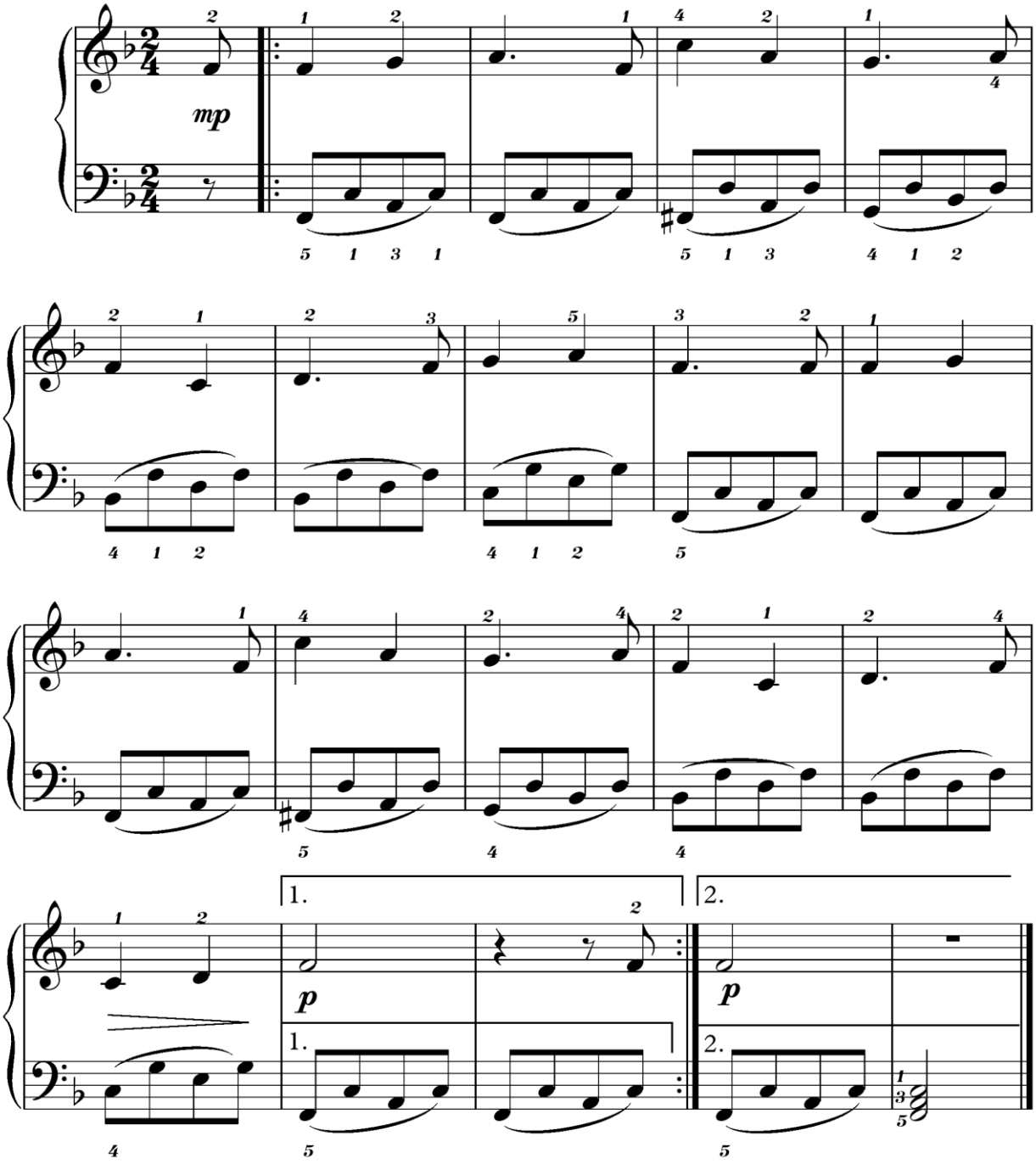

6.5. Tác phẩm piano Trái đất này là của chúng mình

Trái Đất Này Là Của Chúng Mình

Nhạc: Trương Quang Lục Thơ: Định Hải

Moderato (Vừa phải) Soạn cho piano: Quỳnh Anh

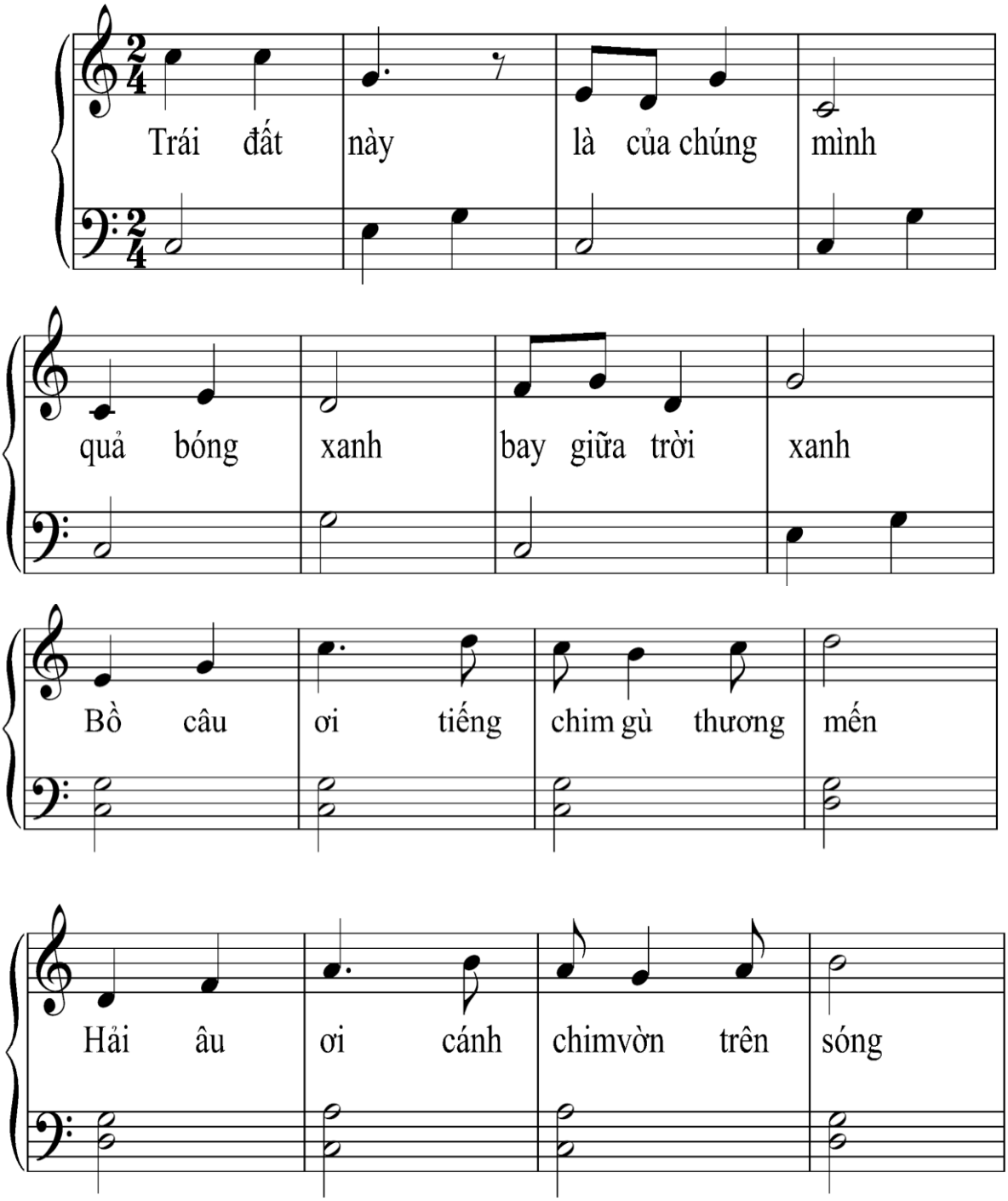

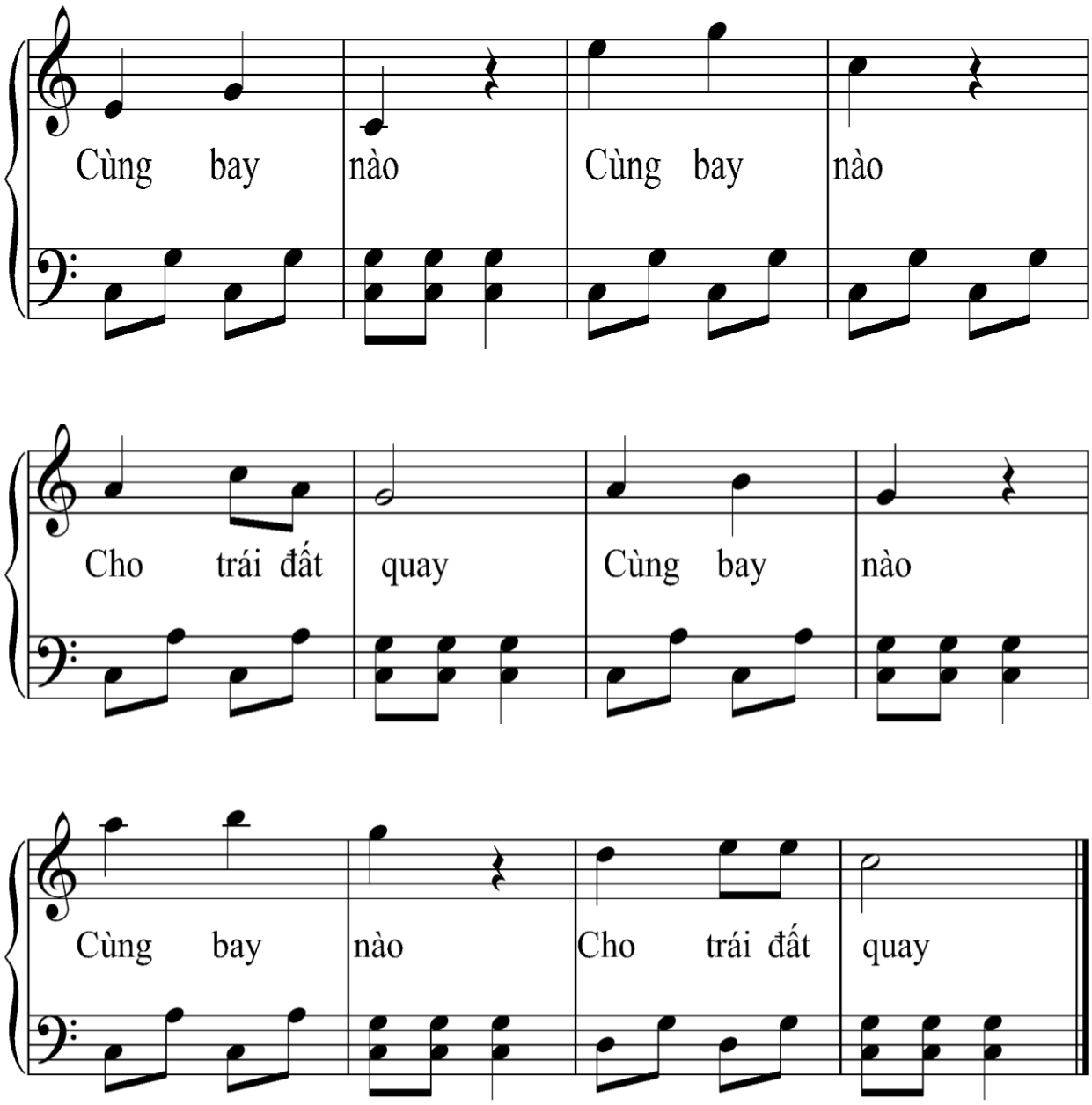
Cùng bay nào Cùng bay nào
Cho trái đất quay Cùng bay nào
Cùng bay nào Cho trái đất quay

6.6. Tác phẩm piano Mùa xuân đến rồi

Mùa Xuân Đến Rồi

Nhạc và lời: Phạm Thị Sửu

Moderato (Vừa phải) Soạn cho piano: Lê Dũng

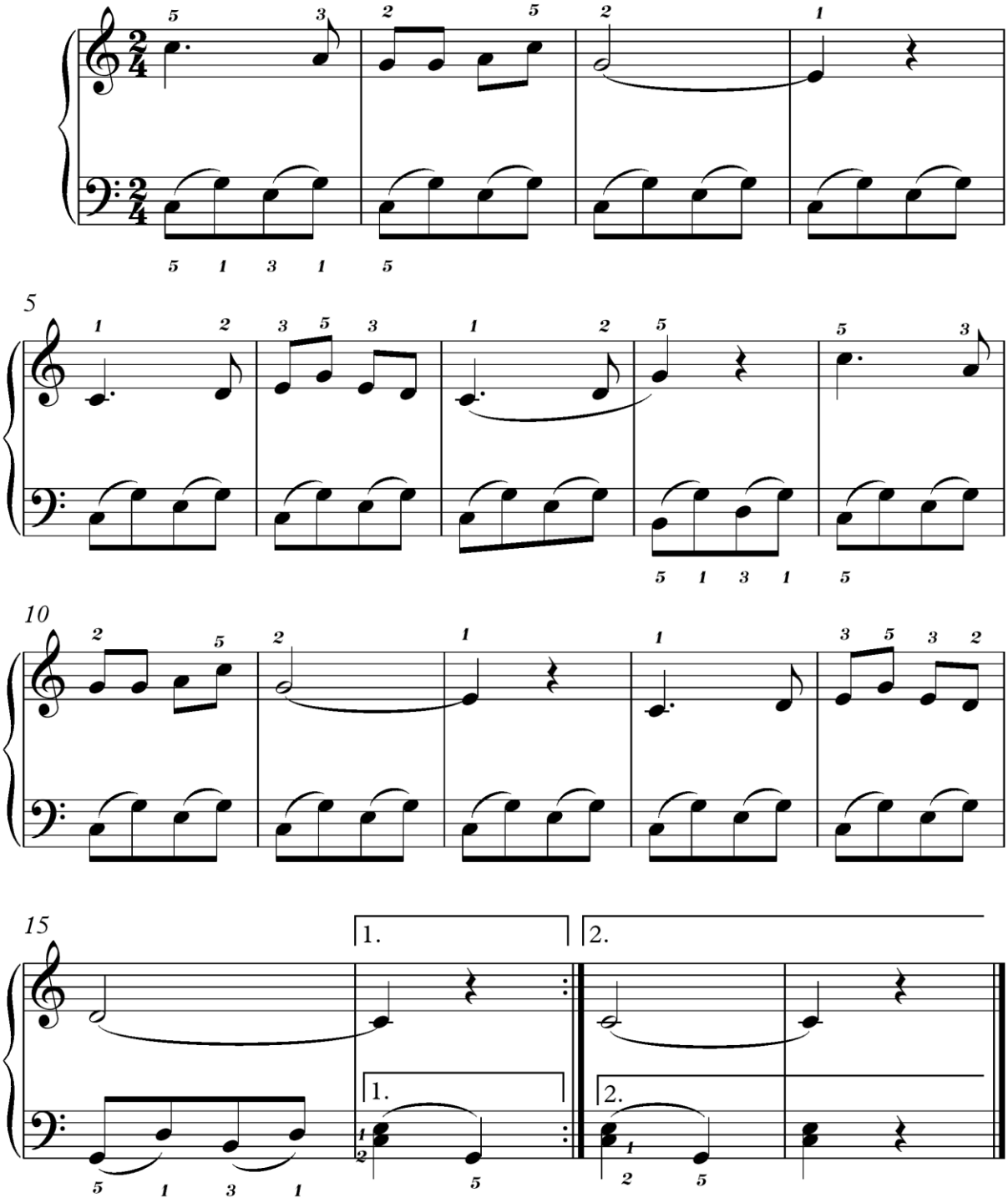

6.7. Tác phẩm piano Chiếc khăn tay

Chiếc Khăn Tay

Nhạc và lời: Văn Tấn

Moderato (Vừa phải, khoan thai) Soạn cho piano: Lê Dũng

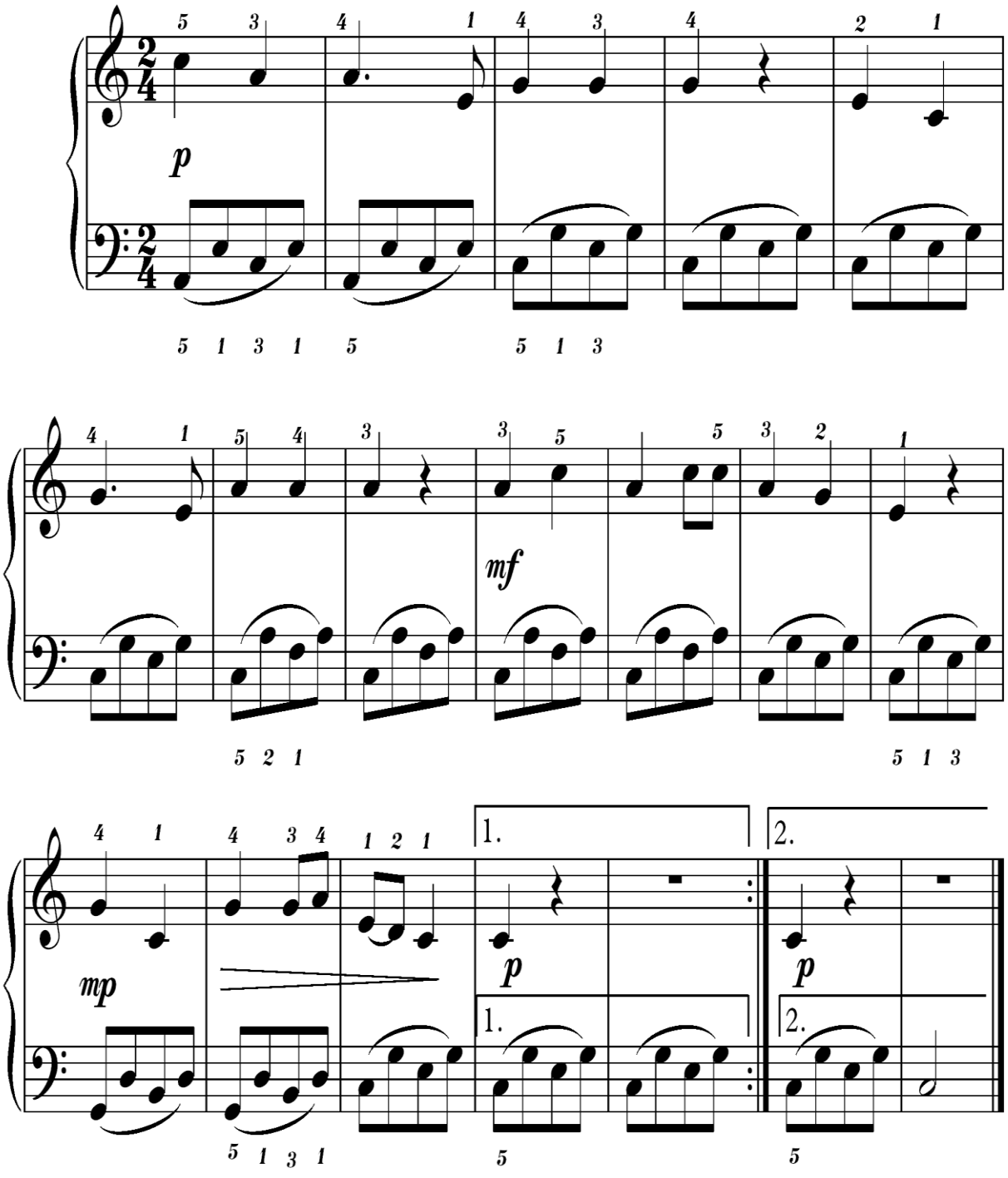

6.8. Tác phẩm piano Cho tôi đi làm mưa với

Cho Tôi Đi Làm Mưa Với

Nhạc và lời: Hoàng Hà

Moderato grazioso (Vừa phải, duyên dáng) Soạn cho piano: Lê Dũng

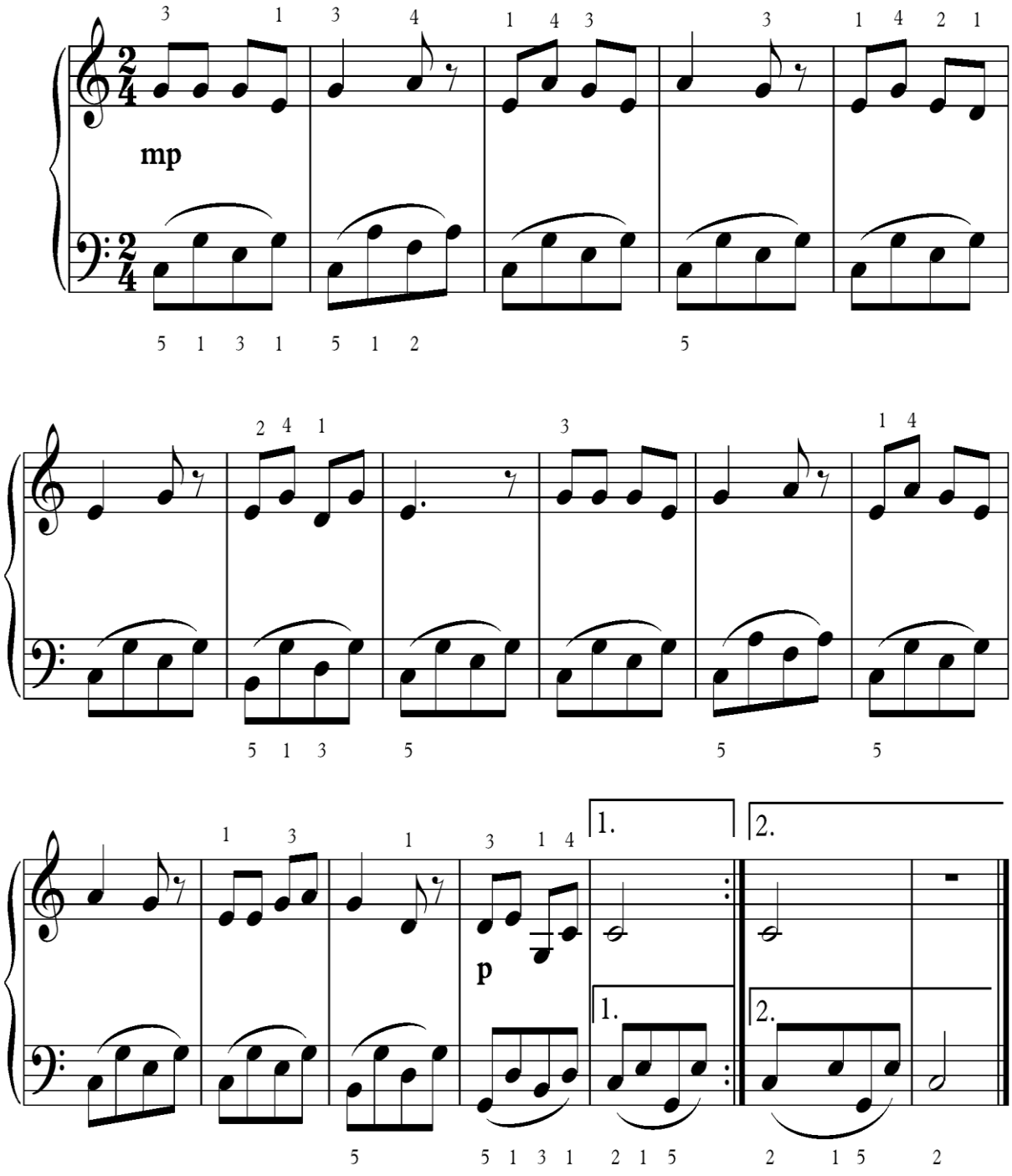

6.9. Tác phẩm piano Ra chơi vườn hoa

Ra Chơi Vườn Hoa

Nhạc và lời: Văn Tấn

Moderato

Soạn cho piano: Lê Dũng

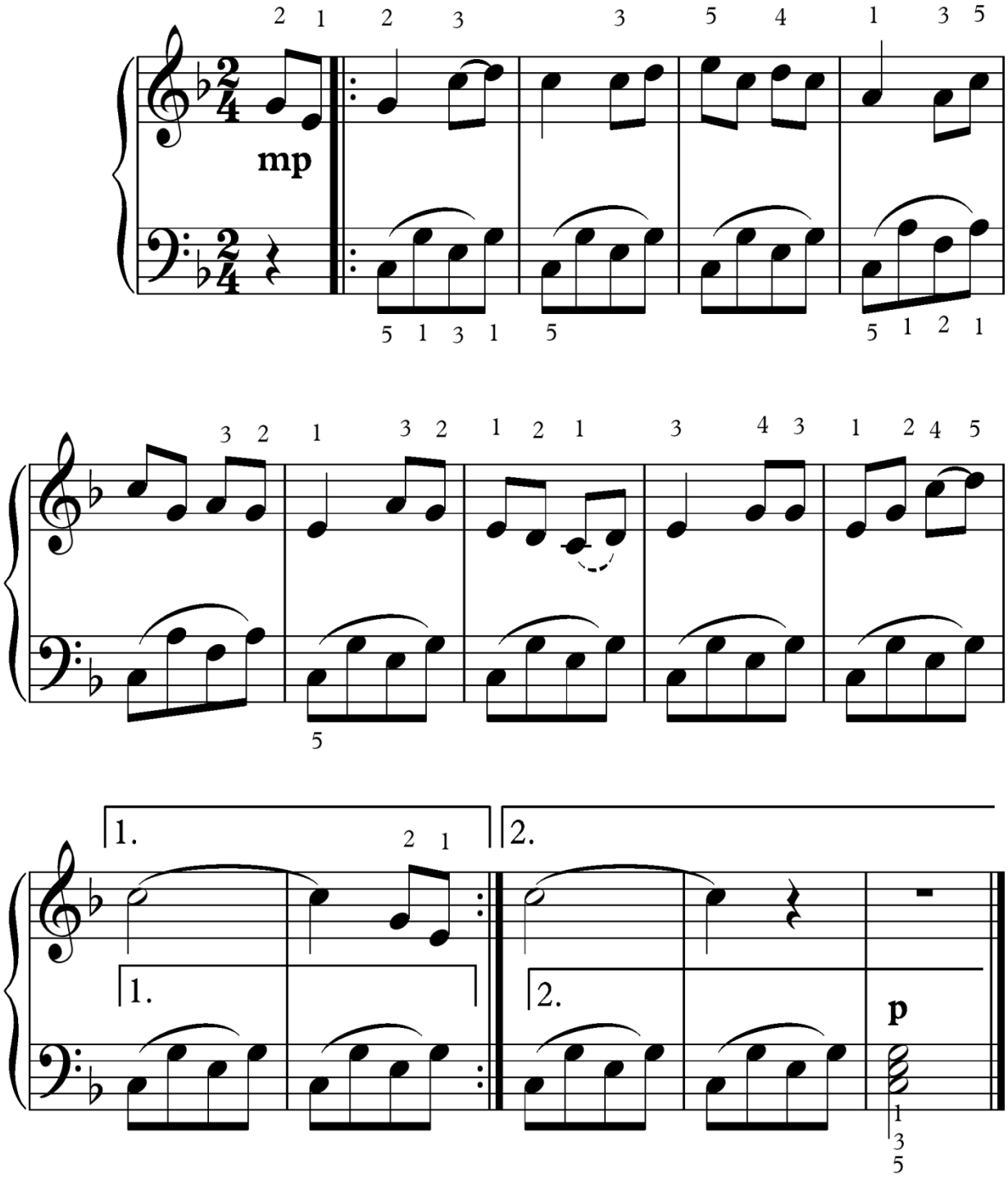

6.10. Tác phẩm piano Chim mẹ chim non

Chim Mẹ Chim Con

Moderato — Nhạc và lời: Đặng Nhất Mai

(Vừa phải, khoan thai) — Soạn cho piano: Lê Dũng

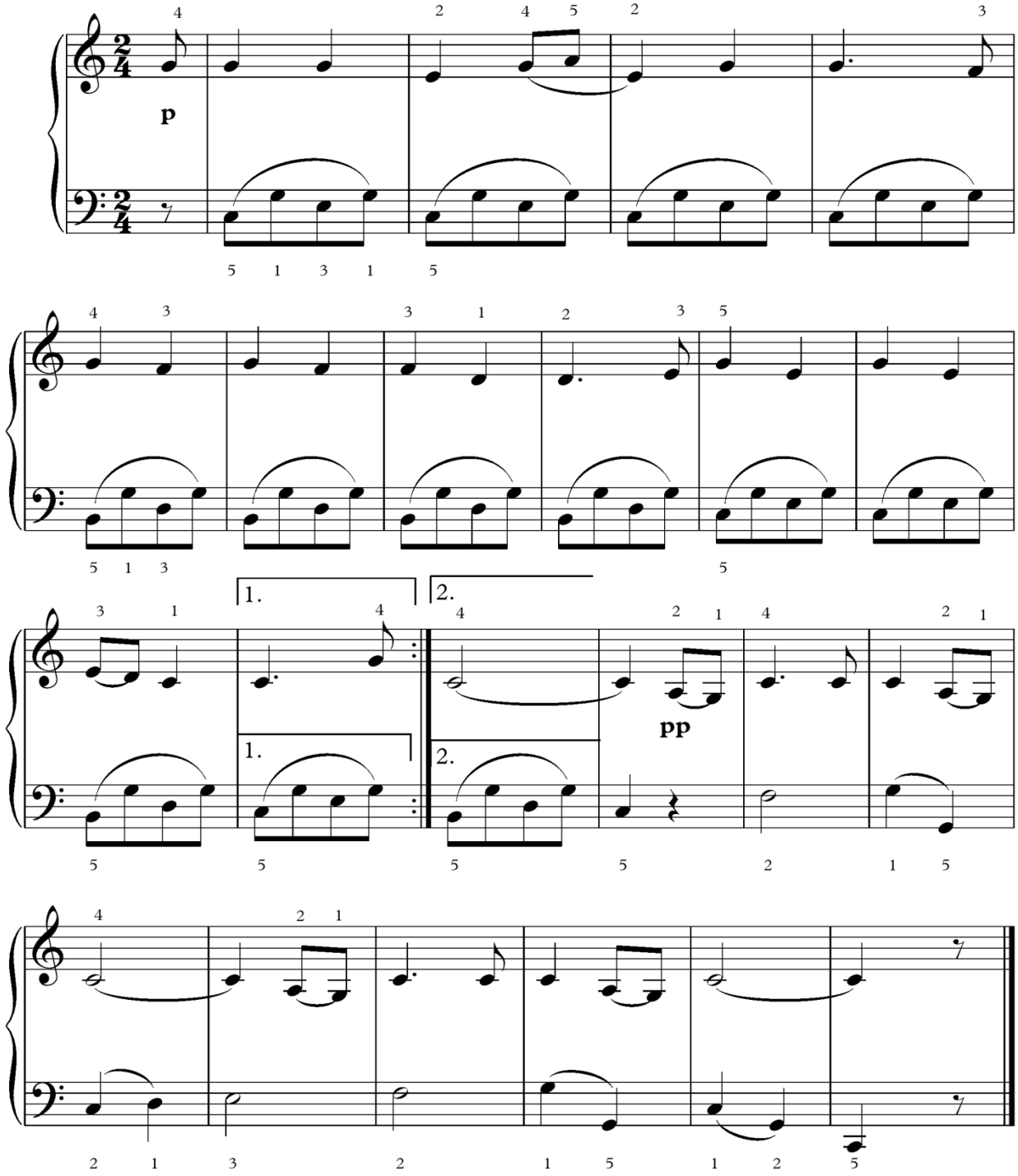

Phụ lục 7

Giáo trình piano dành cho học sinh tiểu học tại Trung tâm Ngôi Sao Nhỏ - Long Biên – Hà Nội

[Nguồn: Tác giả chụp; 2/7/2018]

7.1. Giáo trình piano Let's Learn Piano tập B1

7.2. Giáo trình piano Let's Learn Piano tập B2

Phụ lục 8

Hình ảnh học sinh học piano tại Trung tâm Ngôi sao nhỏ - Long Biên - Hà Nội

[Nguồn: Tác giả chụp, từ tháng 1/2018 – 7/2018]

8.1. Hình ảnh giáo viên hướng dẫn học sinh tập bài mới

8.2. Hình ảnh học sinh tự thực hành luyện tập trên đàn piano

8.3. Hình ảnh học sinh giải lao sau giờ học piano

8.4. Hình ảnh học sinh đang tự luyện tập bài trên lớp

8.5. Hình ảnh học sinh học cá nhân tự tập riêng tay trái

8.6. Hình ảnh học sinh tự thực hành luyện tập trong lớp học đôi

8.7. Hình ảnh học sinh tự luyện tập bài trên lớp

8.8. Hình ảnh học sinh vui vẻ chụp ảnh kỷ niệm buổi học nhân dịp ngày lễ 1/6